TRT
Radyo vizyon
TRT
3 AYLIK RADYO DERGİSİ / OCAK 2018 / SAYI 29

HİÇ **RADYO** OKUDUNUZ MU?

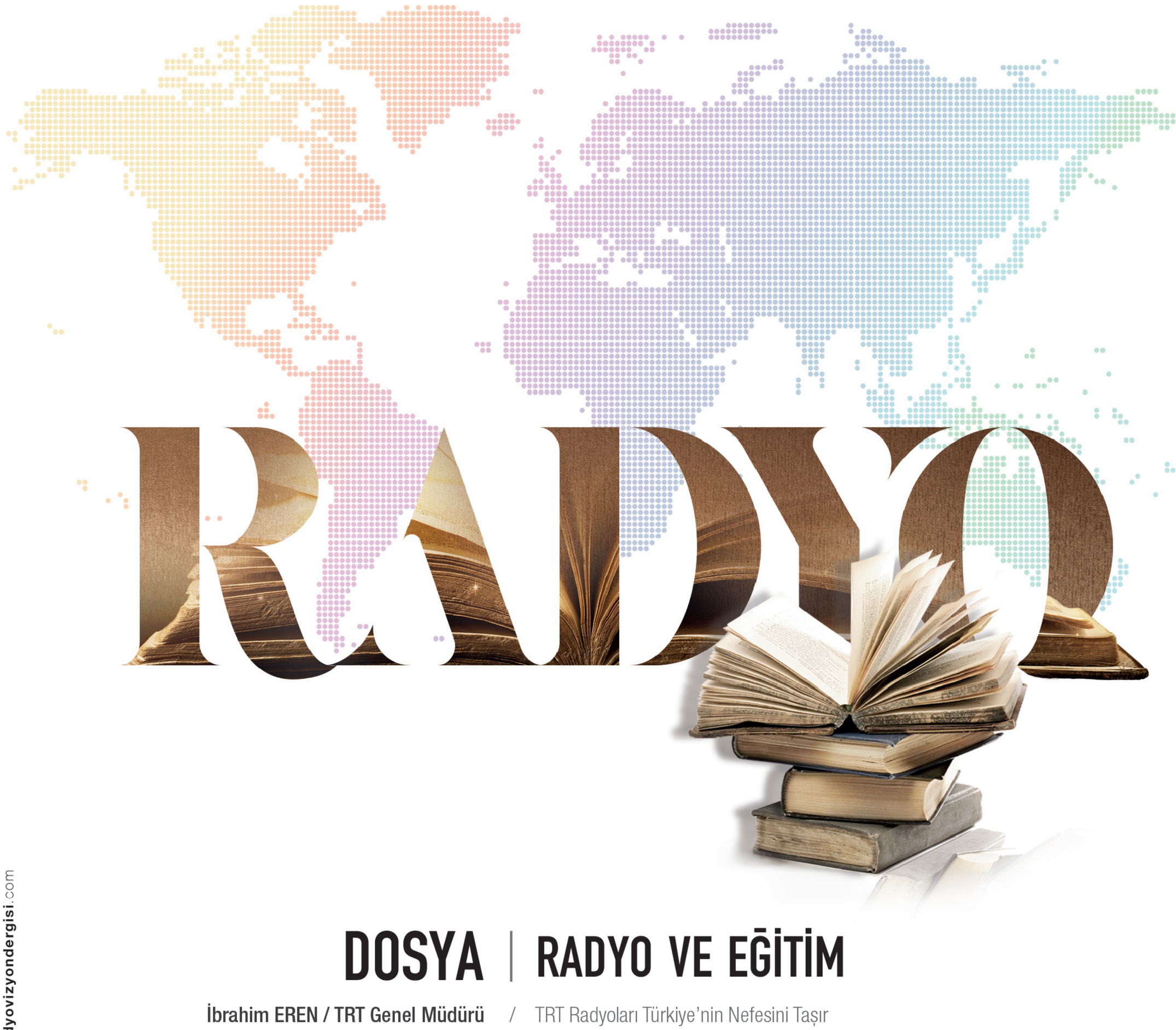

DOSYA | RADYO VE EĞİTİM

İbrahim EREN / TRT Genel Müdürü / TRT Radyoları Türkiye'nin Nefesini Taşır
Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ / Kültürel ve Tarihi Değerlerin Korunup Geliştirilmesinde Radyo Yayıncılığının Rolü
Doç. Dr. Onur BEKİROĞLU / Kamusal Yarara Açılan Pencere: Haber, Söz ve Müzik Yayıncılığında Kamusal Yayıncılığın Sesleri
Doç. Dr. Besim YILDIRIM / Radyo Yayınlarının Ulusal Kalkınma ile İlişkisi
Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir GÖLCÜ / Radyo Yayıncılığının Eğitim Ekseninde Dönüşümü
Yrd. Doç. Dr. Enes BAL / Radyo ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme
Yrd. Doç. Dr. Ali Murat KIRIK / TRT'de Örgün Eğitimi Destekleyici Bir Unsur Olarak Yaygın Eğitim Programlarının Tarihsel Süreci
Ahmet Akçakaya / TRT Radyoları 2018'e Hazır
Lütfi Kılınç / Eğitim ve Kültür açısından TRT Bölge Radyoları
Berrin Demir / Radyo Günlerinde Çocuk Olmak

www.trtradyovizyondergisi.com

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

İbrahim EREN TRT Genel Müdürü

Nerede olursanız olun
TRT Radyolarından kulağınıza
ve gönlünüze ulaşan
hep Türkiye'nin
nefesidir.

TRT Radyoları Türkiye'nin Nefesini Taşır

Radyo, dinleyicilerine mekân tasarrufu sağlayan bir iletişim aracıdır. Onu dinlemek için özel bir mekâna, işinizi bir kenara bırakıp odaklanmaya gerek yoktur. Sizi özgür kılarak iletişim kuran bir medya mecrasıdır radyo.

Araştırmalara göre insanların; televizyon izleme ve radyo dinleme nedenlerinin başında "öğrenme ve eğlenme" gelmektedir. TRT Radyoları, kamu yayıncılığı sorumluluğuyla oluşturduğu içeriklerinde bu iki beklentiye cevap vermeyi hedeflemiştir. Yayınlarında, dilimizin zengin çağrışımlarını, etkili ifade gücünü, berrak telaffuzunu korumaya hep özen göstermiştir.

TRT Radyoları hayatın içinde, sizinle kurduğu iletişimde, kaliteli eğlenceyi, düzeyli ve gerçekçi öğrenmeyi gözetir; bazen TRT Nağme ya da TRT Türkü gibi tematik bir kanal olur, bazen de yurtdışındaki yoldaşınız 'Türkiye'nin Sesi Radyosu' olur.

TRT Radyoları, 1927 yılından bu yana sürdürdüğü yayıncılık serüveninde Anadolu'yu, tüm coğrafya ve iklimleri dolaşarak, değer taşıyıcı içerikler üretmeye devam etmektedir. Bunu yaparken dünyanın en zengin kültürel mirasının başucunda olduğunu hiçbir zaman unutmamıştır.

TRT, Türkiye'nin sesini; koruyarak, çoğaltarak, yükselterek, taşımanın heyecanını sürdürmeye kararlıdır.

Nerede olursanız olun TRT Radyoları'ndan kulağınıza ve gönlünüze ulaşan hep Türkiye'nin nefesidir.

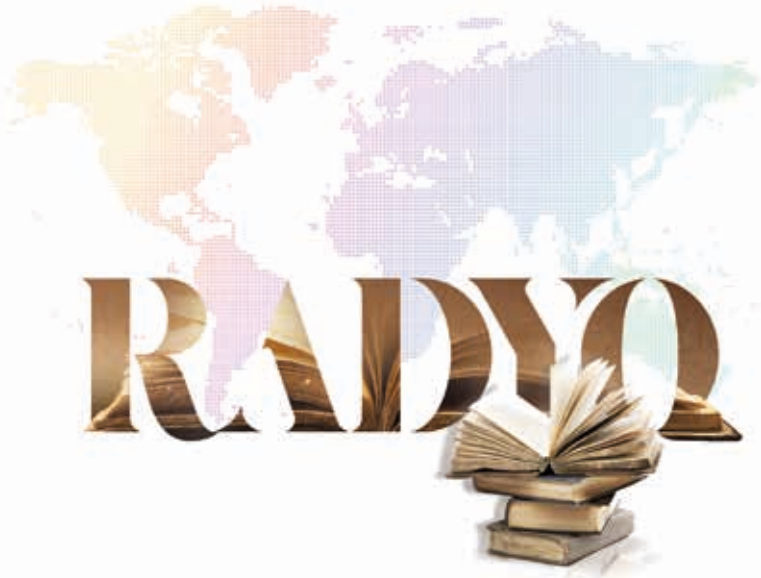

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

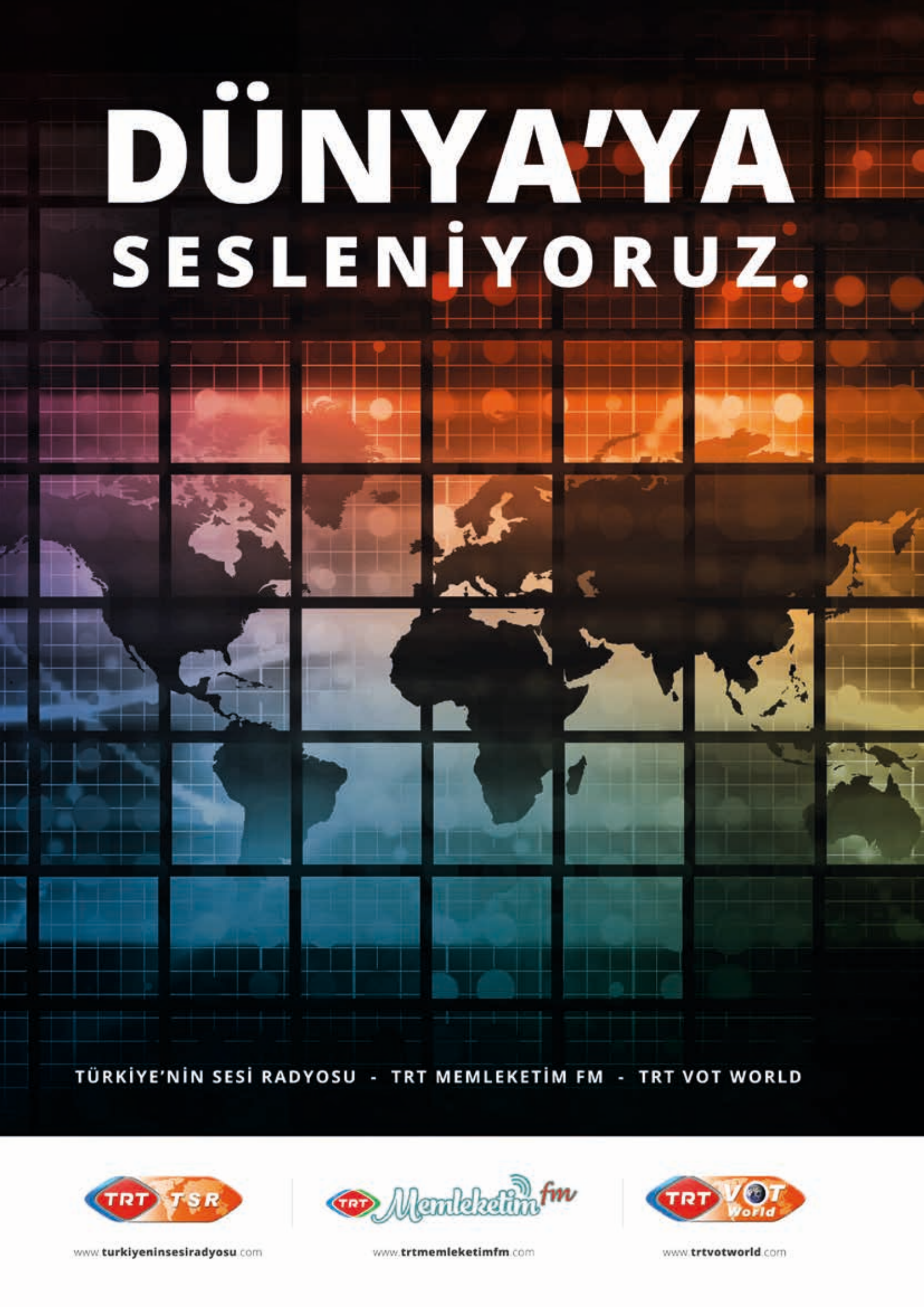
DÜNYA'YA
SESLENİYORUZ.
TÜRKİYE'NİN SESİ RADYOSU - TRT MEMLEKETİM FM - TRT VOT WORLD
TRT TSR
www.turkiyeninsesiradyosu.com
TRT Memleketim fm
www.trtmemleketimfm.com
TRT VOT World
www.trtvotworld.com

Dr. Süleyman ERDAL TRT Dış Yayınlar Dairesi Başkanı

Kamu yayıncılığı sorumluluğu ve bilinci ile geleceği inşa etmede ve eğitim alanında TRT'ye ve TRT çalışanlarına çok fazla iş düşüyor ve inancım odur ki TRT böylesine bir potansiyele sahip…

Radyo, Eğitim ve TRT

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

TRT Radyovizyon yeni sayısında dosya konusu olarak radyo ve eğitimi detaylı bir şekilde ortaya koyuyor. Farklı bakış açıları ile özelde radyo, genelde ise medya araçlarının toplumun ihtiyaçları doğrultusunda eğitim için nasıl kullanıldığı ve kısmen de sonuçlarını göreceğiniz, ilginizi çekeceği düşüncesi ile beğenilerinize sunuyoruz.

Kamu yayıncılığının belirleyici unsurlarını; haber, kültür, bilim, sanat, eğlence ve benzeri türlerde eğitici, aydınlatıcı ve eğlendirici nitelikte her türlü yayınlar yapmak, eğitim ve milli kültürün geliştirilmesine katkı koymak diye ifade edebiliriz.

Ülkemizde radyo yayıncılığı 90 yılı aşkın bir geçmişe sahip, diğer taraftan televizyon yayıncılığında ise 50 yıla ulaştık. Bu yönüyle TRT'nin yayıncılık anlamında öncü rol oynamasının yanında özelde iletişim alanında yayın çeşitliği bağlamında eğitimden sağlığa, iş hayatına, engellilere, toplumun değişik kesimlerine uzanan ve herkese belli bilgiler sunan bir eğitim kurumu gibi fonksiyon da üstlenmiştir denilebilir.

Bildiğiniz gibi eğitim, kavram olarak insanlığın varoluşuyla başlamış, fakat her çağda özellikle kullanılan araçlar bakımından farklılık göstermiş bir süreçtir. Eğitim, doğuşta aile içerisinde, akabinde okullarda ve sonunda sosyal hayat içerisinde devam eder. İletişim araçları ise bu üç evrede de yaşamın içerisindedir.

Teknolojinin yüzyıllık harikası radyo keşfedildiği günden bugüne evlerde, okullarda, işyerlerinde, araçlarda, eğlence ve dinlence mekânlarında yani hayatın bütün yüz ve yönlerinde; insanların bazen kıyısında, bazen başucunda olagelmiştir. İnsanlar radyodan kulağına, oradan dimağına akan sesin taşıdığı manalarla anlamlandırmıştır dünyayı, olayları ve hayatı. Süreç içerisinde radyodan sonra TV ve diğer iletişim unsurları gelişen teknoloji ile eşanlı olarak eğitim sürecine dâhil olmuşlardır.

İçerik sağlayıcılar; radyonun bu eşsiz ve engellenemez insan ilişkisini onları eğitmek, bilgi sahibi kılmak bazen de yönlendirmek için kullanagelmiştir. Ninniler, türküler, hikâyeler, masallar, haberler biz normal hayat akışında yaşarken eklemlenmiştir dağarcığımıza… Gün gelmiş dil öğretimi için sınıf, tarih duygu aktarımı için "arkası yarın" olmuştur. Gün gelmiş aidiyetlerin sağlamlaştırılmasında kullanılmış; bir başka zamanda değerlerden, sosyal ve ekonomik alana kadar bilgilendirme aracına dönüşmüştür.

Bugün radyo ile analitik bir eğitim örgüsünü inşa edemeyiz belki ama üretilen kalıcı, değerli, derinlikli içeriklerle "medyatik eğitim" mümkün. Radyo böyle bir işlev için mekân, dekor, kurgu ve maliyet istemeyen bir mecradır. Yaşadığımız çağın bu kavşağında, radyonun eğitime katkısı dinleyicilerinin her türlü ihtiyaçlarını uygun değer ölçeğinde ve yayıncılık kısıtları dâhilinde karşılayacak programlar üretmek ve bunları dinlenir kılmakla mümkün.

Kamu yayıncılığı sorumluluğu ve bilinci ile geleceği inşa etmede ve eğitim alanında TRT'ye ve TRT çalışanlarına çok fazla iş düşüyor ve inancım odur ki TRT böylesine bir potansiyele sahip…

EDİTÖRDEN

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Eda Kotanoğlu Cardona
eda.kotanoglu@trt.net.tr

Sihirli Kutunun Büyük Adımı

Bilginin güç kabul edildiği çağımızda bireysel, toplumsal ve evrensel gelişimin temel anahtarı eğitimdir. Bir toplumda insan unsurunun ve sosyal ilişkilerin ön planda olduğu en önemli örgütlerden birisi de bireyi yetiştiren ve onu topluma kazandıran eğitim araçlarıdır. Kitle iletişim araçlarından radyo; haber verme, kamuoyu oluşumuna yardımcı olma ve oluşan kamuoyunu açıklama, siyasal sürece katılım ve denetleme, eğlendirme, bilgilendirme işlevlerinin yanı sıra eğitim konusunda da önemli bir misyona sahiptir. Zira eğitim ile radyo arasındaki ilişki her şeyden önce her ikisinin amaçlarındaki ortak noktadan kaynaklanmaktadır. Eğitim, bireyin yaşantısında istendik davranış değişiklikleri meydana getirirken radyonun amacı ise hedef kitlede duygu, düşünce, tutum ve davranış değişiklikleri yaratmaktır. Eğitim ve radyo arasındaki kaçınılmaz ilişkinin dayanak noktası davranış değişikliği meydana getirmektir.

Eğitme, bilinçlendirme, farkındalık yaratma ve halkı toplumsal sorunlara karşı duyarlı kılarak kitlelerde davranış ve tutum değişikliği oluşturan radyoyu geniş bir yelpazede değerlendirdiğimizde toplumsal dönüşüm ve kalkınma açısından çok önemli bir görevi yerine getirdiğine tanık oluruz. Ekonomik, sosyal ve siyasal alanlardaki gelişmelere yani ulusal kalkınmaya bir bütün olarak katkıda bulunan tek unsur eğitimdir. Radyo da bunu ulusal kalkınmada en önemli etkiye sahip eğitim yayınlarıyla gerçekleştirmektedir.

Radyonun ulusal kalkınmadaki rolüne şahit olacağınız bu sayımızda dosya konumuzu "Radyo ve Eğitim" olarak belirledik. Bu çerçevede kitle iletişim araçları özellikle radyonun eğitimle ilişkisi ve ortak amaçlarından hareketle; "Kültürel ve tarihi değerlerin korunup geliştirilmesinde radyo yayıncılığının rolü nedir? Radyo yayıncılığının eğitim ekseninde dönüşümü nasıl gerçekleşmiştir? Eğitim merkezli radyo yayıncılığının kazanımları nelerdir? Yeni iletişim teknolojileriyle bütünleşen radyonun eğitim üzerindeki etkisi nedir? TRT Bölge radyolarının eğitim ve kültüre katkısı nedir?" gibi temel sorulara yanıt bulmayı amaçladık. Türkiye'nin dört bir yanındaki üniversitelerden akademisyenlerimizin ve TRT'ye yıllarını vermiş radyocular ile alanında uzman kişilerin katkılarıyla hazırladığımız dosya konumuzda radyo ve eğitim ilişkisinin yanı sıra, kamusal yayıncılığın görev ve sorumluluklarından, bir devlet tiyatrosu sanatçısının mesleğine adım atmasında radyonun etkileyici rolünden, radyo dili ve sunumunun inceliklerinden de bahsediyoruz.

Dünyayı avuçlarımızda hissetmek, kilometrelerce uzaktan bize bir milletin kültürünü, tarihini tanıtan sese kulak vermek, nesli tükenen hayvanların yaşam hakları için sesimizi duyurmak, radyo başında gidemeyeceğimiz kursların eğitimini almak, ruhumuzu okşayan müziğe kulak vermek, dinlediklerimizle düşünce ve duygularımızı milyonlarca dinleyiciyle paylaşmak, dünya siyasetini takip etmek ve daha niceleri… Böylesine geniş bir etki alanına sahip sihirli kutu, eğitim yayınlarıyla büyük bir adım niteliğinde ulusal kalkınmadaki etkin rolünü başarıyla götürmektedir.

Göremediğimiz, dokunamadığımız büyülü sözlerin eşlik ettiği radyonun sihri hep bizimle olsun, yayınlarımız milletimize ışık olsun…

TRT

OCAK 2018 / SAYI 29

ÜÇ AYLIK RADYO DERGİSİ

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Adına Sahibi
TRT Dış Yayınlar Dairesi Başkanı Dr. Süleyman Erdal

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Süleyman Erdal

Yayın Koordinatörü
Serdar Aydın

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Eda Kotanoğlu Cardona

Editörler
Olgu Tokdemir
Aksel Koçak
Didem Güneri Öztaşbaşı
Nurettin Turan
Özlem Yalçın
Abdul Hamid Chohan

Bölge Temsilcileri

Ankara	-	Murat Altunkaynak - murat.altunkaynak@trt.net.tr
Antalya	-	Mustafa Cansız - mustafa.cansiz@trt.net.tr
Çukurova	-	Seda Uslu Sarıoğlu - seda.uslu@trt.net.tr
Diyarbakır	-	Fatih Yılmaz - fatih.yilmaz@trt.net.tr
Erzurum	-	İsmail Bingöl - bingolismail@gmail.com
İstanbul	-	Osman Nuri Boyacı - osman.boyaci@trt.net.tr
İzmir	-	Hakan Özalpuk - hakan.ozalpuk@trt.net.tr
Trabzon	-	Yiğit Yavuz - yigit.yavuz@gmail.com

Hukuk Danışmanı
Av. Maruf Okuyan

Web Tasarım
Hilal Baysal / İbrahim Çam

İdari İşler
Murat Baran

Reklam Sorumlusu
Petek Ulusoy Arıca
0 312 463 42 64 / 65
petek.ulusoy@trt.net.tr

Sosyal Medya Sorumlusu - Web İçerik Yöneticisi
Esra Başbuğ

Teşekkür
Zekeriya Aydın
İlker Çaltık
Ceyda Nuray Kıygı

Seslendiren Spiker
Dilek Beyhan Günalp

Yönetim Yeri
TRT Genel Müdürlüğü Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığı
OR-AN / ANKARA 0 312 463 23 77
www.trtradyovizyondergisi.com
trtradyovizyon@trt.net.tr

ISSN 1309 - 0895 **- Yayın Türü** Yaygın / Süreli

Basım Tarih 15 Ocak 2018

Yayına Hazırlık - Tasarım - Baskı
ACT Reklam Ajansı
Kırmızıtoprak Mah. Ali Fuat Güven Cd. No: 9
ESKİŞEHİR
0 222 232 04 74
www.actreklam.com

Dergide yayımlanan yazı ve makalelerdeki görüşler, yazarın sorumluluğundadır, dergi üzerinde hiçbir bağlayıcılığı yoktur.

Bütün TRT Radyo çalışanları , derginin doğal editörleridir.

İÇİNDEKİLER

38
Radyo Akademi / Radyo Dili ve Sunum

40
Bir Gün Dönersem

6 Radyo Hafızası
10 Dosya / Radyo ve Eğitim
25 Radyo Günlerinde Çocuk Olmak
28 TRT Radyoları Diyarbakır'daydı
29 TRT Radyoları 2018'e Hazır
31 UMEP Dünya Medyasını Buluşturuyor
34 Radyo Yolcuları
35 Eğitim Bilişim Ağı EBA Radyo
37 Düşün Dünyasından, Radyo Mikrafonuna
38 Radyo Akademi / Radyo Dili ve Sunum
40 Bir Gün Dönersem
42 TRT Türkü'de Yenilik Zamanı
44 Yunanistan'da Türkçe Radyo Yayıncılığı
48 Stüdyodan / Soner Arıca'yla İçimizden Geldiği Gibi
50 Prodüktörün Kaleminden / Günaydın Türkiye
52 Dünden Bugüne TRT Trabzon Radyosu
58 Beyaz Perdenin Radyolu Filmleri / Gecenin Sesi
60 Radyoda Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça
61 Haberler
64 Kitaplık /Çocuk Eğitiminde Oyun Dili

31
Umep Dünya Medyasını Buluşturuyor

25
Radyo Günlerinde Çocuk Olmak

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

Radyo Hafızası

RADYO VE EĞİTİM

Osman BOYACI

Dinleyiciye bilimsel, evrensel değerler ışığında doğru bilgi ve kültür aktarılacaktı. Sadece bilgi değil ülke kültürü içinde gelişen müzik, folklor, spor, siyaset, yeni hayata yön veren her şey radyonun anlatım alanı içindeydi.

Biz Radyodan Eğitim Aldık.

2017 yılı ülkemizde radyo yayıncılığının başlamasının 90. yıl dönümüydü. 6 Mayıs 1927'de başlayan ses, zamanla bütün ülke coğrafyasına yayıldı. 28 Ekim 1928'de yapılan Cumhuriyet tarihinin ilk nüfus sayımında 63 vilâyet, 328 kaza ve 39.901 köy kayda geçmiş ve Türkiye'nin o günkü nüfusu 13.649.945 kişi olarak belirlenmişti. Radyo yayıncılığının başladığı İstanbul'da ise 808.860 kişi yaşıyordu. O yılların Türkiye'sini daha yakından tanımak için bir de okuma yazma oranını bilmek yararlı olabilir. Nüfusun sadece yüzde on biri okur- yazardı.

Yeni kurulan devlet, pek çok konuda ilerlemeyi ve kalkınmayı sağlamak ve ülkenin temel iktisadi sorunlarını biran önce çözmek istiyordu. Bu kapsamda ilerlemenin en önemli gücü eğitimi artırmak ve yeni devletin esas aldığı değerleri halka hızla anlatmaktı. Yeni okulların açılması ciddi bir maliyeti de beraberinde getiriyordu.

1927'de yeni kültürün aktarılması, vatandaşa doğru ve bilimsel bilgi verilmesi, çiftçilikten klasik müziğe

uzanan bir yelpazede çeşitli konuları anlatmak için çok elverişli bir yol vardı. Yakın zamanda icat edilen ve dünyada hızla yayılan radyo yayıncılığı Türkiye Cumhuriyeti'nin çok önem verdiği bir projeydi. Öncelikle büyük şehirlerde kısıtlı zaman dilimlerinde başla-

yan yayınlar giderek ülke genelini kapsadı.

Ülkenin yetişmiş bilim adamları, yazar, sanatçı ve müzik insanları artık çalıştıkları eğitim kurumları yanında radyolarda da görev alıyor; bilgi ve görüşlerini dinleyicilerle paylaşıyordu. Bu konuda temel kurallar, o günkü yayıncılar tarafından belirlenmişti. Dinleyiciye bilimsel, evrensel değerler ışığında doğru bilgi ve kültür aktarılacaktı. Sadece bilgi değil; ülke kültürü içinde gelişen müzik, folklor, spor, siyaset, yeni hayata yön veren her şey radyonun anlatım alanı içindeydi.

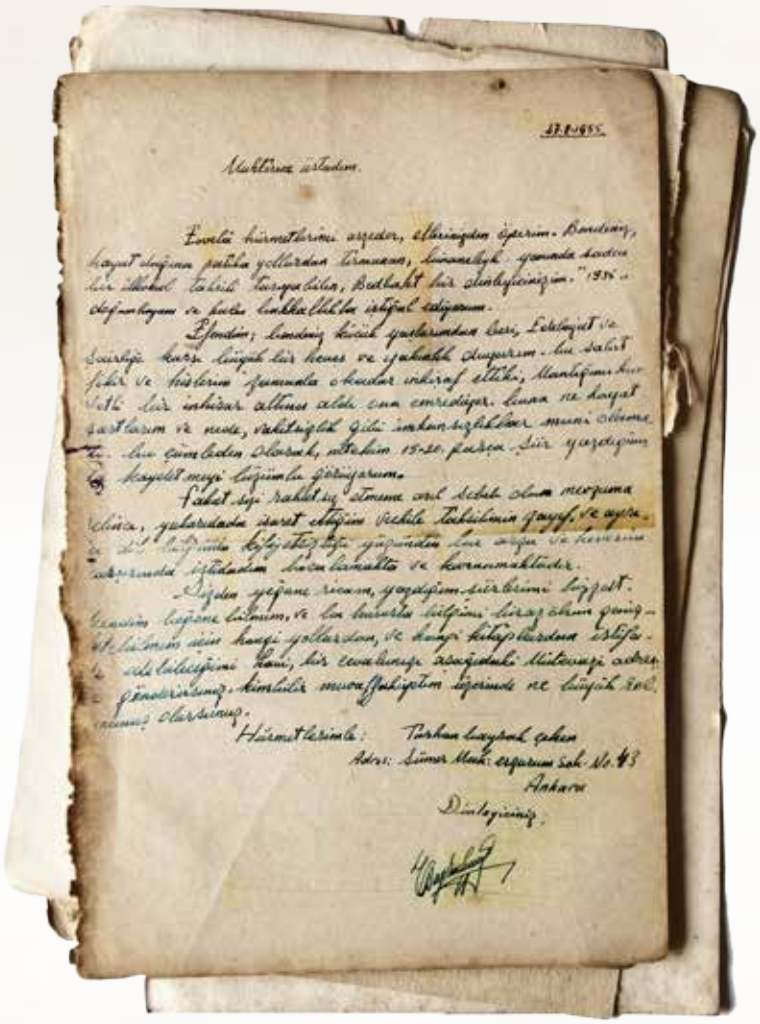

16 Ocak 1958'de yayınlanan Radyo Âlemi dergisindeki günlük radyo programlarının adları incelendiğinde pek çok programın eğitim odaklı hazırlandığı kolayca anlaşılır:

Eğitim Saati, Kitapseverlerle Baş Başa, Radyo Gazetesi, Tarihimizde Bu Hafta, Tarihten Bir Yaprak, Edebiyatta Güzel Sayfalar, Opera Sevenler Saati, Sağlık Konuşması,Tarım Konuşması, Dini ve Ahlâki Muhasebe, Müzik Sohbeti. Ayrıca o yıllarda yabancı dil eğitimine yardımcı olmak için Radyo ile İngilizce adlı programlar da hazırlanıyordu. O yıllarda dinleyicinin yayınlarda yer verilmesini istediği konular ve müzik türleriyle ilgili çalışmaların içinde anketler de vardı. Haziran 1948'de yayınlanan Radyo Dergisi'nde yapılan bir anketin sonuçları verildi. Ankette yer alan 29 soruya 4134 dinleyici mektupla cevap vermiş ve gelecekte hangi programlara ağırlık verilmesi gerektiği belirlenmişti. En çok istenen söz programları kahramanlık menkıbeleri, dini konuşmalar, Türk büyüklerinin hayatları, şiir, güzel sanatlar konularındaydı.

Mektupla yapılan bu dinleyici anketinden söz etmişken 1930'lardan itibaren radyo dinleyicisi görüşlerini, müzik isteklerini ve eleştirilerini radyolara mektup yazarak iletiyordu. Özellikle müzik programlarında dinleyicinin istek parçasıyla birlikte adı okunması radyoya daha çok mektup yazılmasını teşvik ediyordu. Ve radyolarımıza her gün yüzlerce dinleyici mektubu geliyordu. 1950'li yıllarda Ankara Radyosu'nda pek çok program hazırlayan Refik Ahmet Sevengil de

16 Ocak 1958'de yayınlanan Radyo Âlemi Dergisi'ndeki günlük radyo programlarının adları incelendiğinde pek çok programın eğitim odaklı hazırlandığı kolayca anlaşılır.

Radyo Dergisi'nin 1948 Şubat sayısında Hasan Refik Ertuğ, dönemin anlayışını şöyle aktarır: ''Okul sınıflarına mahsus derslerin verilmesi ve büyük dinleyici kitlelerini muayyen mevzular üzerinde yetiştirmeye yarayan konferanslar düzenlenmesi.'' O yıllarda bu iki yöntem de kullanılmış. Sonradan Okul Radyosu ismini alan programların ilk örnekleri hazırlanmış ve temel bilgiler anlatılmıştı.

Radyo Konferansları başlığı altında bilim adamları, edebiyatçılar ve sanatçılarının katıldığı programlar yayınlanmıştı. Bu programların bir bölümü Radyo Konferansları adıyla kitaplaştırıldı.

dinleyicilerinden mektuplar alıyor, bazı mektupları da program yayını sırasında cevaplandırıyordu. 27 Ağustos 1955 tarihini taşıyan bir mektupta Turhan Bayrakçeken adlı bir dinleyicisi şunları yazmıştı:

''Muhterem Üstadım,

Bendeniz hayat dağına patika yollardan tırmanan, yanında sadece bir ilkokul tahsili taşıyabilen bedbaht bir dinleyicinizim.

Efendim; bendeniz küçük yaşlardan beri, edebiyat ve şairliğe karşı büyük bir heves ve yakınlık duyuyorum. Sizi rahatsız etmeme asıl sebep olan mevzuma gelince tahsilimin zayıf ve ayrıca dil bilgimin kifayetsizliği yüzünden arzu ve hevesim karşısında istidadım bocalamakta ve kıvranmaktadır. Sizden yegâne ricam edebiyat hususunda bilgilerimi biraz olsun genişletebilmem için hangi yollardan ve hangi kitaplardan istifade edebileceğimin cevabını aşağıdaki adresime gönderirseniz, kim bilir muvaffakiyetim üzerinde büyük rol oynamış olursunuz. Hürmetlerimle…''

Bu samimi mektubun cevabını bilemiyoruz. Ancak o yıllarda radyo programlarında sadece edebiyat konularında değil; sağlıktan hukuka, müzik tarihinden tarım konularına ilişkin sayısız soru, mektuplar yoluyla radyolarımıza iletilmiş ve konunun uzmanlarından alınan cevaplar yayınlanmıştır. Böylece radyo yayınları halkımızın eğitimine ciddi katkılarda bulunmuştur.

Radyonun ülkemizin eğitimine katkıları üzerine yapılan araştırmalar ne yazık ki yok denecek kadar azdır. Ama 1930'lu yıllardan bugüne radyo, eğitim ve kültüre çok büyük katkılar yapmıştır.

Radyolarımızda program hazırlayan nice bilim adamı, yazar ve sanatçı konuşmalarını daha sonra kitaplaştırmıştır. Baki Süha Ediboğlu, Şevket Rado, Behçet Necatigil, Feridun Fazıl Tülbentçi ilk akla gelen isimlerden. Bir başka isim de Dr. Galip Ataç'tır. Radyoda Evin Saati programında 1941 yılında günlük hayattan yola çıkarak ev halkının yararlanacağı bilgileri programıyla dinleyiciye aktarmıştır. Kitabında yer alan program başlıklarından bazı örnekler vermek istiyoruz: Gençler Nasıl Beslenmeli?, Kaç Yaşında Evlenmeli?, Köylerde Temizlik, Evde Bulundurulacak İlaçlar, Nasıl Gezmeli? ve Enginarlı Bakla.

Radyonun ülkemizin eğitimine katkıları üzerine yapılan araştırmalar ne yazık ki yok denecek kadar azdır. Ama 1930'lu yıllardan bugüne radyo, eğitim ve kültüre çok büyük katkılar yapmıştır. Okuma-yazma bilmeyen büyüklerimizle konuşurken onların bilgiye ulaşmada radyoyu çok önemsediğine tanık oluruz. ''Ben bu konuyu radyodan öğrendim, şu yazarın bir oyununu radyoda dinledim.'' diyenlerin sayısı hiç de az değildir. Tarihçi bir arkadaşımın söylediği sözle yazımıza son verelim: ''Ben beş yıl boyunca TRT Radyo-1'i düzenli dinledim. Benim için bir üniversite eğitimi kadar önemli ve değerliydi.'' ❋

Dosya

RADYO ve EĞİTİM

12 Radyo ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme

13 Kamusal Yarara Açılan Pencere; Haber, Söz ve Müzik Yayıncılığında Kamusal Yayıncılığın Sesleri

15 TRT'de Örgün Eğitimi Destekleyici Bir Unsur Olarak Yaygın Eğitim Programlarının Tarihsel Süreci

17 Radyo Yayıncılığının Eğitim Ekseninde Dönüşümü

19 Radyo Yayınlarının Ulusal Kalkınma ile İlişkisi

20 Kültürel ve Tarihi Değerlerin Korunup Geliştirilmesinde Radyo Yayıncılığının Rolü

22 Eğitim ve Kültür Açısından TRT Bölge Radyoları

Yrd. Doç. Dr. Enes BAL
Necmettin Erbakan Üniversitesi
SBBF Halkla İlişkiler ve
Reklamcılık Bölümü
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Onur BEKİROĞLU
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Gazetecilik Bölümü
Öğretim Üyesi

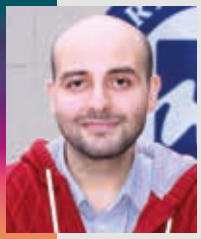

Yrd. Doç. Dr. Ali Murat KIRIK
Marmara Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Radyo, TV ve Sinema Bölümü
Öğretim Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Abdülkadir GÖLCÜ
Selçuk Üniversitesi
İletişim Fakültesi,
Gazetecilik Bölümü
Öğretim Üyesi

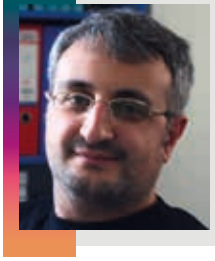

Doç. Dr. Besim YILDIRIM
Atatürk Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Gazetecilik Bölümü
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ
Selçuk Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Radyo, TV ve Sinema Bölümü
Öğretim Üyesi

Lütfi KILINÇ
TRT Radyo Dairesi
Başkan Yardımcısı

Radyo ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

Yrd. Doç. Dr. Enes BAL

Bireyin hareketini kısıtlamayan ve kullanımı çok basit bir araç olan radyonun, hedef kitlelerin gelişimi açısından eğitim faaliyetlerinde daha yoğun kullanılması sağlanmalıdır.

Radyonun geride bıraktığımız yüzyılın ilk çeyreğinde kitlelerin kullanımına açılması, gazete ve dergilerle sürdürülen kitle iletişiminde önemli bir durak olmuştur. Ülkemizde radyo yayınları gelişmiş ülkelerle eş zamanlı denebilecek bir zamanda hayata geçmiştir. Takip eden dönemde radyo, dünyada ve ülkemizde hem teknik hem de erişim yönüyle hızlı bir gelişme kaydetmiştir. Artık her yerde sesin büyüsüne kapılan dinleyiciler; radyoyu hayatlarının merkezine koyarak bu araç üzerinden haber ve bilgiye anlık, ucuz ve doğrudan ulaşabilme imkânı bulmuşlardır. Bununla birlikte geniş çevrelerce olağanüstü bir ilgiyle karşılanan radyoya, siyasi ve ekonomik güç odaklarının ilgisi de kaçınılmaz olmuştur. Bilhassa baskıcı siyasal rejimler, radyoyu kendi ideolojik doktrinlerini yayma noktasında adeta bir propaganda aracı olarak kullanmaktan geri durmamışlardır.

Yıllarca kitleleri bilgilendiren, etkileyen; insanlara gelişmeleri hızla aktaran en önemli kitle iletişim aracı olma özelliğiyle ön plana çıkan radyoya yönelik ilgi hep aynı düzeyde kalmamıştır. Nitekim yirminci yüzyılın ikinci yarısında önce televizyonun, sonrasında da internetin hayatımıza girmesiyle radyo ilk başlardaki ayrıcalıklı yerini kaybetmeye başlamıştır. Günümüzde, ilk çıktığı zamanlardaki kadar yaygın kullanılmasa da radyo; yaşamımızın bir parçası olma gerçekliğini hiçbir zaman kaybetmemiştir. Bunda bir alışkanlık olarak radyoya atfedilen nostaljik özellik kadar, radyonun yeni iletişim teknolojileriyle yakınsaması da etkili olmuştur.

Dolayısıyla radyonun yaşadığı bu inişli çıkışlı serüven onu yok etmek yerine farklı bir noktaya taşımıştır. Bugün artık yeni iletişim teknolojileriyle bütünleşerek farklı bir konuma evrilen radyo, kullanıcılarına dünyanın her yerinden 24 saat boyunca kesintisiz olarak yayınlara ulaşabilme konforunu yaşatmaktadır. Geleneksel bir kitle iletişim aracıyken yeni medyayla daha melez bir karaktere bürünen radyonun bu dönüşümü, izleyicinin konumunu da kökten değiştirmiştir. Bir başka ifadeyle yirmibirinci yüzyılın radyoculuk sisteminde dinleyiciler, yayınlara anlık geri bildirimler ileterek sürecin pasif unsuru olmaktan ziyade daha aktif bir pozisyona geçiş sağlamışlardır.

Buraya kadar aktarılan genel bilgiler üzerinden değerlendirildiğinde; dünden bugüne radyo, birçok işleviyle hayatımızın hep içinde olmuştur. Anlık haber ve bilgi verme potansiyeli, eğlence içerikli yayınlarla boş zaman aktivitesi olarak kullanılması, sanat odaklı nitelikli yayınlarla kültürel gelişimde pay sahibi olması, bireye yaşadığı toplumun dününü ve bugününü aktararak onun sosyalleşmesine olan katkısı ve eğitime dönük yayınlarla bireyin eksiklerinin giderilmesi gibi hususlar radyonun en temel işlevleri içinde sayılabilir.

Radyonun hayatımıza doğrudan dokunan olumlu işlevleri içinde eğitim boyutuna ayrı bir başlık açılacak olursa radyo gibi yaygın ve güçlü bir araç, verimli ve planlı kullanıldığı takdirde bireylerin yaşam boyu eğitim programının önemli bir parçası haline gelebilir. 7 gün 24 saat aralıksız müzik ve içi boş anonslarla bu mecrayı doldurmak yerine, günün belli periyotlarında eğitici-öğretici programlara yer verilmesi hiç kuşkusuz çok daha yararlı olacaktır. Sorumlu bir yayıncılık ilkesi gereğince hareket etmesi gereken genelde tüm medya özelde radyo kuruluşları, toplumsal gelişim adına eğitim konusunu daha çok ön plana almalıdır.

Yukarıda da vurgulandığı üzere, son dönemlerde dijitalleşme ve iletişim teknolojilerinin ortaya çıkardığı olanaklar, radyo yayıncılığına farklı ufuklar kazandırmış ve geleneksel yayın anlayışı giderek tematik yayıncılığa doğru kaymaya başlamıştır. "Belli konulara odaklı yayıncılık" şeklinde özlüce tanımlayabileceğimiz tematik yayıncılık, radyo istasyonlarının yayın anlayışına farklı bir işlevsellik katmaktadır. Nitekim eğitim konusunda yayın yapan tematik bir radyo istasyonunun dinleyicilerinin gelişimleri açısından önemli faydalar sağlayacağı aşikârdır. Özellikle de toplumda dezavantajlı grupların örgün eğitim kurumlarından uzak kalması nedeniyle ortaya çıkan bu boşluğu, eğitim odaklı radyo kuruluşları rahatlıkla doldurabilirler.

Günün şartlarına uygun, hedef kitlenin beklentilerini karşılayan ve özgün prodüksiyonlarla gerçekleştirilecek eğitim yayınları, yediden yetmişe tüm yaş gruplarını kendisine çekmeyi başarabilecektir.

Eğitim kurumlarında dört duvarla sınırlandırılmış klasik eğitim modeli, artık günümüzde geçerliliğini büyük ölçüde kaybetmeye başlamıştır. İletişim olanaklarının geliştiği bu dönemde, uzaktan eğitim-öğretim faaliyetlerine hızlı bir geçiş yaşanmaktadır. Bireyin hareketini kısıtlamayan ve kullanımı çok basit bir araç olan radyonun, hedef kitlelerin gelişimi açısından eğitim faaliyetlerinde daha yoğun kullanılması sağlanmalıdır. Radyo, eğitimin önemli bir parçası haline geldikçe bu aracın boş bir müzik kutusu olarak verimsiz kullanılmasının da önüne geçilmiş olacaktır. Günün şartlarına uygun, hedef kitlenin beklentilerini karşılayan ve özgün prodüksiyonlarla gerçekleştirilecek eğitim yayınları, yediden yetmişe tüm yaş gruplarını kendisine çekmeyi başarabilecektir. Özellikle yetişme çağındaki bireylerin kontrolsüz bir şekilde internet ve sosyal

medyada çok fazla zaman geçirdiği bu zamanda, radyoya dönük böylesi adımların atılması gençlerin pedagojik gelişimleri açısından büyük fayda sağlayacaktır.

Elbette bunun etkin bir şekilde hayata geçirilip yaygınlaşabilmesi için kamu ve özel yayıncıların tamamının bu sorumluluk bilincine sahip olması ve eğitim odaklı yayıncılık faaliyetlerine içtenlikle destek vermesi gerekmektedir. Bu noktada ülkemizde özellikle Türkiye Radyo Televizyon Kurumu; eğitim başta olmak üzere haber, sağlık, kültür, spor, kamu diplomasisi gibi alanlarda toplumun farklı birçok ihtiyacına karşılık gelen sorumlu bir yayıncılık çizgisiyle hareket etmektedir. Toplumsal faydayı ticari kaygılara kurban etmeyen TRT; radyo, televizyon, İnternet ve dergi gibi ortamlarda eğitim konusuna büyük hassasiyet göstermektedir. Alanında yetkin uzmanların katkı sağladığı birçok programda, eğitim konusunda topluma önemli bir bilinç kazandırılmaya çalışılmaktadır. Nitekim 2011 yılının Ocak ayında yayın hayatına başlayan TRT Okul, çeşitli yaş gruplarına yönelik hazırlanan eğitim ve kültür programlarıyla bir teknoloji ve eğitim kanalı olarak özellikle gençler tarafından büyük ilgi görmüştür. Yine çocukların gelişiminde önemli katkılar sağlamayı hedefleyen TRT Çocuk Dergisi de bu anlayışla yayın hayatına devam etmektedir.

Her yönden toplumsal kalkınmayı hedefleyen ve eğitimde seferberlik anlayışıyla ortak bilince sahip bir medya sistemi ortaya çıkartabilirsek, ülkemiz adına çok önemli bir adım atmış oluruz.

Yerel, bölgesel veya ulusal ölçekte yayın yapan özel radyolar içinde de TRT'ye benzer şekilde eğitim konusuna önem veren kuruluşlar mevcut ama sayıca yetersizdir. Konunun hassasiyeti bakımından kamu ve özel tüm yayın kuruluşlarının temsilcileri; üniversiteler, Radyo Televizyon Üst Kurulu, ilgili sivil toplum örgütleri ve konunun diğer paydaşları ile eğitim, sanat ve kültür odaklı, daha nitelikli bir yayıncılık sisteminin inşası adına sık sık bir araya gelmelidirler. Özellikle yurt içinde sayıları bir hayli fazla olan iletişim fakültelerinin kendi radyo istasyonlarını kurmasının önündeki yasal ve mali engeller kaldırılmalıdır. İşin uzmanları tarafından yürütülecek yayınlarla, hem burada akademik öğrenim gören gençlerin radyoculuk eğitimi alması sağlanırken hem de radyo üzerinden halkın eğitim ve kültür seviyelerinin yukarıya çekilmesi kolaylıkla gerçekleştirilebilir.

Sonuç olarak her yönden toplumsal kalkınmayı hedefleyen ve eğitimde seferberlik anlayışıyla ortak bilince sahip bir medya sistemi ortaya çıkartabilirsek ülkemiz adına çok önemli bir adım atmış oluruz. Unutulmamalıdır ki modern toplumlarda medya; tüm bireylerin hayatında en az aile kadar, eğitim kurumları kadar önemli bir yer tutmaktadır. Öyleyse medya ve eğitim ilişkisi, asla ihmal edilmemesi gereken bir konu başlığı olarak her daim bizlerin gündeminde olmaya devam etmelidir. ❋

Kamusal Yarara Açılan Pencere: Haber, Söz ve Müzik Yayıncılığında Kamusal Yayıncılığın Sesleri

Doç. Dr. Onur BEKİROĞLU

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Kamusal yayıncılık; ticari kaygılar gözetmeksizin bu yayın faaliyetinin hitap ettiği toplumun ya da toplumsal grupların kültürel, sosyal, iktisadi, sanatsal, teknolojik vb. açılardan gelişimine katkı sağlamayı önceleyen bir kitle iletişim süreci olarak tanımlanabilir.

Bu tarz bir yayıncılık faaliyeti, kamusal yarar ilkesi üzerine temellendirilmekte ve tecimsel yayıncılık ile karşıtlığı üzerinden değerlendirilmektedir. Buna göre de bir bütün olarak halkın ve toplumsal grupların gelişimine yönelik kazanımlar; ticari kazanımların, motivasyonların ve çıkar ilişkilerinin oluşturduğu ağı aşabilmektedir.

Kamusal yayıncılığın ilk ve en önemli aktörü: TRT

Türkiye'de kamusal yayıncılığın ilk ve en önemli aktörü olarak Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu karşımıza çıkmaktadır. Ülkemiz yayıncılık tarihi içinde öncelikle radyo yayınları ile başlayan bu süreç, televizyon yayınları ile devam etmiş; günümüze daha yakın zamanlarda tematik kanallar, farklı toplumsal gruplara hitap eden kanallar ve uluslararası yayıncılık faaliyeti içinde olan kanallar olmak üzere geniş bir yelpazede çeşitlenmiş ve zenginleşmiştir.

Türkiye'de özel radyo ve televizyon kanallarının devreye girmesi ve bu alandaki aktörlerin de sıklıkla kamusal yararı gözettiklerini ifade etmeleriyle birlikte; kitle iletişimi alanının kurucu aktörü olan TRT örneğinde olduğu gibi katıksız biçimde kamu yararı gözeten aktörlerden söz etmek oldukça güçtür. Öte yandan, topluluk radyosu hüviyetinde olan özel radyoların ise tecimsel radyolardan ve radyo yayıncılığından daha farklı bir niteliğe sahip olduğu söylenebilir. Bu türden bir kimliğe ve yayın politikasına sahip olan radyolar, daha ziyade spesifik topluluklara yönelik yayın faaliyeti içinde olmaktadır.

TRT'nin radyo alanında kamusal yayıncılığı hedef kitlelerle buluşturan aktörü olarak ise TRT Radyo ve

onun ulusal ve bölgesel kanalları karşımıza çıkmaktadır. TRT Radyo örneğinde düşündüğümüzde öncelikle TRT'nin hukuki statüsünün "tarafsız bir kamu tüzel kuruluşu" olarak tanımlanması yayıncılık faaliyetini de doğal olarak kamusal bir zemine oturtmaktadır. Radyo yayınlarının içeriği ve sunumu mercek altına alındığında hukuki statünün fiili olarak da hayat bulduğu görülmektedir.

Doğru, Tarafsız ve Çok Boyutlu Bilgilendirme

Bu bağlamda TRT'nin radyodaki haber yayınlarına bakıldığında, olağan haber bültenlerinin yanı sıra özellikle haber programlarının son derece zengin bir içeriğe sahip olduğu söylenebilir. Radyodaki haber programlarına kamusallık karakterini veren en temel bileşenler ise doğruluk, tarafsızlık, adillik, eşitlik, nesnellik, farklı görüşlere yer verilmesi ve bu doğrultuda yurttaşların bilgilendirilmesi olarak ifade edilebilir. Örneğin TRT Radyo-1'de her sabah yayınlanan "Gündem" programı, ana hatlarıyla bir içerik analizine tabi tutulduğunda; Türkiye ve dünya gündeminin uluslararası arenadaki gelişmelerle birlikte ve farklı uzmanların derinlemesine analizleriyle ele alındığı görülmektedir. Ayrıca zaman zaman çeşitli ülkelerden muhabirlerle konuşulması ya da konuklarla bağlantılar kurulması suretiyle, o ülkenin gündemi ve gelişmeleri de değerlendirilmektedir. Bu tarz çok yönlü ve farklı perspektiflerle örülü bir içerik ve sunum, kamusal yayıncılığın bireyleri doğru, tarafsız ve çok boyutlu bilgilendirmesi ilkesiyle de örtüşmektedir.

Toplumun eğitimi önemli bir mihenk taşı

Haber programlarının yanı sıra genel kültür ve tarih içerikli ya da bilimsel gelişmeleri ele alan bazı programlar da vatandaşların çeşitli konularda bilgilendirilmesi noktasında önemli birer referans kaynak olarak işlev görmektedir. Bilgilendirme işlevi, hem genel anlamda iletişimin hem de kitle iletişiminin temel işlevlerinden biri olarak kamu ya da özel yayın kuruluşları açısından zaten sıklıkla ifade edilen bir işlev olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu türden radyo yayınları, aktüel haberlere ve gelişmelere ilişkin olağan haber akışının sağladığı bilgilendirmenin ötesinde bir işleve hizmet etmektedir. Bu tarz yayınlar, akademik metinler hacminde olmasa bile entelektüel bilgi paylaşımının bir aracı olarak katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda; söz konusu türden kısa süreli programlar aracılığıyla dünya tarihindeki bazı gelişmeler, dönemeçler, bilim dünyasından figürler ve bilimsel gelişmeler gibi konular yine alanında uzman kişilerin anlatımıyla hedef kitle ile paylaşılmaktadır. Bu tarz programlarda bilgilendirme işlevinin yanında ön plana çıkan bir başka işlevin de eğitim işlevi olduğu söylenebilir. Tamamen eğitim amaçlı olarak hazırlanan programlar ile içeriğinde eğitim motivasyonunun da bulunduğu programlar, toplumu geliştirme noktasında da önemli bir misyonun yansıması olarak kabul edilmektedir. Zira kamusal yayıncılığın içeriğinde, toplumun gerçek anlamda eğitimi de önemli bir mihenk taşı olarak ortada durmaktadır.

Tecimsel yayıncılıktan farklı hedefler söz konusu

Özel radyolarda ağırlıklı olarak popüler bir yayıncılık anlayışı, dinleyicileri maksimize etme, mülkiyet ve sahiplik yapısı ile ticari kaygı ve motivasyonların ön planda olduğu söylenebilir. Öte yandan, yine özel ve ticari olmakla birlikte yerel radyoların içinde bulunduğu kent ortamına ve sorunlara ilişkin kamusal bir hassasiyetin daha fazla taşıyıcısı olmaya çalıştığı örnekler de muhakkak söz konusudur. Ancak şurası kesin bir ayrım noktasıdır ki; kamusal yayıncılığın tecimsel yayıncılıktan farklı dertleri ve hedefleri bulunmaktadır. Temel hedef ise toplumun gelişmesine katkı sağlayacak nitelikte bilgilendirme, eğitme ve nitelikli eğlendirmeye yönelik yayın faaliyeti içinde bulunmaktadır.

Kültürel unsurlarımızı toplumun tüm katmanlarına aktarıyor.

Müzik yayınları bağlamında düşündüğümüzde ise özellikle TRT Radyosu'nun çeşitli kanallarının, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği üzerine odaklanan bir yayıncılık faaliyeti sergilediği dikkat çekmektedir. Bu durum, sanatsal ve kültürel anlamdaki mirasımızı canlı tutma ve bu kültür unsurlarını ulaşılabildiği ölçüde gelecek kuşaklara aktarma işlevi olarak değerlendirilebilir. Türk kültürünün ve kimliğinin önemli bir parçası olan bu sanat eserlerinin kamusal dolaşımda var olmasına katkı sağlamanın, azımsanamayacak türden bir katkı olarak okunması gerekir. Çünkü küreselleşen dünyada milletlerin kimliğinin parçası olan çeşitli değerler her geçen gün giderek zayıflamaktadır. Bir başka deyişle; radyo yayıncılığı üzerinden bu türden müzik yayınlarına yer verilmesi, bir toplumun ve kültürün üyeleri için var olan aidiyet bağlarının tarihin derinliklerine karışıp gitmemesi için kayda değer bir mevzi niteliği taşımaktadır.

Bu türden kamusal bir derdi olan haber, müzik ya da diğer formattaki söz yayınlarının ürettiği toplumsal katma değer ve sağladığı kamusal yarar, ulaştığı hedef kitle ile koşut bir nitelik arz etmektedir. Diğer bir anlatımla, kamusal yayıncılığın hedef kitlesi ne kadar geniş kapsamlı olursa yukarıda ifade edilen yayıncılık motivasyonlarının varmak istediği hedefler de o ölçekte ve derinlikte hayat bulma imkânına kavuşacaktır.

TRT ve yeni medya ortamına uyarlanma başarısı

Bununla bağlantılı olarak işaret edilmesi gereken bir başka nokta da günümüzde bu denli çeşitlenen ve zenginleşen medya ortamında kamusal yayıncılığın ve kamusal yayıncılığı icra eden aktörlerin çetin bir rekabet zemini içine faaliyet göstermesidir. Öyle ki kitle iletişimi alanında TRT'nin radyosu ve televizyon kanallarıyla rakipsiz olduğu bir dönem ile özel radyo

ve televizyonların hayatımıza girdiği 1990'lardan geçilerek gelinen günümüzün kitle iletişimi ortamı arasında çok büyük farklılıklar yaşanmıştır. Dolayısıyla, kamusal yayıncılığın icracısı olan aktörlerin de mevcut kitle iletişim ortamının koşullarına uyum sağlaması elzem bir gereklilik olarak kendini göstermiştir. Bu noktada TRT, tecimsel yayıncılık gerçekleştiren ve hem gelenekseli hem de yenisiyle her yerde hazır ve nâzır olan medya kuruluşlarının kuşattığı iletişim ortamının rekabet koşulları içerisinde giderek büyüyen ve gelişen bir aktör olarak kendini konumlandırmayı başarmıştır. Bu konumlanma bağlamında TRT hem teknolojik gelişmeleri yakından takip etmiş hem de segmentasyona giderek çeşitli alanlara odaklanmak suretiyle ürettiği içerikleri farklı hedef kitlelere daha çok ulaştırma arayışı içinde olmuştur. Bir başka ifadeyle, ülkemizde kitle iletişim ortamının 1990'lardan itibaren girdiği süreç ve deregülasyon uygulamaları sonrasında şekillenen medya dünyası, TRT'nin kamusal yayıncılık anlayışından taviz vermeden ve kamu hizmetindeki değişkenliği göz önüne alarak uyumlanmayı başarıyla sağladığı ve bunu sürdürebilir kıldığı bir dünya olmuştur.

Vatandaşları önceleyen bir nüve

Sonuç olarak kamusal yayıncılık; hitap ettiği toplumu kamu yararı ve kamusal gelişim çerçevesinde bilgilendirme, eğitme ve eğlendirme işlevleri ve yükümlülükleri olan bir yayıncılık anlayışına karşılık gelmektedir. Bu tarz bir yayıncılık anlayışının doğal uzantısı ise en temel sorumluluğun vatandaşlara karşı olmasıdır. Bir başka deyişle kamusal yayıncılık; reklam verenleri, mülkiyet sahiplerini, ilişki ağlarını ya da ticari çıkarları değil; vatandaşları ve toplumsal faydayı önceleyen bir nüveye sahiptir. ❋

TRT'de Örgün Eğitimi Destekleyici Bir Unsur Olarak Yaygın Eğitim Programlarının Tarihsel Süreci

Yrd. Doç. Dr. Ali Murat KIRIK

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz

Türkiye'de ilk radyo yayınının gerçekleştirildiği 6 Mayıs 1927 tarihinden günümüze değin eğitim olgusu, işitsel bir kitle iletişim aracı olan radyonun odak noktasında yer almış ve özellikle TRT'nin gerçekleştirmiş olduğu çalışmalarla birlikte radyo, yaygın eğitim programlarını halkla buluşturarak örgün eğitime de destek olmuştur.

İşitsel bir kitle iletişim aracı olan radyo kısaca, "elektromanyetik radyo dalgalarındaki ses modülasyonunu önce elektronik ortama sonra da sese çeviren elektronik araç" olarak ifade edilmektedir. Radyonun; haber verme, eğitme, eğlendirme, ürün ve reklam tanıtma, kamuoyu oluşturma gibi temel işlevleri bulunmaktadır. Bu işlevler arasında eğitime ayrı bir önem atfedilmektedir.

Bireylerin doğumundan ölümüne değin geçen süre zarfında eğitimin önemi yadsınamaz derecede büyüktür. Çünkü eğitim; bir ülkenin, bir milletin, bir ulusun devamlılığını sağlayan en temel unsur olarak nitelendirilmektedir. Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre ise eğitim: "Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine; kişiliklerini geliştirmelerine; okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye" şeklinde ifade edilmektedir. Her yaştan her kesimden bireyin eğitime ihtiyacı vardır. Bununla birlikte; kitle iletişim araçlarının haber verme, bilgilendirme, eğitme, eğlendirme gibi temel işlevleri bulunmaktadır. Anlaşılacağı üzere eğitim işlevi gerek radyo, gerek televizyon açısından son derece önemlidir. Kamu hizmeti yayıncılığını yıllardır başarıyla gerçekleştiren Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, bugün hali hazırda Türkiye'de eğitime önem veren örnek bir yayın kuruluşu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eğitim, tür olarak iki başlık altında toplanmaktadır. Bunlar örgün ve yaygın eğitimdir. Türk Dil Kurumu örgün eğitimi: "Kişilerin hayata atılmadan, iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce; okul veya okul niteliği taşıyan yerlerde, genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla belli kanunlara göre düzenlenen eğitim, formel eğitim." şeklinde ifade ederken yaygın eğitimi ise "Örgün eğitim imkânlarından yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim." biçiminde tanımlamaktadır. Yaygın eğitim, örgün eğitime oranla daha geniş bir kesime hitap etmektedir. Çünkü yaş, meslek, eğitim sınırlaması olmaksızın her birey yaygın eğitimin imkânlarından faydalanabilmektedir. Ancak örgün ve yaygın eğitimin birbirini tamamlayıcı unsurlar olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Radyo, televizyona oranla daha eski bir kitle iletişim aracı olduğu için eğitim konusunda daha büyük sorumluluklar almış ve yapılan eğitsel yayınlar Türkiye'nin birçok noktasına rahatlıkla ulaşabilmiştir.

Türkiye'de ilk radyo yayınının gerçekleştirildiği 6 Mayıs 1927 tarihinden günümüze değin eğitim olgusu, işitsel bir kitle iletişim aracı olan radyonun odak noktasında yer almış ve özellikle TRT'nin gerçekleştirmiş olduğu çalışmalarla birlikte radyo, yaygın eğitim programlarını halkla buluşturarak örgün eğitime de destek olmuştur. Radyo ile eğitim her dönem revaçta olmuş, örgün eğitimin desteklenmesi amaçlanmıştır. Eğitsel programlar, haber ve müzik programları kadar uzun süreli olmasa da 1964 yılına değin aralıksız bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu süre zarfında eğitici programların etkisi yeteri kadar anlaşılamamış, bu nedenle alanda bir eksiklik meydana gelmiştir.

Radyo, televizyona oranla daha eski bir kitle iletişim aracı olduğu için eğitim konusunda daha büyük sorumluluklar almış ve yapılan eğitsel yayınlar Türkiye'nin birçok noktasına rahatlıkla ulaşabilmiştir. Tarımsal eğitim programları ve ev kadınlarını bilgilendirici nitelikteki programlar bu dönemde gerçekleştirilmiş ve halkın bu konularda eğitilmesi amaçlanmıştır. "Ziraat Takvimi Saati" adı verilen program kırsal bölgelerde tarımla uğraşan vatandaşlara yönelik hazırlanmış, "Evin Saati" programıysa kadınların pratik açıdan bilgilendirilmesini amaçlamıştır. Bunların yanı sıra çocuklar için eğitim programları da hazırlanarak radyonun içerik bakımından zengin hale gelmesi hedeflenmiştir.

Radyo yayınları Türkiye'nin farklı noktalarına daha kolay bir şekilde ulaşabilmiş; böylece radyo, yaygın bir eğitim aracı olarak örgün eğitime destek vermiştir. Gerçek anlamda eğitsel yayınlar 1940'lı yıllarda hazırlanmaya başlanmıştır. "Ziraat Takvimi Saati" kırsalda yaşayan vatandaşların bilgilenmesini sağlamış, programı ise Ali Rıza Uluçam sunmuştur. 1950'li yılların sonlarına doğru ise Cemalettin Şenocak'ın hazırladığı "Köyün Saati" programı da o dönemin koşulları göz önüne alındığında oldukça dikkat çekici bir niteliğe sahip olmuştur. Tarım Bakanlığı ile ortaklaşa hazırlanan bu program içerik olarak sınırlı bir yapıya sahiptir. Devletin köylere ve köylülere desteklerini aktaran bu program aracılığıyla köylünün bilinçlenmesi amaçlanmıştır. Ankara Radyosu tarafından hazırlanan "Günaydın" programı da halkın eğitimine büyük katkı sağlamıştır. 1959 yılında yaklaşık 20 dakika olarak başlayan bu program, tarım bilgileri ve dinleyici isteklerine yer vermiştir. Programın oldukça ilgi görmesinin ardından süre 20 dakikadan bir saate çıkartılmıştır.

Yaygın eğitime yönelik yayınlar başlangıç yıllarında %7-8 iken bu oran ilerleyen yıllarda %12'ye kadar çıkmıştır. Daha çok köy yerleşimlerindeki bireylerin eğitimi ve bilinçlendirilmesine yönelik yayınlar gerçekleştirilmiş, bunu kadın ve çocuklara seslenen yayınlar takip etmiştir.

1963 yılında ise Milli Eğitim Bakanlığı ile Basın Yayın ve Turizm Bakanlığı arasında önemli bir protokol imzalanmış ve her iki bakanlık tarafından seçilen üçer temsilcinin katıldığı "Radyo ile Eğitim Ortak Kurulu" oluşturulmuştur. Bu kurul yetişkinlerin eğitimine yönelik "Ocakbaşı" isimli bir programı yayın hayatına başlatmıştır. "Ocakbaşı" oldukça ilgi görmüş, ardından "Radyoda Okul" adı verilen bir diğer programla dinleyicilere ilkokul müfredatının aktarılması amaçlanmıştır. 1964 yılında ise Ankara Radyosu'nda yayınlanan "Yaz Okulu " isimli programla birlikte yaygın eğitim, örgün eğitimi destekler bir boyuta ulaşmıştır.

359 sayılı "Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Yasası" ile 1964 yılında özerk kamu tüzel kişiliğine sahip bir kurum olarak kurulan TRT, radyo yayıncılığında dönüşüm meydana getirmiş ve eğitsel radyo yayınları gerçek anlamda başlamıştır. Eğitsel içerikli yayınlar 1975 yılından itibaren hız kazanmış ve bu programlar iki başlık altında toplanmıştır. Bunlar; "geniş anlamlı eğitsel yayınlar" ve "dar anlamlı eğitsel yayınlar" dır. Geniş anlamlı eğitsel yayınlar; daha çok genel kültür ağırlıklı, bilgilendirici ve bireyin okul eğitimi dışındaki noksanlıklarını giderici içeriğe sahiptir. Dar anlamlı eğitsel yayınlar ise bireye temel bilgi, beceri ve yetenek kazandıran bir yapıda bulunmaktadır. Yaygın eğitime yönelik yayınlar başlangıç yıllarında %7-8 iken bu oran ilerleyen yıllarda %12'ye kadar çıkmıştır. Daha çok köy yerleşimlerindeki bireylerin eğitimi ve bilinçlendirilmesine yönelik yayınlar gerçekleştirilmiş, bunu kadın ve çocuklara seslenen yayınlar takip etmiştir. İletişim akademisyeni Prof. Dr. Aysel Aziz'in de belirttiği gibi 1965 yılında gerçekleştirilen 455 saatlik eğitsel yayının yarısından çoğu köyde yaşayan bireylerin bilgilendirilmesine yöneliktir. Bu oran yaklaşık 240 saate tekabül etmektedir. %40'lık kısım ise kadın ve çocukların eğitimine yönelik yayınları kapsamaktadır.

Eğitim işlevi gerek radyo, gerek televizyon açısından son derece önemlidir. Kamu hizmeti yayıncılığını yıllardır başarıyla gerçekleştiren TRT, bugün hali hazırda Türkiye'de eğitime önem veren örnek bir yayın kuruluşu olarak karşımıza çıkmaktadır.

1966 yılında ise TRT ile MEB arasında "Eğitim Ortak Kurul" protokolü imzalanmış ve eğitim çalışmaları tekrardan hız kazanmıştır. 1970'li yıllarda yabancı dil öğreniminin gerçekleşebilmesi adına bu türde yayınlara başvurulmuştur. 1976 yılında Radyoda Yay - Kur eğitim yayınlarına başlanmış ve TRT Eğitim Merkezi kuruluş çalışmalarına hız verilmiştir. 1980'li yıllarda da dinleyicilerin yabancı dil öğrenmesine yönelik kapsamlı programlar gerçekleştirilmiş; böylece yaygın eğitim faaliyetleri büyük bir ivme kazanmıştır. 1980'li yıllarda TRT, televizyonla eğitim çalışmalarını da ön plana almış, 1987 yılında Antalya / Lara Film Platosu Destek Tesisleri "TRT Kamp ve Eğitim Tesisleri" olarak hizmete açılmıştır. 1990 yılında ise eğitim ağırlıklı programlar yayınlayacak olan TV - 4, İzmir'den deneme yayınlarına başlamıştır. Özellikle 1980'li yıllardan sonra radyonun önemini giderek kaybetmesi tele-

vizyonun ön plana çıkmasına neden olmuş ve radyo eski popülaritesini yitirmeye başlamıştır. 1999 yılında ise ABD Telekomünikasyon Eğitim Enstitüsü tarafından düzenlenen "Yayıncılık Teknolojisinin Prensipleri" kursuna katılım, Amerika'nın Sesi Radyosu'nun sağladığı bursla gerçekleştirilmiştir. Bu da eğitim açısından oldukça önemli bir atılımdır.

TRT'nin eğitim açısından önemli bir projesi olan TRT Okul, TRT tarafından kurulmuş 31 Ocak 2011'de yayın hayatına başlamış; 2017 yılının ilk aylarında ise son bulmuştur. Anadolu Üniversitesi ile yapılan stratejik anlaşma çerçevesinde yayınlarını 2017 yılına kadar sürdürmüştür.

Özellikle Türkiye'de televizyonun olmadığı dönemlerde radyo, örgün eğitimi destekleyici bir unsur olarak yaygın eğitimde kullanılmış; böylelikle dinleyicilerin eğitim seviyesinin artması amaçlanmıştır. TRT'nin kurulmasıyla birlikte radyonun eğitim işlevi ön plana çıkmaya başlamış, televizyon da bu noktada radyoyu destekler bir niteliğe sahip olmuştur.

Radyo Yayıncılığının Eğitim Ekseninde Dönüşümü

Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir GÖLCÜ

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.

İki büyük dünya savaşı boyunca dönemin en etkin propaganda aracı olarak kullanılan radyo; kitleleri etkileme yönündeki başarısını, kitlelerin düşüncesini şekillendirme ve düşüncenin yaygınlaşmasını sağlama konusunda da göstermiştir.

Bir kitle iletişim aracı olarak radyo, 1890'lı yılların sonlarında insanoğlunun hayatına askeri amaçlar doğrultusunda girmiştir. Tarihin akışı içerisinde çeşitli dönüşüm süreçlerine maruz kalan radyo, modern zamanlara çok kapsamlı bir misyonla ulaşmayı başarmıştır. Kendi özgün doğası ve teknolojik yapısı ile oldukça esnek bir mobilizasyon potansiyeline sahip olan radyo, kısa zamanda insanoğlunun sürekli elinin altında bulunan ve birçok ihtiyacına karşılık veren sihirli bir kutuya dönüşmüştür. Radyo içerik yönünden gazete ve dergi gibi geleneksel yapılara sahip kitle iletişim araçlarına kıyasla, çok yönlü ve dönüşüme yatkın içerik yapısı sayesinde, kendisini sürekli dönüştürebilen bir potansiyeli sürdürmeyi de başarmıştır.

Özelikle 1930'lu yılların ortalarından itibaren canlı yayın teknolojilerinin radyo yayıncılığında kullanılmaya başlanması, radyonun toplumsal düzeydeki etki gücünü daha da pekiştirmiştir. Başlangıçta haber veren ve eğlendiren bir misyonu üstlenen radyo, Birinci Dünya Savaşı sonrasında toplumlar üzerinde kitlesel düzeyde etki gücüne sahip olduğunu çeşitli olaylarla da göstermiştir. 1938 yılında Amerika'da yaşanan ve Orson Welles olayı olarak bilinen bir sosyal infial durumu, radyonun kitlelerin konsolidasyonunda ve mobilize olmasında ne kadar etkili olduğunu kanıtlamıştır. Bu ilginç olay, radyo yayıncılığı açısından köktenci bir dönüşümün kırılma noktası olarak kabul edilmiştir. Bu durum radyonun farklı amaçlar doğrultusunda kullanılabileceği düşüncesini de güçlendirmiştir. Bu süreç sonucunda radyo yayıncılığı, çeşitli konu başlıkları üzerinden yeni ve daha kapsamlı bir yayın anlayışına geçiş evresinin ilk hamlesini gerçekleştirmiştir.

İki büyük dünya savaşı boyunca dönemin en etkin propaganda aracı olarak kullanılan radyo; kitleleri etkileme yönündeki başarısını, kitlelerin düşüncesini şekillendirme ve düşüncenin yaygınlaşmasını sağlama konusunda da göstermiştir. Bu bağlamda radyo yayıncılığı, dünyada yaşanan gelişmeler ışığında konu ve amaç bazlı bir dönüşüm sürecini tecrübe etmiştir. Bu dönüşümün belirgin olarak hissedildiği konulardan birisi de kuşkusuz eğitim-öğretim başlığı altında ele alınmalıdır. Geleneksel yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmek istenen ve çok da başarılı olunamayan kitlesel eğitim sürecinde radyo, etkin ve kapsamlı bir eğitici misyonunu kısa zaman içerisinde üstlenmeyi başarmıştır.

Toplumları siyasal süreçlerden haberdar ederken onları bilgilendiren ve bu bilgilendirme sürecinde eğitici yönünü fazlasıyla ön plana çıkaran radyo, 1950'li yılların sonunda yeni bir eğitim mecrası olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Radyo yayıncılığında yaşanan eğitim merkezli bu dönüşüm süreci, kısa zamanda kitlesel bir beğeninin ve yoğun bir dinleyici kitlesinin oluşmasına neden olmuştur. Bu bağlamda radyo yayıncılığında yaşanan eğitim merkezli dönüşüm, eğitim süreçlerine birçok farklı uygulama ve anlayışı da dâhil etmiştir.

Bu süreçte özelikle Amerika ve bazı Avrupa ülkelerinde eğitim odaklı çok çeşitli program formatlarının hazırlanarak topluma sunulduğu bilinmektedir. Ekonomiden, tarıma; ticaretten, sanata; tiyatrodan, genel kültüre birçok farklı konu başlığı altında dizayn edilen yeni radyo yayıncılığı, eğitim merkezli radyo yayıncılığının geleneksel eğitim sistemine gerek nitelik gerekse de nicelik açısından çok yönlü katkısı olarak değerlendirilmiştir. Radyo yayıncılığında yaşanan eğitim merkezli bu dönüşüm süreci, kısa zamanda kitlesel bir beğeninin ve yoğun bir dinleyici kitlesinin oluşmasına neden olmuştur. Bu bağlamda radyo yayıncılığında yaşanan eğitim merkezli dönüşüm, eğitim süreçlerine birçok farklı uygulama ve anlayışı da dâhil etmiştir.

Konuyu Türkiye özelinde ele aldığımızda dünyada yaşanan gelişmelere uyumlu bir tarihsel geçmişin olduğu görülmektedir.

İlk radyo yayınının 1927 yılında yapıldığı Türkiye'de, eğitim alanında ilk yayın ise 1941 yılında gerçekleştirilmiştir. Dönemin koşullarında tarıma dayalı bir ekonomik yapıya sahip olan Türkiye, ilk eğitici radyo yayını da bu doğrultuda kırsal kesime yönelik olarak "Ziraat Takvimi Saati" isimli programla başlatmıştır.

On yılı aşkın bir süre yayınlanmış olan bu program, kırsal kesimdeki üreticileri tarımsal konularda bilgilendirip eğitmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu tür programlar sayesinde yaşanan mevsimin tarımsal özelliklerine, yetiştirilmek istenen ürünle ilgili bilgilere ve dönemine göre toprakların durumuna; tarla ziraatı, sebze ve meyvecilik, ekim ve dikim işleri gibi konularda detaylı teknik bilgilere radyo yayınlarında yoğun olarak yer verilmiştir. Kısa zaman içinde yoğun bir dinleyici kitlesine ulaşan bu programları İstanbul Radyosu'nun 1952 yılında başlatmış olduğu benzer nitelikli programlar takip etmiştir. Aynı doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı da yaygın eğitime önem verirken kurmuş olduğu "Radyo ile Eğitim Merkezi" sayesinde de radyo yayıncılığını kitlesel eğitim sürecinde etkin olarak kullanmak istemiştir. Zaman içerisinde Türkiye Radyo Televizyon Kurumu'nun kurumsallaşan bünyesinde "Okul Radyosu", "Radyo Tiyatrosu" ile "Yabancı Dil Dersleri" gibi çeşitli programlar üzerinden eğitim merkezli radyo yayıncılığı sağlam temeller üzerine oturtulmuştur.

Eğitim Merkezli Radyo Yayıncılığının Kazanımları

Yüzyıllar boyunca sürdürülen ve ülkeden ülkeye farklı yöntemler üzerinden gerçekleştirilmeye çalışılan klâsik örgün eğitimdeki zorluklara, eğitim merkezli radyo yayıncılığı sayesinde kısa sürede ve çok çeşitli çözüm önerileri üretilmiştir. Bu noktada eğitim merkezli radyo yayıncılığı; eğitim süreçlerine hızlı, çok yönlü, detaylı ve yinelenebilir olma açısından birçok farklı özelliği kazandırmıştır. Bu özellikleri sayesinde radyo, nicelik ve etkileme yönünden eğitim süreçlerinde gelişme olarak nitelenebilecek sonuçların oluşmasına katkı sağlamıştır.

Gerçekten bir eğitici olarak radyo; başlangıçta askeri haberleşme aygıtı, propaganda aracı ya da eğlence amaçlı bir araç olarak kullanılmaya başlanmış olsa da endüstriyel gelişmelerini tamamlamış ya da bu süreç içerisinde olan toplumlar açısından eğitici bir misyonu tam anlamıyla yerine getirmeye başlamıştır.

Eğitim merkezli radyo yayıncılığı, eğitim süreçlerine eğitim-öğretim teknolojileri bağlamında da detaylı katkılar yapmayı başarmıştır. Özellikle farklı coğrafyalardaki büyük kalabalıkları aynı zaman diliminde ve aynı konuda buluşturabilen radyo teknolojisi, klasik eğitim teknolojilerinin aksaklıklarını ortadan kaldırmıştır. Bu sayede eğitim süreçlerini mekânsal ve zamansal sınırlılıkların kısıtlayıcılığından kurtaran eğitim merkezli radyo yayıncılığı, insanoğlunun gündelik hayatının her evresinde süreklilik arz eden bir eğitim kazanımı da sağlamıştır. Bu kazanımın yanında radyonun farklı alanlardan uzmanları eğitim verme amacıyla büyük kalabalıklarla buluşturması; toplumun farklı kesimlerindeki grupların doğru, etkin ve kaliteli bir eğitim sürecine ulaşabilmesini de mümkün kılmıştır. Özellikle eğitim süreçlerinde çeşitli eşitsizliklerin var olduğu, eğitim alma hakkının ya da imkânının eşit bir şekilde dağıtılmadığı toplumlardaki eğitim eşitsizliği durumu, eğitim merkezli radyo yayıncılığı sayesinde kısmen de olsa ortadan kaldırılabilmiştir.

Eğitim merkezli radyo yayıncılığı, eğitim kalitesinde dönüşüm ve yenilikçi bir anlayışın da benimsenmesini kolaylaştırmıştır. Klasik eğitim süreçlerinin yenilikçi yönünün oldukça zayıf olması ve klasik eğitim kurumlarının yenileşmeyi yavaşlatan hantal yapısı, çözümü zor bir sorun oluşturmuştur.

Öte taraftan eğitim merkezli radyo yayıncılığı üzerinden gerçekleştirilen eğitim programları sayesinde birçok yeniliğin eğitim süreçlerine dâhil edildiği görülmüştür. Bu yeniliklerin yaygınlaştırıcısı ve öğreticisi olan, klasik eğitim sistemi içerisinde yer alan eğiticilerin bile bu yeniliklerden haberdar olabilmesini eğitim merkezli radyo yayıncılığı sağlamıştır.

Radyo ile verilen eğitimin niteliği dikkate alındığında, klâsik eğitimin tutucu oluşu; gelişmelere, ilerlemelere oldukça zor ayak uydurabilir nitelikte olması gibi çeşitli nedenlerden ötürü, radyo ile yapılan eğitimin; toplumda var olan bilgi, tutum ve davranışları, beceri ve yetenekleri, değerleri aktarma yönünde de çok yönlü katkılar sağladığı görülmektedir. Bu noktada geleneksel eğitim sistemlerini tamamen gereksiz görmek doğru olmayacağı gibi, radyo gibi çeşitli kitle iletişim araçlarının eğitim-öğretim misyonunu göz ardı etmek de doğru değildir.

Radyo yayıncılığında yapılan dönüşümün temel amacı eğitim merkezli bir bakış açısı ile gündelik hayat pratikleri içerisinde eğitim süreçlerinin sürekli kılınmasını gerçekleştirmektir.

Radyo Yayınlarının Ulusal Kalkınma ile İlişkisi

Doç. Dr. Besim YILDIRIM

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.

Radyo, sanayileşmeyle beraber toplumsal üretim ve bölüşüm süreci içinde; bilgi ve haber akışını sağlama, anlam oluşturma ve eğitme işlevleriyle yirminci yüzyılın en etkili ve önemli kitle iletişim araçlarından birisi olmuştur.

Toplumlar sürekli ilerleme ve gelişme halindedir. Toplumların dönüşümüne neden olan coğrafi değişiklikler, demografik hareketlilikler, düşünce akımları, buluşlar, keşifler, teknoloji vb. birçok faktör vardır. Bu yazıda toplumları kısa ya da uzun dönemli olarak dönüştürebilen,söz konusu değişim faktörleri kapsamında teknoloji içinde yer bulan radyonun ulusal kalkınmadaki rolü ele alınacaktır. Bu amaçla öncelikle 'kalkınma' kavramı üzerinde durulacak ve bu kavram hakkında kısaca bilgi verilecektir.

Çok boyutlu bir kavram olan kalkınma, ilk etapta her ne kadar ekonomik göstergeleri önceleyen bir boyutta algılansa da sosyal, siyasal, kültürel ve eğitim gibi unsurları da içeren geniş bir kapsama alanına sahiptir. Birleşmiş Milletler'in geliştirdiği bir tanıma göre toplum kalkınması; toplulukların içinde bulundukları ekonomik, sosyal ve kültürel koşulları iyileştirmek amacıyla giriştikleri çabaların; devletin bu konudaki çabalarıyla birleştirilmesi sürecidir. Bahsedilen bu süreç; toplulukların, ulusun bütünüyle kaynaştırılması ve ulusal kalkınma çabalarına tam bir şekilde katkıda bulunmalarının sağlanmasını içerir. Kalkınma ile hedeflenen başka önemli bir unsur ise toplum içindeki ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel vb. bütün eşitsizliklerin giderilmesidir. Bu çerçevede kalkınma, tüm ülkelerin en belirgin temel amacı olagelmiştir.

Hiç kuşkusuz bir ulusun kalkınmasındaki en önemli bileşen insandır. Zira insan kalkınmanın hem nesnesi hem de öznesidir. Kalkınma süreci içerisine insanın bilgi, beceri ve yetkinliğini içeren potansiyeli dâhil edilmediğinde diğer unsurların/kaynakların etkisinin istenilen düzeyde olması neredeyse imkânsızdır. Bu nedenle ulusal kalkınma girişiminin olumlu sonuçlar verebilmesinin en önemli koşulunun insan potansiyelinin geliştirilmesi olduğunu söylemek abartı olmayacaktır. İnsan potansiyelinin geliştirilmesinin en önemli ve hatta zorunlu dayanağı ise eğitimdir.

Hemen hemen bütün kalkınma planlarının hedef ve stratejilerinde her seviyedeki eğitime ve öğretime ağırlık verilmesi gerektiği vurgulanır. Bu amaca ilişkin her ülkenin mevcut kaynak ve imkânları bağlamında kullandığı çeşitli enstrümanlar vardır. Bu enstrümanlar içinde en etkili olan ise kitle iletişim araçlarıdır. Gerek ilk dönemlerde okuma yazma oranının düşüklüğü ve şimdilerdeki okuyucu tembelliği ve gerekse maliyet düşüklüğü gibi unsurlar, ulusal kalkınma için gerekli olan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kitle iletişim araçları tarafından yürütülmesini zorunlu kılmıştır.

Radyo ise eğitme, haberdar etme, eğlendirme gibi toplumsal ihtiyaçları karşılaması bakımından kullanım alanı çok geniş olan önemli bir değişim ve dönüşüm aracıdır. Kısaca radyo yayıncılığı sayesinde modernleşme yönünde davranış biçimlerinin, yeni değer ve tutumların işlenmesiyle değişim atmosferi oluşturarak ulusal kalkınma açısından öğrenmeyle, iş yapmayla, tarımla, endüstriyle, sağlıkla ve toplumsal gelişmeyi gerçekleştirecek diğer alanlarla ilgili yeni beceriler oluşturulabilir. Böylece ekonomik, sosyal ve siyasal kalkınma kendi kendini sürdüren bir süreç haline getirilebilir.

Radyo, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren eğitime yönelik yayınlarıyla; Cumhuriyet'in tasavvur ettiği sınıfsız, imtiyazsız ve kaynaşmış bir topluluk oluşturmaya yardımcı olmuş; Batılılaşma ve kalkınma sürecine ivme kazandırmıştır.

Eğitme, bilinçlendirme, farkındalık oluşturma ve halkı toplumsal sorunlara karşı duyarlı kılma yoluyla kitlelerde davranış ve tutum değişikliği oluşturabilme potansiyeline sahip olan radyoya, toplumsal dönüşüm ve kalkınma açısından önemli görevler atfedilmiştir. Diğer bir deyişle radyo, sanayileşmeyle beraber toplumsal üretim ve bölüşüm süreci içinde; bilgi ve haber akışını sağlama, anlam oluşturma ve eğitme işlevleriyle yirminci yüzyılın en etkili ve önemli kitle iletişim araçlarından birisi olmuştur. Bu açıdan bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de radyo, modernleşme ve ulusal kalkınma programlarının ayrılmaz parçası olarak önemli bir role sahip olmuştur. Radyo, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren eğitime yönelik yayınlarıyla; Cumhuriyet'in tasavvur ettiği sınıfsız, imtiyazsız ve kaynaşmış bir topluluk oluşturmaya yardımcı olmuş, Batılılaşma ve kalkınma sürecine ivme kazandırmıştır.

1938-1943 yılları arasında Ankara Radyosu'nun müdürlüğünü yapan Vedat Nedim Tör'ün radyo yayıncılığı hakkında söyledikleri, radyonun toplumsal gelişmedeki rolünü gözler önüne sermektedir. Tör, "Radyoda Türkçe'nin en güzel örneklerinin verilmesi, programlarda halka olumlu ve yararlı bilgilerin sunularak özellikle gençliğin ve halkın zevkini ve moral sağlığını bozucu yayınlardan kaçınılması, eğitici telkinlerde bulunulması, halkın sanat zevkinin yükseltilmesi ve müzik yayınlarında ise gerek alaturkanın gerekse batı müziğinin kaliteli örneklerinin verilmesi gerekir." diyerek radyonun eğitici rolünü ön plana çıkarmaktadır.

Falih Rıfkı Atay ise Yeni Rusya adlı kitabında: "Rus ihtilalcileri radyo ve sinemaya umulmaz terbiye hiz-

metleri vermişlerdir. Radyonun sesleri en uzak köylerin izbelerinde duyulur. Radyo yalnız oynamaz, şarkı söylemez ve konuşmaz. Bazen kuvvetli, bazen biricik terbiye vasıtasıdır. Büyük bir genişlik içerisinde dağılmış milyonlarca insanı kültüre, malumata ve sanata doğru götürmektedir." diyerek radyonun bu ve benzeri özellikleriyle Türk devriminin yaygınlaştırılmasında kullanılabileceğini önermiştir.

Radyo;
eğitme, haberdar etme,
eğlendirme gibi toplumsal ihtiyaçları
karşılaması bakımından kullanım alanı
çok geniş olan önemli bir değişim ve
dönüşüm aracıdır.

İlk amatör örnekleri istisna edildiğinde, radyo yayıncılığının devlet eliyle başladığı görüşünden hareketle bu yöndeki temel amacın propaganda ve toplum eğitimi olduğu rahatlıkla söylenebilir. Nitekim 22 Mayıs 1940 tarihinde 3837 sayılı kanunla kurulan Matbuat Umum Müdürlüğü bünyesinde yapılan radyo yayınlarının temel işlevi "Memleket içinde ve dışında milli siyaset ve menfaatlerimizi ihlâle mâtuf olabilecek propagandaları karşılamak, rejimin dâhili ve harici siyaseti hakkında kamuoyunu aydınlatmak ve gereğine göre uygun göreceği araçları kullanarak yayın yaptırmak ve yaydırmak, devlet icraatını kamuoyuna layık olduğu ölçü ve önemde duyurmak; radyo postaları aracılığıyla halkın siyasi, içtimâi, harsî ve bedii ihtiyaçlarını tatmin edecek programlar yapılması ve yayınlanmasını sağlamak, memleketi yabancı memleketlere tanıtmaya yönelik yayınlar yapmak" olarak tanımlanmıştır. Daha sonra ise 1961 Anayasası'nın öngördüğü biçimiyle TRT özerk bir yayın kuruluşu olarak örgütlenerek radyo TRT bünyesine alınmıştır. Bu dönemde de radyo, planlı kalkınma ve ilerleme sürecinin, en etkili iletişim aracı olarak kabul edilmiştir. Öyle ki kuruluş yasasında TRT'nin görevleri; haber hizmeti görme, eğitim ve kültüre yardımcı olacak yayınlar yapma; toplum, sanat, milli eğitim ve toplum kalkınması konularında programlar hazırlayıp yayınlar yapma şeklinde sıralanmıştır. Diğer yandan 1971'de TRT Program Etüd ve Planlama Dairesi'nin hazırladığı Eğitici Yayınlar Üzerine Rapor'da da genelde TRT'nin, özelde ise radyonun Türkiye'nin kalkınmasına yardımcılık görevini, halkın ve büyük sosyal grupların desteğinin sağlanmasında halka seslenerek ve kamuoyu oluşturarak yapacağı ifade edilmiştir. Ayrıca söz konusu raporda ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden köklü bir değişimin Türkiye'nin temel hedefi olduğu belirtilerek bu çerçevede TRT'nin görevinin toplumun bilgi ve beceri, sosyal bilinç, kültür ve sanat düzeyini geliştirici bir kitle eğitimi yapmak olduğu vurgulanmaktadır. Böylece Anayasa ve 359 sayılı yasanın, kültür ve eğitime yardımcılık görevi yüklediği TRT, planlı kalkınma anlayışının hayata geçirilmesinin en temel araçlarından biri olmuştur.

Sonuç olarak radyo; temel kavram, bilgi ve beceriler kazandıracak, belli oranda sağlık okuryazarlığı eğitimi verecek, var olan mesleki bilgi becerilerini geliştirecek, insanlara kalkınmaları ve ekonomik özgürlüğe kavuşmaları yönündeki örgütlenmeler (birlik, kooperatif, sendika, dernek, köy kalkınması vb.) hakkında bilgiler verecek programların yanında; gençlik ve kültür konularında aydınlatacak, zaman değerlendirme seçenekleri sunacak ve kültür olanakları sağlayacak; toplulukların kendi sosyal ve ekonomik sorunları ve bunların çözüm yolları üzerinde aydınlanıp bilinçlenmelerine yardımcı olacak yayınlar yaparak ulusal kalkınma hedeflerine yardımcı olmaktadır. ❋

Yararlanılan Kaynaklar:

Tör, Vedat, Nedim (1999). Yıllar Böyle Geçti, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Atay, Falih, Rıfkı (1933). Yeni Rusya, Devran Yay.
Demirhan, Hüseyin (1971) Eğitici Yayınlara İlişkin Genel Görüşler, 1971 Yılı Plân Ön Taslağı Araştırma Raporu. Ankara: TRT Genel Müdürlüğü Program Etüd ve Plânlama Dairesi Yayınları, Yayın No:5.
Tokmak, Mustafa (2007). Basın-İktidar İlişkileri Çerçevesinde Demokrat Parti ve Ankara Radyosu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.

Kültürel ve Tarihi Değerlerin Korunup Geliştirilmesinde Radyo Yayıncılığının Rolü

Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

TRT'nin memleketin değişik illerinde güçlü radyo istasyonları kurarak yurdumuzun her yerine ulaştırdığı radyo, genellikle eğitim ve kültür alanında hazırlanan programlarıyla hem kültürün gelişmesine hem de tarihi değerlerin korunmasına katkı sağlamıştır.

İnsanla birlikte yaşayan, dille aktarılan bir öğe olmasının yanı sıra kültür; aynı zamanda bireylerin sosyalleşmesini sağlamakta ve yaşadığı topluma olan aidiyet duygusunu da pekiştirmektedir. Bilindiği üzere kültür, insanların bazı konularda ayrışmasını bazı konularda ise birleşmesini sağlayan bir motiftir. Dolayısıyla kültür milletlere özgü birçok farklılığı içeren, tarihsel süreçte de bu farklılığı kimi zaman belirginleştiren bir öğedir. Birçok farklı tanımlaması olmasına rağmen kültür kısaca; bir toplumun tarihsel süreçte ürettiği ve nesilden nesile aktardığı, değişime karşı koymayan, yeniliğe

açık olan, maddi ve manevi özellikler olarak ifade edilmektedir. Genel olarak ise kültür, tarihsel bir mirastır. İlk kez kim tarafından yapıldığı bilinmeyen bir düzenleme, belki bir yemek, giyim şekli, belki de bir türküdür kültür. Kısacası toplumu oluşturan ve diğer toplumlardan ayıran binlerce motifin birleşimidir. Bu bağlamdan hareketle de toplumu oluşturan binlerce motifin ilmeklerinin neler olduğunu ve bu ilmeklerin nasıl atıldığını da düşünmek gerekmektedir. Tarihin konularından birisi de işte bu aşamada insanlara yardım etmektir. Çünkü bilindiği üzere tarih sadece insanın ve toplumun neler yaşadığıyla değil, neleri gelecek nesillere ne derece aktardığıyla da ilgilenir. Bu ilgiyi sürdürebilmek için de çeşitli araçlardan yararlanmak zorundadır. Kuşkusuz bu araçların en bilindik olanı yazıdır. Fakat yirminci yüzyılla birlikte yaşanan teknolojik ilerlemeyle yazının bu alandaki yalnızlığı son bulmuştur. Gazete, dergi, sinema, radyo, televizyon ve internet; içinde bulundukları toplumların içinde yaşanılanları bizzat kayıt altına almaktadır. Bu noktada kitle iletişim araçlarının kimi zaman eleştirildiği durumlar da bulunmaktadır. Başta Adorno olmak üzere birçok düşünür "kültür endüstrisi" kavramıyla açıkladıkları durumda, kitle iletişim araçlarının toplumların tarihi ve kültürel değerlerini yıprattıklarını ifade etmektedir. Özellikle küreselleşmenin hız kesmeden devam ettiği günümüzde kitle iletişim araçlarının kodlarının ve içeriklerinin genellikle ithal olmasının toplumların kültürleri üzerinde olumsuz etki yarattığına yönelik sayısız eleştiri getirilmektedir.

Esasen dünya yörüngesine oturtulan uydularla birlikte başlayan uydu yayıncılığı bu durumun temel nedenlerinden birisidir. Çünkü uydu yayıncılığına geçilir geçilmez başta radyo ve televizyon yayınları sadece tek bir ülkenin sınırlarına hapsolmamış, aksine tüm kıtaya hatta dünyaya ulaşabilir konuma gelmiştir. Bu durum kitle iletişim araçlarının teknolojisine hükmeden ve içeriklerini hazırlayan başta egemen güçlerin toplumsal ve tarihi değerlerinin tüm dünyaya yayılmasını kolaylaştırmıştır. Ayrıca çağın en büyük araçlarından birisi olan internet de egemenlerin kodlarının baskın olarak yer aldığı ve küreselleşmeyi hızlandıran bir mecra olduğu gerekçesiyle sıklıkla eleştirilmektedir. Aslında temel olarak sorun da burada başlamaktadır. Kitle iletişim araçlarının asli görevlerinden birisi küreselleşmeyi hızlandırmak değil, aksine toplumların bilinçlenmesini sağlamak olmalıdır.

Dil genel olarak toplumları oluşturan tarihi ve kültürel değerlerden birisi olarak görülmektedir. Bilinmelidir ki bir ülkeyi yok etmek için öncelikle onun dilini ve kültürünü yok etmek yeterlidir. İşte tam da bu noktada kitle iletişim araçlarına ciddi görevler düşmektedir.

Küreselleşmenin zararları üzerine yapılan konuşmalar düşünüldüğünde; toplumları birbirinden farklılaştıran en önemli iki şeyin kültürel ve tarihi değerler olduğu kabul edilmektedir. Bu değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılmasındaki araçlardan belki de en önemlisi dildir. Fakat küreselleşmenin temel hedeflerinden birisi olan ortak bir dil yaratma düşüncesi, olayı farklı bir yere taşımaktadır. Çünkü dil genel olarak toplumları oluşturan tarihi ve kültürel değerlerden birisi olarak görülmektedir. Bilinmelidir ki bir ülkeyi yok etmek için öncelikle onun dilini ve kültürünü yok etmek yeterlidir. İşte tam da bu noktada kitle iletişim araçlarına ciddi görevler düşmektedir.

Kitle iletişim araçları, yani medya toplum tarafından takip edilmekte, bireyleri farklı yönlerden etkilemektedir. Bireylerin toplumsal yaşamın bir parçası olması, toplumsal yararlar için teşvik edilmesi ve toplumsal değerlerin ve yargıların oluşturulması medyanın önemli sorumlulukları arasında sayılmaktadır. Ancak genel olarak düşünüldüğünde bu konuda gereken özeni gösteren özel radyo ve televizyonların sayısının fazla olmadığı hemen görülecektir. 19. yüzyılda yapılmış pek çok icat ve buluş kitle iletişim araçlarının temelini atmıştır. Bu buluşların en önemlilerinden biri radyodur. Radyodan yayılan ses dalgalarının Birinci Dünya Savaşı'nda ordunun savaş araçlarından biri olacağı, propaganda ve moral gibi görevler üstleneceği kimin aklına gelirdi ki?

Savaş bittiğinde radyo sivil yaşamda hızlı bir biçimde yayılarak profesyonelleşmiştir. Radyoculuk 1927-1945 yılları arasında altın çağını yaşamış ve 1927 yılında devlet desteği ve kontrolüyle yayına başlamıştır. TRT'nin memleketin değişik illerinde güçlü radyo istasyonları kurarak yurdumuzun her yerine ulaştırdığı radyo, genellikle eğitim ve kültür alanında hazırlanan programlarıyla hem kültürün gelişmesine hem de tarihi değerlerin korunmasına katkı sağlamıştır.

Özellikle program sunucularının ve spikerlerin Türkçeye özen göstermesi ve diksiyon kurallarına uygun olarak programı icra etmeleri dilin gelişimi açısından değer taşımış, toplumdaki insanların Türkçeyi düzgün konuşmalarına örnek teşkil etmiştir.

Görüntünün sunmadığı hayal gücüne seslenmeyi başaran radyoda bu dönemde "Bir Portre", "Kitap Saati", "Uyanan Afrika", "Türk Romanında Köy", "Hayata Bakış" vb. birçok program yapılmıştır. Ayrıca dinleyicilerinin eğitimlerine katkı sağlamak içinse "Ocak Başı", "Tarla Dönüşü", "Köy Odası", "Ev İçin", "Gençlik Saati"gibi programlar hazırlanmıştır. Özellikle prog-

ram sunucularının ve spikerlerin Türkçe'ye özen göstermesi ve diksiyon kurallarına uygun olarak programı icra etmeleri dilin gelişimi açısından değer taşımış, toplumdaki insanların Türkçe'yi düzgün konuşmalarına örnek teşkil etmiştir. Özel yayıncılıkta günümüzde ağırlıklı olarak yabancı pop, pop müzik ve arabesk gibi müzik programları yapılsa da haber, belgesel, spor, kültür, din ve ahlak konularına yönelik tematik yayıncılık da yapılmaktadır. Bazı özel radyolar başta yanlış kelime kullanımı olmak üzere, yabancı kelimelerin de normal cümlede kullanılması gibi örneklerle dili tahrip etmektedir. İnsanlar gün içerisinde en kısa ve öz haberleri radyodan elde edebileceklerini düşünmektedir. Radyonun bu yayıncılık özelliği aslında haberin de tarafsız olmasını ve doğru bir şekilde aktarılmasını sağlamaktadır. 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi ve elim 15 Temmuz kalkışması radyonun önemini ve vazgeçilmezliğini kanıtlamıştır. Bu süreçte neredeyse tüm iletişim araçları fonksiyonlarını yitirirken depremzedelerin dış dünyayla bağı radyo olmuştur.

Radyo dinlerken insanlar işlerini bırakmak zorunda değildir. Sadece sese kulak vermeleri yeterlidir. Radyo kişisel ortamdır. Radyoyu her dinleyen kendine hitap ediyormuş gibi algılar, bu bağlamda özellikle büyük şehirlerde radyo hâlâ revaçtadır. İnsanlar trafik sıkıntısında, yoğun ve yorucu hayatta kendilerine arkadaş olarak radyoyu görmektedir. Teknolojik gelişmeler hızla ilerlemekte, buna bağlı olarak radyo yayınlarında uydu ve internet ortamlarından da yararlanılabilmektedir. Radyo alıcılarının cep telefonlarına bile entegre edilmiş olması, radyo yayınlarının önemini daha da artırır. Çünkü insanlar habere, bilgiye, müziğe her ortamda radyo yayınları sayesinde rahatlıkla ulaşabilmektedir. Türkiye'de radyo televizyon yayıncılığında yıllar süren devlet tekelinin ardından özel/tecimsel yayıncıların da devlet kontrolündeki radyo televizyon kanallarının yanında yayın yapması, demokratik çoğulculuk açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. Ancak kamu yayıncılığında kamu yararı ön plandayken özel yayıncılıkta daha çok kazanma amacı hâkimdir. Özel yayıncılıkta daha çok dinleyiciye ulaşmak için dikkat çekmek maksadıyla popüler olan müziğe ve sansasyonel haberlere yer verilmektedir. Böyle olunca da içerik açısından özel radyolar, kimi zaman birbirlerine benzer yayınlar yapabilmektedir. Ayrıca başta yerel radyolar olmak üzere hemen neredeyse tüm radyolar bu nedenle dinleyiciler tarafından müzik kutusu olarak görülmeye başlanmaktadır. Ancak radyo yayıncılığının temel hedefi sadece müzik yayını yapmak değildir. Aksine kültürel ürünleri birtakım direktiflerle günlük hayata aktarmakta buna ek olarak da dinleyicilerin kendilerine emanet olarak bırakılan tarihi miraslar hakkında bilgilenmesini sağlamaktır. Tarihi yerlerin, sit alanlarının, kısacası bize bu topraklarda emanet olarak bırakılan tarihi dokunun korunması konusunda vatandaşların bilinçlendirilmesi yine radyo yayıncılarının temel sorumluklarından birisidir.

Konuyla ilgili sorumluluğunun ne derece büyük olduğunu bilen TRT, radyo yayınlarında özellikle bu konulara eğilmekte; sunucular programlarında başta Türkçe'nin güzellikleri olmak üzere, kültürel ve tarihi değerler hakkında dinleyicilere hatırlatmalar, anonslar geçmektedir.

Ayrıca kültürümüzün ve tarihi değerlerimizin korunması ve aktarılması için de özel programlar hazırlayarak insanların bilinçlerini bu konuda canlı tutmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda TRT'nin eğitim, kültür ve haber ağırlıklı Radyo-1'i, başta klasik müzik olmak üzere çeşitli müzik türlerine yer veren Radyo-3'ü ve TRT'nin kendi arşivinden seçkilere yer veren TRT Nağme gibi radyo kanalları büyük önem taşımaktadır. Dinleyiciler tarafından büyük bir ilgiyle takip edilen TRT FM de yine bu konulara sıklıkla yer vermektedir. Bu yayınlarda çevre bilincinin, insanların tarihi ve kültürel değerlere olan hassasiyetlerinin arttırılması için büyük özen gösterilmektedir. Bu bağlamda sınır ötesi yayıncılık yapan TRT, sadece ülkenin sesinin duyurulmasında değil aynı zamanda yabancı ülkelere ulaşan yayınlarıyla Türkiye'nin Sesi olma konusunda da önemini korumaktadır. Dolayısıyla Türk kültürünün ve tarihinin tanıtılması kadar gurbetçilerin belleklerinin taze tutulmasında da yaptığı bu yayınlarla yardımcı olmaktadır.

Eğitim ve Kültür Açısından TRT Bölge Radyoları

Lütfi KILINÇ

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz

Bir kitle iletişim aracı olarak radyonun "Muhteşem Beşli" adıyla formüle edebileceğimiz "eğitim, bilgi, haber, eğlence, dinlence" işlevlerinin en kadim ve vazgeçilmez olanının eğitim olduğunu söyleyebiliriz.

En genel tanımıyla "İstenilen yönde davranış değiştirme süreci" olarak tanımlanan eğitim; bireyin kendini tanıması, gelişmesi ve ilerlemesine sunduğu katkıdan başlayıp dünyanın değerlerine yeni değerler katma hedefine kadar çok geniş ve çok boyutlu içeriği olan bir alandır. Hem temel bir ihtiyaçtır hem de temel bir haktır. Bu gerçekten hareketle devletler bir yandan bu temel ihtiyacın karşılanması bir yandan da hakkın teslimi anlamında eğitime büyük önem vermektedir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki günümüzde ülkelerin gelişmişlik göstergelerinin ilk sırasında eğitime verdiği önem gelmektedir. Hayat boyu eğitim ilkesinin eğitim-öğretim çalışmalarının temelini oluşturduğu günümüzde, bu vazgeçilmez ilkenin ete-kemiğe büründürülmesi çalışmalarını kolaylaştıracak her türlü araç-gereç ve insan kaynağı değerlidir. Bir

kitle iletişim aracı olarak radyonun "Muhteşem Beşli" olarak formüle edebileceğimiz "eğitim, bilgi, haber, eğlence, dinlence" işlevlerinin en kadim ve vazgeçilmez olanının eğitim olduğunu söyleyebiliriz. Radyodan eğitim amaçlı yararlanma çalışmalarını iki grupta ele alabiliriz. Birincisi eğitim sorunlarının çözümünde doğrudan yararlanma, ikincisi ise geleneksel eğitim yöntem ve ortamlarına yardımcı olma şeklindeki işlevidir. Uzakları yakın etme özelliği ve kolay ulaşılabilirliği nedeniyle toplumun eğitimi ve bilinçlendirilmesinde radyo önemli bir role sahiptir. Bu rol son yıllarda başka iletişim araçları tarafından ele geçirilmiş gibi görünse de gerçek öyle değildir. Yapılan kimi araştırma sonuçlarına göre güvenilirlik ve kendine yakın bulma açısından kitle iletişim araçları içinde radyo hala birinci sırada yer almaktadır. Tabii ki bu, sesin büyüsü ve sözün gücünü doğru kullanma ilkesiyle de doğrudan bağlantılıdır. Radyo, kitlelere ulaşılabilirlik açısından önemli avantajlara sahiptir. Sunduğu imkânlardan herkes din, dil, ırk, yaş, cinsiyet, eğitim farklılığı, gözetilmeksizin yararlanabilir.

Uzakları yakın etme özelliği ve kolay ulaşılabilirliği nedeniyle toplumun eğitimi ve bilinçlendirilmesinde radyo önemli bir role sahiptir.

İşte bu kayda değer avantajları nedeniyle ülkemizde de yeterli eğitim hizmeti götürülemeyen bölgelerdeki bireylerin bilgi, beceri ve davranış değişimi ihtiyaçları; milli bütünlüğün sağlanması, ortak kültür ve değerlerin benimsetilip yaygınlaştırılması gibi çalışmalarda radyo önemli rol oynamıştır. Bu anlamdaki çalışmaları, radyonun ülkemiz geneline yaygınlaşmaya başladığı 1940'lı yılların başına kadar götürmek mümkündür. Bu yıllarda eğitimin geliştirilmesinde "Herkes İçin Eğitim" çabaları hız kazanmıştır. Çünkü görülmüştür ki topyekûn kalkınma, toplumsal ilerleme ve sosyal değişim, toplumun bir kesiminin eğitimiyle gerçekleşmiyor. Bu yüzden de eğitimi, daha çok kişiye ve daha uzun süre, daha etkin ve daha az masrafla yapmak ülkelerin eğitim politikalarının temelini oluşturdu. Bu stratejik hedefe ulaşmada da örgün eğitim kurumları olan okulu, yardımcı olabilecek kurum ve kuruluşlarla ilişkilendirmeye dönük yeni bir eğitim anlayışı ortaya çıktı. Sözgelimi köylü ve çiftçilerimize yönelik "Ziraat Takvimi Saati Programı" 1941 yılında başlamış ve on yılı aşkın bir süre yayınlanmıştır. Bu programda çiftçilerimizin modern tarım tekniklerini öğrenmeleri ve uygulamalarına dönük içerikler oluşturulmuş; ülkemizin, bölgelerimizin ve mevsimin tarımsal özelliklerine göre toprakların durumu, tarla ziraati, sebze ve meyvecilik, ekim-dikim işleri gibi konuların yanında hayvancılık, et ve süt üretimi gibi konularda teknik bilgilere yer verilmiştir. Programın başarılı bulunması ve hedef kitleye sağlıklı bir şekilde ulaştığının tespit edilmesi, radyonun örgün ve yaygın eğitim faaliyetlerinde daha etkin kullanımının önünü açmıştır. Sözgelimi: Günaydın, Ocak Başı, Tarla Dönüşü, Bu Toprağın Sesi gibi programlarda çiftçiye yönelik olarak işlenen konularla tarım ve hayvancılıkta verimliliği artırmaya yönelik bilgi ve beceriler kazandırılabilmiştir. 1968 yılından itibaren yayın hayatına geçen TRT Bölge Radyoları, eğitimde bölgesel farklılıkların gözetilmesi ve buna göre programlar üretilip içerik oluşturulması konusunda etkin olmuştur. Eğitimde imkân ve fırsat eşitliği ilkesinin başarıya ulaşmasında bölge radyolarının ürettiği eğitim programlarının katkısı yadsınamaz. Radyonun hedef kitleye ulaşması kadar, kabul görüp anlamları ortak hale getirmesi de önemlidir. Kullanılan dil anlaşılmazsa, yayınlandığı zamanda hedef kitle radyosunun başında olmazsa, ele alınan konular ilgi-istek ve ihtiyaçlara cevap vermezse, yer verilen müzikler beğenilmezse amaçlanan sonuç elde edilemez. Bölge radyoları işte bu temel ölçütleri en iyi şekilde yerine getirerek yayınladıkları eğitim ve kültür programları ile hitap ettiği yörede yaşayan insanların eğitim ihtiyaçlarını karşılamakta; kültürel değerlerini anlama, koruma ve yaymada anlamlı katkı sunmaktadır. Burada bir örnek olması açısından TRT Çukurova Bölge Radyosu'nun 50 yıllık yayın hayatından kimi programları vermek istiyorum. Sözgelimi; "Karacaoğlan Dadaloğlu Yurdundan, Dilde Telde Çukurova, Ormanda Bir Köy, Liseler Arası Bilgi Yarışması, Kalkınma Yolunda Köylerimiz, Akdeniz'den Toroslara" gibi programlarıyla bölge dinleyicisinin bir yandan eğitim ihtiyacını karşılarken bir yandan da bölgenin tarih, kültür, medeniyet gibi değerlerini tanıtma işlevini yerine getirmektedir.

Eğitim ve onun sağladığı bilgi temel güçtür. Bu gücü bize en hızlı, en doğru, en anlaşılır ve ulaşılır haliyle sağlayan kitle iletişim aracı da radyo, hatta bölge radyolarıdır.

Bölge radyoları aynı zamanda kitle iletişiminde önemli bir ölçüt olan "ulaşılabilirlik" sorununu halletmede avantaj sağlamaktadır. Yöre insanı bölgesinin radyosunu kendine daha yakın bulmakta, tabir yerinde ise ailesinin bir üyesi gibi görmektedir. Bu duygu, onların bölge radyolarına daha rahat ulaşmasını ve kendini daha kolay ifade etmesini sağlamaktadır. Bu nedenle bölge radyolarının hem bireyin hem de bölgenin muhtemel sorunlarının çözümlenmesi, ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli olan ve örgün eğitim yoluyla elde edilemeyen bilgi ve becerinin kazanılmasındaki rolü büyüktür.

Sonuç olarak bölge radyolarında eğitim programları ve içerikleri doğru amaçlar için kullanıldığında hayati önemdedir. Hitap ettiği bölgenin ve bireylerin gelişmesinde ve ilerlemesinde gerekli eğitim ihtiyacının daha hızlı ve daha faydalı içerikle karşılanmasına yardımcı olmaktadır. Bu yardımı bir yandan örgün eğitime sunduğu dolaylı katkı ile sağlarken bir yandan da kişinin aile, toplum ve devlete karşı görevleri ile haklarının bilincine varması, iyi insan ve iyi vatandaş olarak mutlu bir hayat yaşamasını sağlamaya dönük yaygın eğitim programlarıyla yerine getirmektedir. Eğitim ve onun sağladığı bilgi temel güçtür. Bu gücü bize en hızlı, en doğru, en anlaşılır ve ulaşılır haliyle sağlayan kitle iletişim aracı da radyo, hatta bölge radyolarıdır. ❋

TRT Radyo mobil uygulamamızla yakında yayındayız...

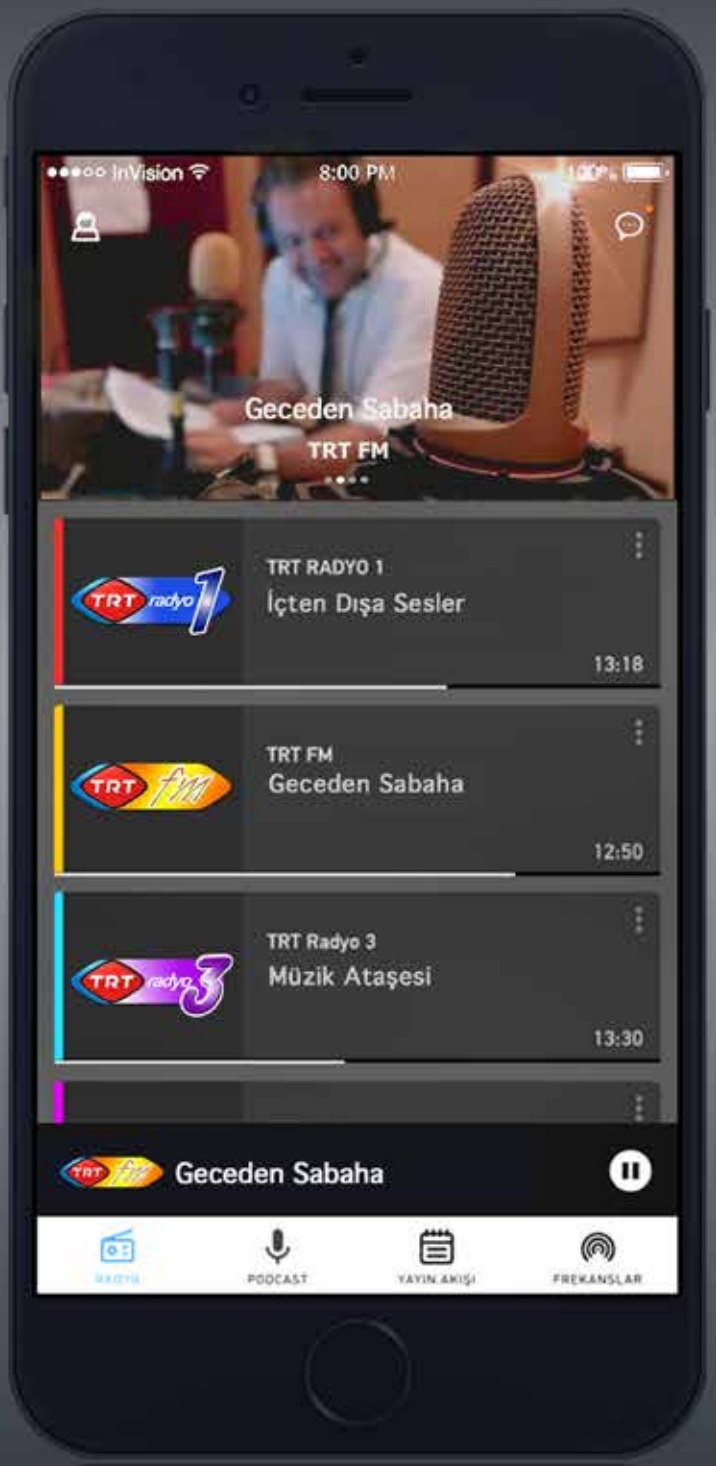

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
Radyo Dairesi Başkanlığı
"Türkiye'nin Ortak Sesi"

Radyo Günlerinde Çocuk Olmak

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

Berrin DEMİR

Orada, o ahşap radyonun içinde başka bir dünya vardı. Benim hayal etmemi, gelişmemi, düşünmemi, öğrenmemi, anlamamı sağlayan bir dünya...

Bir zamanlar biz de çocuktuk. O günler; hayal kurmanın, kitap okumanın, sokakta oynamanın ve mahalle mektebine gitmenin yıllarıydı. Sokaktaki oyun arkadaşlarımız aynı zamanda okul arkadaşlarımızdı. Öyle kör karanlıkta servislere binip uzun yollar kat etmezdik. Ya sabahçı ya da öğlenci olurduk. Mahallenin çocukları hep birlikte güle oynaya giderdik okulumuza. En eğlenceli şey de okul dönüşünde aç kurt gibi eve gelip annemizin ya da büyükannelerimizin hazırladığı reçelli ekmekleri veya bir gün önceki 'anne günü'nden kalan kekleri, poğaçaları mideye indirirken radyo dinlemekti. Evet, o yıllar radyolu yıllardı televizyonla henüz tanışmadığımız. Anneler sabah uyanır, küçük el radyolarını mutfakta açar, akşama kadar iş yaparken ne çalarsa çalsın dinlerlerdi. Anne olduklarından mı yoksa çok fazla radyo dinlediklerinden mi bilmem, her şeyi bilirlerdi.

Evdeki kenarları ahşap, ortası bez, siyah düğmeleri olan kocaman radyomuz benim hayal kutumdu. Neler neler vardı o kutunun içinde. O ses hala kulaklarımda-

dır. "Okul Radyosu" programından evde ödevler yapılırken bir yandan da radyoda küçük skeçlerle anlatılan çok değerli bilgiler öğrenirdik. Orada yaratılan dünya maddi değerden çok sevgi, saygı, aile, sımsıcak dostluklar, güven, arkadaşlıklar, birbirine yardım etmek ve öğretmek üzerine kuruluydu. Ben çocuk saflığımla o dünyanın içine hemen giriverir, her şeyi öğrenmek isterdim.

Örneğin skeçte küçük Can ve ablası Ayşe, karlı bir günde kartopu oynamaya sokağa çıkarlar. Can, ablası Ayşe'ye karın nasıl yağdığını sorar, Ayşe ona uzun uzun karın nasıl oluştuğunu anlatır. Bu arada kartopları onları çok üşütmüştür koşa koşa evlerine girerler ve annelerinin sobada pişirdiği nefis kestaneleri yerken Ayşe kestanenin nasıl bir ağaçta yetiştiğini anlatır kardeşine. İşte biz de karın nasıl oluştuğunu, kestanenin nasıl bir ağaçta yetiştiğini, canımız biraz da kestane çekerek öğrenirdik. Hem de Ayşe'yi, Can'ı, kartopu oynadıkları bahçeyi, sobanın sıcaklığını, kestanelerin kokusunu hayal ederek… Ne çok şey öğrendik ''Okul Radyosu'' programından. Hem de eğlenerek… Okulda bir türlü anlayamadığımız matematik problemleri, hayattan örneklerle birden bire çözülüverirdi kafamızda.

Dünya ile bütün bağımı keser; gizli bahçelerdeki sırları, şatolarda yalnız yaşayan yaşlı amcaları; deniz kenarına, köye tatile giden, orada türlü maceralar yaşayan benim gibi çocukları hayal ederdim.

Bir de iğde meselesi var. Hiç unutmam bir gün radyoda çocuklar köydeki iğde ağaçlarına güle eğlene çıkıp iğde yediler. Ben hiç iğde yememiştim, tutturdum iğde diye. Ertesi gün babam koca bir paket iğdeyle gelmişti eve. Ağzım burulsa da bayıla bayıla yemiştim iğdeleri. Çünkü radyo bana iğdenin çok güzel bir şey olduğunu hayal ettirmişti.

Cumartesileri ''Çocuk Saati'' günüydü, o heyecanlı hikâyeleri neredeyse radyonun içine girerek dinlerdim. Dünya ile bütün bağımı keser; gizli bahçelerdeki sırları, şatolarda yalnız yaşayan yaşlı amcaları; deniz kenarına, köye tatile giden, orada türlü maceralar yaşayan benim gibi çocukları hayal ederdim. Dinlediğim her şey için kurduğum bir dünya vardı ve ben o hikâyelerin başkahramanıydım. Beni sinemaya götürmek için gelen kuzenimi kapıda bekletir, piyesin sonunu öğrenmeden çıkamazdım. Bu hikâyelerde yağmur yağar, şimşek çakar, mis kokulu çimenlerde yürünür, gıcırtılı şato kapıları açılıp kapanır, güzel ziyafet sofralarında yemekler yenir, çekmeceler çekilir, bahçelerde koşulur, kapılar çalınır, heyecan veren efektlerle atmosfer yaratılırdı. Orada, o ahşap radyonun içinde başka bir dünya vardı. Benim hayal etmemi, gelişmemi, düşünmemi, öğrenmemi, anlamamı sağlayan bir dünya…

Ben radyoyla büyüdüm, hep hayal kurdum. Seçimimi çok küçükken yapmışım meğer. Bütün yollar o büyülü dünyanın attığı temellerle oyunculuğa çıktı. Artık bir oyuncuyum. Sahne üzerinde başka dünyalara gidiyorum her gün. Bazen bir prenses, bazen bir cüce, bazen isyankâr bir ergen, bazen bir demir yolcunun karısı, bazen savaş mağduru genç bir anne, bazen köyün delisi… Hepsinin bir hikâyesi var ama karakterler benim. Onları ben hayal edip çıkarıyorum. Bir başkası oynasa onun olurdu. Onun malzemesiyle, onun hayal gücüyle…

Ah güzel ahşap radyom, sen olmasaydın hayal etmeyi öğrenemezdim.

Annemin mutfakta gün boyu çalan radyosundan Türk sanat müziğinin, klasik müziğin, caz müziğinin, halk müziğinin en değerli örneklerini kulaklarıma doldurmuşum meğer. Farkında

olmadan hepsini kaydetmişim. Bunu zaman içinde anladım. Türk sanat müziğini hiç bilmem sanırdım, bir oyunda şarkı söylemem gerekti baktım ki ezbere biliyorum.

Konservatuarda öğrenciyken rahmetli öğretmenimiz Ejder Akışık diksiyon dersinde bir gün bizi radyoya götüreceğini söyledi. Bir kaç kişi ''Çocuk Bahçesi" programı için seçilmişti, ben de aralarındaydım. Ne kadar heyecanlandığımı anlatamam. O günü sabırsızlıkla bekledim. Çocukluğumun büyülü dünyasının kapısı aralanmıştı. Acaba hayal ettiğim kadar büyülü müydü?

Ve ''Ankara Radyo Evi"… İçeri girince önce kokladım. Eski, yaşanmışlık kokusu, sesler, ahşap, pirinç ve mozaikler… Stüdyo… Ama… Şaşkınlık… Burası bir stüdyo, gerçek bir stüdyo. Büyük, yüksek… Dizlerim titriyor. Ortada yukardan sarkan bir mikrofon, tahta kapılar, ayaklı bir mikrofon daha, sarkan bir mikrofonun altında bir masa, üstünde daktilo, telefon, sürahi, çay bardağı, çatal, bıçak, tabak, çay kaşığı, duvarda çeşitli sesler çıkaran kapı zilleri, ahşap birkaç basamak, tahta bir yürüme bandı, çakıl taşları, kaset bantlarıyla dolu bir leğen… Yağmur, fırtına, şimşekler, şato, bahçe!!! Neredeler? Bütün atmosfer bu materyallerle yaratılıyormuş meğer. Biraz hayal kırıklığı… Ama yine de kalbim boğazımda çarpıyor. Kenara dizilmiş sandalyeler, masanın üzerinde tekst denilen oyun metinleri, üstünde adım yazılı. Ve diğer tekstler, üzerlerinde sesini çocukluğumdan tanıdığım ağabeylerin ablaların isimleri: Rüştü Asyalı, Sema Aybars. Kalbim ağzımda atıyor. Boğazımı temizliyorum, nefes alıyorum sık sık. Acaba sesim çıkar mı? Önce titriyor biraz, konuştukça rahatlıyorum.

Evet sesim çıktı, hatta sesim hayatımın en unutamadığım anılarından birini yaşattı bana. Ankara Radyosu'nda rahmetli Ergin Orbey'in yönetmenliğinde her gün yayınlanan hayata dair eğitici ve esprili skeçlerden oluşan bir program yapıyoruz. Bu yayın bütün Türkiye'ye ulaşıyor, bu arada Devlet Tiyatrosu'nda da ''Tütüncü Dükkânı" diye bir oyun oynuyoruz. Eskişehir'e turneye gittik, oyunumuzu oynadık. Çıkışta görevlilerimizden biri misafirlerim olduğunu, beni görmek istediklerini söyledi. Çok şaşırdım çünkü Eskişehir'de tanıdığım hiç kimse yoktu. Çıktığımda görme engelli bir grup beni bekliyordu. Meğer her gün bizim programımızı dinliyorlarmış ve sesimi tanıyıp tanışmak istemişler. Hepsiyle tokalaştık, bana dokundular ben de onlara. Varlıklarımızın gerçekliğini hissettik. Ama asıl tanışıklığımız sihirli radyo dünyasındandı. İşte benim en değerli anılarımdan biridir bu.

Radyodan sesinizle birilerine mutluluk vermek, yeni dünyalar hayal etmelerine aracı olmak, belki biraz umut, ışık olmak… O an kendimi ne kadar önemli hissettiğimi anlatamam. İyi ki böyle bir dünyam olmuş.

Sesimin yettiği kadar bu işi yaptım ve yapacağım. Hem de radyoyu hep çok severek, sevgiyle ve saygıyla… Bütün ustalarıma saygıyla… ❋

TRT RADYOLARI, Diyarbakır'daydı.

Serdar AYDIN

TRT Radyoları milletimizin haklı ilgisine layık olacak yeni, dinamik, değer yüklü; devletimizin vizyonuna katkı sağlayacak projelere imza atacak.

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Her yıl düzenli şekilde icra edilen "TRT Radyoları Yıllık Planlama ve Koordinasyon Toplantısı" bu yıl 22-24 Kasım tarihleri arasında Diyarbakır'da yapıldı. Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığı olarak uhdemizde bulunan TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu ve Memleketim FM Radyoları'ndan dolayı bizler de toplantıdaydık.

Toplantının açılış konuşmasında TRT Genel Müdürü İbrahim Eren; bu toplantının TRT'nin yerleşik kurum kültürünün en iyi örneklerinden biri olmasının altını çizerek yerel içeriklerle, küresel etkileşime imkân sağlamanın, kısaca 'yayıncılıkta küreselleşmenin' önemine vurgu yaptı. TRT Radyoları'nın milletimizin haklı ilgisine layık olacak yeni, dinamik, değer yüklü; devletimizin vizyonuna katkı koyacak projelere imza atacağını belirterek bunun için gerekli tecrübe, arşiv, insan kaynağı ve teknik donanıma TRT olarak sahip olduğumuzu belirtti.

TRT Genel Müdür Yardımcısı Erkan Durdu ise TRT Radyoları'nın izlediği yayın politikası, deneyimli personeli, derinlikli programları, tematik kanalları, bölgesel yayınları ile kamu yayıncılığı sorumluluğunu özveriyle yerine getirmeye çalıştığını; 2018 yılı için hazırlanan programlarla da TRT Radyoları'nın çıtayı biraz daha yükseğe taşıyacağını ifade etti.

TRT Radyo Dairesi Başkanı Ahmet Akçakaya toplantı açılışında paylaştığı genel sunumda, TRT Radyoları'nın sektördeki ağırlığını istatistik ve rakamlarla ortaya koydu. Üç gün boyunca masaya yatırılan radyo kanallarının program akışları, yayın planlamaları enine boyuna tartışıldı. TRT Radyoları; Mezopotamya'nın kadim şehri Diyarbakır'da 2018 yılı için enerji, deneyim, iş bölümü, yeni projeler ve umut depoladı.

Toplantı mekânı Diyarbakır ise kadim medeniyetlerimizden günümüze taşıdığı surları, camileri, kervansarayları, köprüleri ile bir tarih müzesi gibi eşsiz ve vakarla dimdik ayakta. İran, Anadolu, Irak, Suriye gibi en eski medeniyet havzalarına yakınlığı; bir anlamda onların geçiş güzergâhında olmasıyla iyice zenginleşmiş mutfağıyla da kucaklıyor misafirlerini.

Diyarbakır; Cahit Sıtkı Tarancı'nın yaşadığı evi, Sokullu Mehmet Paşa'nın oğlu Hasan Paşa'nın yaptırdığı kervansarayı ve Diyarbakır'ın Fetih sembolü olan 1300 yıllık Ulu Camii'yi aynı kadrajın içerisinde size sunabilecek kadar cömert.

Bâbil bahçelerinden sonra Mezopotamya'nın en yeşil, en verimli bahçeleri olan "Hevsel Bahçeleri" Dicle'nin kıyısında aynı görkemiyle gülümsüyor size. Hazreti Süleyman Camii'nde yatan (Hazreti Ömer döneminde, Diyarbakır'ın fethinde şehit olan) sahabeler, Eğil ilçesinde bulunan Peygamber kabirleri, "Şehrin ruh ve mana ikliminin" tescilleri olarak duruyor orada.

Dicle Nehri eski Gümrah çağıltılarından uzak olsa da Diyarbakır'ı sarıp sarmalamaya; "On Gözlü Taşköprü" eski kalabalığından asude kalsa da, on bir ayağı üzerinde fetih kapısının muhafızlığına devam ediyor.

Toplantılar boyunca birbirimizi olduğu kadar bu kadim şehri de dinlemeye çalıştık. Sadece ben mi duydum Diyarbakır'ın; "Yanlış algılarınıza kurban etmeyin beni!" diyen çığlığını diye düşünürken dönüş yolunda gördüm ki herkes işitmiş bu 'yüce gönüllü' şehrin kalpten kalbe çağrısını. ❋

TRT Radyoları, 2018'e Hazır.

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

Kamu yayıncılığı görev ve sorumluluğunun bilincinde olarak ortak medeniyetimizin, kültürümüzün ve değerlerimizin korunması; yaşatılması ve geliştirilmesi adına tüm radyolarımızdaki çalışma arkadaşlarımızla birlikte gayret göstereceğiz.

Ahmet AKÇAKAYA

Radyoya, sesi uzayın boşluğunda bulduğu özel ve güzel yolu kullanarak dillerden gönüllere indirdiği ilk zamanlarda; bu muhteşem, akıl ermez, fikir yürütülmez hizmeti karşılığında yapılan benzetmelerden biri de "Göklerin görünmez imparatoru!" idi. Görünmeyen ama etkisini hep hissettiren, duyulduğu zaman şöyle bir destur çekip dikkat kesilerek dinlenilen bir araç!.. Sihirli kutu.

"Sesi var, canı yok; konuşuyor, ağzı yok. Bir küçücük kutu, içi dünya yurdu. Bir ağacı oymuşlar, içine dünyayı koymuşlar."

90 yılı aşan kutlu bir geçmişe sahip ülkemiz radyoculuğu, 6 Mayıs 1927 günü Eşref Şefik'in "Alo Alo muhterem Sami'in! Burası İstanbul Telsiz Telefonu" anonsuyla Büyük Postanenin bodrum katında cılız bir ses olarak başladı.

O günlerin tanıklarının anlattıklarına göre, çoğunluğu yabancı ülkelerin konsolosluklarında olmak üzere 10-15 tane radyo alıcısı ancak bulunuyordu. Oysa bu sese kulak verip dinlemek, hatta yakından görüp tanımak isteyenlerin sayısı her geçen gün artıyordu. Bunun için yayınların yapıldığı Sirkeci Büyük Postanesinin balkonuna hoparlörler bağlanmış ve yayınlar buradan da halka duyuruluyordu. Kurulan bu bağ hiç çözülmedi, aksine düğüm düğüm düğümlenip güçlenerek bu günlere geldi. Bir ara sesiyle nostalji yaşama, görüntüsüyle antika muamelesi görme gibi bir algıya yenik düşme tehlikesi yaşasa da gücünü ve vazgeçilmezliğini ispat etti.

İletişim bilimi ve kitle iletişim araçları işleticileri "radyoyu yeniden düşünmek" ana teması üzerinde fikir yürütmeye ve içerik oluşturmaya ciddi zaman ve kaynak harcıyorlar. İyi de yapıyorlar. Zira radyonun, test edilmiş ve onaylanmış bir kitle iletişim mecrası olduğu artık tartışma götürmez bir gerçek. Üstelik sesiyle hayatımıza kattıkları sayesinde geçerliliği ve güvenirliği kanıtlanmış bir iletişim aracıdır.

Radyodan
duyduğu bir haberle
hayatı değişen, dinlediği bir programla
geleceğini şekillendiren milyonlar vardır.
Çünkü onun sesini dost, sözünü
senet bilmiştir.

Şükürler olsun ki ülkemiz sınırları içerisinde yayın yapan yüzlerce radyo kanalı var. Her biri demokrasi tarlamızda açan renk renk çiçek, çok sesliliğin vazgeçilmez unsuru. Her radyo kanalı sunduğu içerikle kendi dinleyicisiyle olan bağını güçlendirme mücadelesi veriyor. Sabit frekanslı, sadık dinleyici, radyo dostu gibi kavramların içini doldurup ete kemiğe büründürme uğraşı içinde. Kalabalıklar içinde yalnızlığı, çığlıklar arasında sessizliği yaşayan günümüz insanı; yüreğine dokunan, aklına yatan, gönlüne giren bir sesi bulduğunda kendi hâkimiyet alanını çiziyor. "Evet, ben bu sese kulak vermeli; ondan aldığım güçle ilerlemeliyim yarınların işaret levhaları konmamış, beyaz şeritleri çizilmemiş yollarında." kararlılığını gösteriyor. Şu tespiti rahatlıkla yapabiliriz; artık dinleyicilerin herhangi bir radyo kanalını "tesadüfen buldum" diyerek dinleme ihtimali oldukça düşük. Kim, nerede, neyi dinleyeceğini biliyor. Bu nedenle biz radyocuların yapması gereken: kanal kimliğine uygun içerik oluşturmak ve bunu en iyi şekilde dinleyiciye ulaştırmaktır.

2018 Yılı TRT Radyo Yapım ve Yayın uygulamamızda hareket noktamızı bu gerçek oluşturdu. Radyolarımızın kanal kimliklerine dokunmadan içerik oluşturmada kimliklere uygun düşen değişiklikler yaptık.

Sözgelimi Radyo-1 kanalımızda bir okul olma özelliğini bozmadan oturmuş yayın kuşaklarında da önemli değişiklikler yapmadan dinleyicilerin ilgi ve ihtiyaçlarını önceleyen içerikler oluşturduk. Bir yandan eğitim, haber ve bilgi kaynağı olma özelliğini zenginleştirerek sürdürürken bir yandan da milletimizin birçok yönüyle varlık nedeni olan kültür ve medeniyet değerlerimizi ve güzelliklerimizi tanıyıp yaşayacağı programlar oluşturduk. İstedik ki değerler deryamızda atacakları her kulaç, dinleyicilerimizi milli kültür ve medeniyetimizin derinlikleriyle buluştursun.

Ulusal düzeydeki dinlenme oranlarında birinciliğini koruyan TRT FM kanalımızda, başta genç dinleyicilerimiz olmak üzere bütün dinleyicilerimizi popüler müziğimizin en güzel örnekleriyle buluşturmayı sürdüreceğiz. Bu yılki TRT FM yayınlarımızda ilk defa deneyeceğimiz; her cumartesi ve pazar akşamı 22.00-24.00 arasında, kesintisiz müzik diye dilimize çevirebileceğimiz bir yayın kuşağımız olacak. Böylece sözden çok müzik ihtiyacı içindeyiz diyen dinleyicilerimizin bu ihtiyacına cevap vereceğiz.

Kökü bizde, gövdesi bizde, dalları ise insanımızın yaşadığı her yerde olan türkü ağacımızın dallarını silkeleyip güzel meyvelerini hep birlikte tadacağız.

TRT Türkü kanalımızda iki önemli uygulamamız yer alacak. İlk defa bu yıl, Türk halk müziğimize bir ömür vermiş, her biri türkü kalemizin birer kilit taşı durumundaki değerli sanatçılarımızın yapacağı programlarımızı dinleyebileceksiniz. Ayrıca türkü bahçemizin ilk bahçıvanlarından olan merhum Muzaffer Sarısözen'in "Yurttan Sesler'in sanatkâr işçileri, memlekete en modern tahrip vasıtalarının bile zerresini koparamayacağı bambaşka istihkâm yapmakla meşguldürler." diyerek değerini ve gereğini anlattığı Yurttan Sesler korolarımızın gerçekleştireceği konser programlarımıza ağırlık vereceğiz.

Yine TRT Türkü kanalımızda Ankara Radyomuzun müdürlüğünü de yapmış olan Vedat Nedim Tör'ün "Halk türkülerini yerellikten kurtarıp bütün milletimize mal etmek, radyonun şerefli hizmetleri arasındadır." sözünden de aldığımız güçle yurdumuzun dört bir yanında bir araya gelen türkü sevdalılarının oluşturduğu mahalli korolarımızın icralarına yer vereceğiz. Böylelikle kökü bizde, gövdesi bizde, dalları ise insanımızın yaşadığı her yerde olan türkü ağacımızın dallarını silkeleyip güzel meyvelerini hep birlikte tadacağız.

TRT Nağme kanalımız bu yıl da nağmelerin en güzelini, farklı besteler, etkileyici güfteler halinde bizlere emanet eden üstatların arzuları doğrultusunda; değerli saz ve ses sanatçılarımızın eşsiz yorumlarıyla dinleyicilerimizin gönül evlerine misafir olacak.

TRT Radyo Haber kanalımız, dinleyicilerimizin haber alma hakkı ve ihtiyacını; doğru, hızlı ve tarafsızlık anlayışı içinde karşılayacak içerikte yapım ve yayınlarıyla 2018 yılında da yayında olacak.

Bölge radyolarımız, 2018 yılında ulusal kanallarımıza daha aktif katılım sağlayacaklar. Tabii ki öncelikli görevleri olan; hitap ettiği bölgede yaşayan insanların ilgi, istek ve ihtiyaçlarına dönük program üretimlerini de sürdürecekler.

Bütün radyo kanallarımızda ve programlarımızda sosyal medya alanının sunduğu imkânları en etkili şekilde kullanmayı bu yıl da sürdüreceğiz. Ayrıca halkımıza kendimizi daha iyi tanıtma ve anlatma çalışmalarımıza ağırlık vereceğiz.

Sözün özü: kamu yayıncılığının görev ve sorumluluğunun bilincinde olarak ortak medeniyetimizin, kültürümüzün ve değerlerimizin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi adına başkanlığımız ve radyolarımızdaki çalışma arkadaşlarımızla birlikte gayret göstereceğiz.

UMEP Dünya Medyasını Buluşturuyor

Ekrem ÖZDEMİR

Türkiye'nin köklü kurumlarından TRT, yayıncılık alanındaki birikimini dünya ile paylaşıyor.

TRT Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından bu yıl beşinci kez düzenlenen UMEP'e (Uluslararası Medya Eğitimi Programı) Azerbaycan, Somali, Pakistan, Filistin, Arnavutluk, Tunus, Bangladeş başta olmak üzere toplamda 70 ülkeden 162 katılımcı iştirak etti. 2009 yılından bu yana her yıl tecrübesini ve etki alanını arttıran UMEP, bu yıl "Etkili İçerik Üretimi" temasıyla dünyanın dört bir yanından gelen misafirlerini ağırladı. Dünyanın çeşitli ülkelerinde yayın yapan medya mensuplarına TRT'nin uzman kadrosu ile özel sektörün önde gelen isimleri, sunumlar ve atölye çalışmaları gerçekleştirerek yayıncılık alanındaki tecrübelerini aktardı.

Değişim Risk Almadan Olmaz.

"Etkili İçerik Üretimi" ilkesiyle UMEP, günden güne daha da küçülen dünyada medya alanındaki rekabetin kalite düzeyini arttırmak için yapılacak tartışmalara imkân açıyor. UMEP 2017'nin ilk sunumunu yapan Kreatif Direktör Sawzar Sami Dishack, yayıncılığın temelini oluşturan en önemli noktalardan biri olan bir kanal kimliği oluşturma sürecinde uyulması gereken adımlara değindi. Değişim yaratmanın risk almakla mümkün olduğunu ifade eden Dishack, o riski almadan önce yapılması gerekenler ve uygulanması gereken adımlar konusunda detaylı bilgiler verdi.

Yayıncılıkta Esas, Üslup.

Televizyon kültürünün en önemli öğelerinden biri olan müzik yayıncılığı, deneyimli TRT prodüktörlerinden Nevzat Üçyıldız ve Hasan Taş'ın gerçekleştirdikleri eğlenceli sunumda masaya yatırıldı. "Aslolan üsluptur" diyen Nevzat Üçyıldız, TV'de üslubun eğlence olduğunu bu nedenle üretilen içeriklere iç ve dış ritme uygun müzikler hazırlanması gerektiğine değindi. Radyodan beslenerek olgunlaşan TV'nin yine de radyoyu yok edemediğini söyleyen Hasan Taş, her şeye rağmen radyonun değişen dünyada kendine bir alan açmayı başardığına değindi.

'Bugün Başarılıysak TRT'nin Talebeleri Olduğumuz İçindir.'

Sektörde uzun yıllar çalışmış ve halihazırda TRT-1 Drama Müdürü Şaban Şikar, günümüzde sıkça tartışılan konular-

dan biri olan Türkiye'de üretilen dizi içeriklerinden söz etti. Şikar, ilk Türk Dizisi Kaynanalar'dan bu yana edebiyat eserlerimizden yapılan ilk uyarlamaların TRT'de yayınlandığını söyleyerek bugüne gelindiğinde özel TV kanallarının artmasıyla Türkiye'nin hem üretici hem de dağıtıcı konumda olduğunu belirtti.

Türkiye televizyonlarında başarılı işlere imza atan yapımcıların pek çoğunun sektöre TRT'de adım attığına değine değine Şikar, günümüzde kaliteli işlerin ortaya çıkmasında TRT'nin büyük katkısı olduğunu ifade ederek "Bugün dünya çapında başarılı yapımlar üretebiliyorsak 50 yıl önce TRT'nin altın çağını yaşadığı dönemin talebeleri olduğumuz içindir" dedi.

Türk Dizileri Doğru Yolda İlerliyor.

UMEP 2017'nin ilk forumu TV Yayıncılığının Geleceği başlığıyla gerçekleşti. Moderatörlüğünü TRT-1 Kanal Koordinatörü Kurtuluş Zeydan'ın yaptığı forumun konuşmacıları Timur Savcı, Uğur Uzunok ve Haymi Behar oldu. TRT-1 Kanal Koordinatörü Kurtuluş Zeydan, TRT'nin dünya pazarında alternatif içerikler ürettiğini; kültürel kodlara geri dönerek tarihle barışan işlere imza attıklarını belirtti.

Türkiye'de izleyicinin tek bir diziye mahkûm edilmediğini dile getiren Zeydan, her kitleye uygun içeriklerin mevcut olduğunu, izleyicinin isteği doğrultusunda tercihler yaptığını ilave etti.

UMEP Güvenilir Medya Oluşturmaya Katkı Sağlıyor.

TRT Genel Müdür Yardımcısı Erkan Durdu, açılış konuşmasında program amacının daha yaşanabilir bir dünya inşa edecek değerler üretmek olduğunu ifade etti. Türkiye'nin mazlum toplumların sesini dünyaya duyuran ve onlara yardım eli uzatan bir ülke olduğunu belirten Durdu, insanlığın sınandığı bir dönemden geçildiğini vurguladı. Yeni medya teknolojilerinin değişime herkesi dahil ettiğini belirten Durdu, bu teknolojiler kullanılırken insanı haberin nesnesi değil öznesi olarak görmek gerektiğinin altını çizdi. Her medya mensubunun aynı zamanda kendi ülkesinin kültür elçisi olduğundan söz eden Durdu; TRT'nin, insanı haberin merkezine alan bir anlayışla çalıştığını ve bu anlamda UMEP'in güvenilir bir medya oluşturmada dünyaya katkı sağladığını ifade etti.

Dijital Çağda Radyo Yayıncılığı.

TRT Radyo Dairesi Başkanı Ahmet Akçakaya, UMEP 2017'ye radyo ile ilgili iki ayrı konuda katıldı. "Dijital Çağda Radyo Yayıncılığı" sunumu yapan Akçakaya, gelişen medya teknolojilerine rağmen radyonun gücünü koruduğuna işaret ederek, "Biz üreticiler sözün krallığını sürdürmek için doğru zemin ve zamanda üretim yaptığımız sürece söz bâki kalacak." dedi.

"Dijital yayıncılığın artmasıyla rekabet çoğaldı. 70'li yıllarda İstanbul Radyosu'nun önünde reklam verebilmek için kuyruklar oluşturan insanlar vardı. Şimdi reklam pastası gelişti, özel radyo ve TV kanalları yaygınlaştıkça bu kuyruklar azaldı." diyerek yayıncılıktaki değişimi vurgulayan Akçakaya, "Sese görüntü giydirdiğiniz andan itibaren dinleyiciyi ve seyircinizi sınırlamaya başlarsınız. Dinleyiciye doğru şekilde ulaşıyorsanız, dinleyicinin tahayyül etmesini sağlarsınız. Teknoloji ucuzladıkça özel ve kamu radyoları arasındaki fark ortaya çıkmaya başladı. Sözün değeri bitmeyecektir, doğru şekilde dönüşüme ayak uydurursak radyoyu gelecek kuşaklara da ulaştıracağız." dedi.

UMEP 2017'de "Radyo Her Yerde" konulu bir de forum düzenlendi. Ahmet Akçakaya'nın moderatörlüğünü yaptığı foruma, TRT'den Merdan Güven ve Adnan Ülger, Radyo Voyage'dan Neslihan Behmuaras, Karnaval Uygulama Sorumlusu Burak Can ve İnternet radyoculuğu yapan Aykut Balcı katıldı. Dijital teknolojilerle birlikte değişen ve gelişen radyoculuğun geldiği noktanın ve geleceğinin konuşulduğu forumda, İnternet radyoculuğu ve mobil uygulamalara da değinildi.

Radyo ve Müzik Yayıncılığı (Mert Özcan), Radyo Yayıncılığında Sosyal Medyanın Etkin Kullanımı (Kenan Bölükbaş, Bilal Eren) gibi konuların da işlendiği UMEP 2017'de radyonun yanı sıra Televizyon, haber ve yeni medya alanlarında sunum ve forumlar gerçekleşti. Mehmet Yeşilkaya'nın "Haber Formatları", Aysun Torun'un "Kriz Yayıncılığı", Ali Sağlam'ın "Dijital Medyada Kriz Yönetimi", Sedat Sağırkaya'nın "Bölgesel Yayıncılık" başlıklarını işlediği programda TRT Genel Müdür Yardımcısı Erkan Durdu'nun moderatörlüğünde dü-

zenlenen “Olağanüstü Dönemlerde Habercilik” ve Zeki Tuman’ın moderatörlüğündeki “Yayıncılıkta Büyük Veri”, programda yer alan diğer iki forum oldu. TRT World’ün “World Citizen” programının Resul Serdar Ataş tarafından tanıtıldığı programda, “İnternet Haberciliği” (Cüneyt Polat) ve “Post Truth ve Yayıncılık” (Haluk Koç) gibi yeni yayıncılık perspektifleri mercek altına alındı.

Saha Tecrübesi, Yayıncılık Birikimi.

Alanında uzman kişilerin tecrübelerini 70 ülkeyle paylaştığı UMEP 2017’de Serdar Karagöz “Diplomasi Muhabirliği”, Ali Murat Kırık “Emoji Kültürü” ve Bora Bayraktar “Savaş Muhabirliği” konularında meslekî birikimlerini konuklara aktardılar. TRT’nin tecrübeli savaş muhabiri Elif Akkuş ise “Riskli Bölgelerde Habercilik” başlıklı sunumunda Suriye’deki habercilik deneyimlerini izleyicilerle paylaştı. Yayıncılığın ulusal ve uluslararası boyutlarıyla mercek altına alındığı programda, Kamu Diplomasisi Perspektifleri (Ali Osman Öztürk), Medya ve İslamofobia (Enes Bayraklı), Algı Yönetimi (Suat Özyaprak), Eğlencenin Geleceği (Gökhan Yücel) ve Yeni Medya Trendleri (Tolga Akkuş) gibi sunumlara da yer verildi.

UMEP 2017’de bu yıl ilk kez 70 ülkeden gelen katılımcıların çalışmalarının değerlendirildiği bir atölye çalışması yapıldı. TRT’den Haluk Koç, Sabri Savcı, Zeynep Keçeciler’in oluşturduğu komisyonun yaptığı atölye çalışmasına 40 eser başvurdu.

60 Yayıncı UMEP’te Buluştu.

TRT’nin başarılı yapımlarının da gösterildiği programda “Derindeki Gözler” (Handan Erdoğan), "Küllerinden Doğan Cerablus", "Suriye Yolculuğunda Sessiz Ölüm" (Alican Ayanlar-Mouhssine Ennaimi), “Solfasol, Çay, Vicdan ve Şam'ın Şekeri” (Şebnem Tezel Albayrak) başlıklı belgesel gösterimleri ve söyleşi etkinlikleri yapıldı. Yönetmen Zeynep Keçeciler’in “Afgan Kömürü” isimli yeni belgesel çalışması ilk kez UMEP’te izlenerek yönetmenle soru-cevap etkinliği gerçekleştirildi.

TRT’den 33, özel sektörden 27 olmak üzere 60 yayıncı UMEP 2017’de 70 ülkeden 162 medya mensubuyla birikim ve tecrübelerini paylaştı. ❋

Radyo Yolcuları

Tüm Dostlar Adına "Bir Meslektaşın, Usta Bir Spikerin Ardından"

Acar ACARTÜRK

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

TRT'ci bir babanın oğluydu Recep Derya KAYA. Kim bilir belki de spikerlik mesleğini seçmesinin en temel sebebi babasının çalıştığı yerin büyüsüne kapılmasıydı. Çok zordu TRT'ye spiker olarak girmek, hayalden de öte bir şeydi. O "Radyodan çıkan ve hemen hepimizin hayranlık duyduğu büyülü dünyanın özel seslerinden" biri olmak. Ama o hayal gerçekleşti ve zorlu sınavlarla örülü uzun bir yoldan geçerek 1987 yılında TRT Çukurova Radyosu'nda mesleğine ilk adımını attı.

Geldiği belli olurdu "gülen ve güzel insan"

Ben 90'lı yılların başında tanıdım Derya'yı, TRT Ankara Radyosu'nda. İlk gördüğümde demeyeyim, ilk duyduğumda -ki sesi kendi gelmeden gelirdi gireceği ortama- "Kim bu adam acaba?" demiştim. O kadife gibi spiker sesinden bahsetmiyorum; adeta "Ben neşeliyim, keyifli bir adamım, girdiğim her ortamda iz bırakırım, benimle tanışmak hatta arkadaş-dost olmak zorundasın." diye çeken güzel ve gülen bir ses. Onunla karşılaşıp tanışmamak, arkadaş olmamak mümkün değildi. Mıknatıs gibiydi sevgili Derya. Her zaman gülen ve güzel kalbi olan bir insandı. Bir gün olsun asık bir suratla görmedim onu, kimse de görmemiştir eminim. İlk aklıma gelen güzel enerjisidir onun.

Ustalık bunu gerektiriyor ya da her program ustaları kendine çekiyor.

TRT Spikeri unvanı almış olan, mesleğini bu özel kurumda radyo ve televizyon kanallarımızda yapan meslektaşlarımız başarısını kanıtlamış kişilerdir. Bununla birlikte Derya ve benim gibi Ankara Radyosu'nun havasını çok uzun yıllar teneffüs etmiş ve oradaki ustaların yanında yetişmiş meslektaşlarım ise çok özel bir şansa sahip olan kişilerdir. Bu okuldan yetişen önemli isimlerden biridir Derya KAYA ve ustalık sınavından Ankara Radyosu'nda geçen isimlerdendir. "Hangi programları sundu?" diye sordum kendime; cevap "Hangi programı sunmadı ki?" oldu. Ustalık bunu gerektiriyor ya da her program ustaları kendine çekiyor adeta. Uzun yıllar sunduğu Hafta Sonu ve Onuncu Saat başta olmak üzere; birçok başarılı radyo prodüktörü, yapımcı, spiker ve sanatçı arkadaşımızla beraber imza attığı sayısız radyo ve televizyon programında spiker, sunucu ve yapımcı olarak görev yaptı. Ve tabi ki doğal olarak birçok mesleki ödül sığdırdı bu dolu dolu geçen 30 yıla.

Gerçek bir Türkçe aşığı.

Derya Kaya, gerçek bir Türkçe aşığıydı. Hangi tarz program sunarsa sunsun, her şeyden çok Türkçemizi doğru kullanmaya özen gösterirdi. Tabii ki görevimiz bunu gerektiriyor ama o, bunu görevden öte aşkla yapan bir meslektaşımızdı. Program sunumlarında ona özel olan en belirgin mesleki tavır da buydu. Son yıllarda yoğun olarak mesai harcadığını ve çok sevdiğini bildiğim için ona yakışacağını düşündüğüm şu ifadeye tüm sevenleri ve iş arkadaşları katılacaktır diye düşünüyorum.
"DERYA KAYA TRT NAĞME' NİN SESİYDİ."

Çok yönlü, dopdolu bir hayat.

Başarılı bir eğitimciydi, mesleğinden arta kalan zamanlarda doğru ve güçlü iletişim kurmanın yollarını ve yöntemlerini paylaşırdı insanlarla, 30 yıllık birikimiyle. Derya şiirle yaşardı adeta; yazar, okur, okumaktan ve dinletmekten daha doğrusu paylaşmaktan çok keyif alırdı. Ondan şiir dinlemek de ayrı bir tat verirdi. Şiirleri okumaz yaşardı; çünkü kadife sesi ve kendine özgü yorumuydu Derya'yı Derya yapan şey. Bir motosiklet sevdalısıydı, özel hayatının tamamı iki güzel evladı ve motosikletini alıp nefes aldıran doğa yolculuklarına çıkmaktan ibaretti.

Dilim varmıyor bu kocaman yürekli adamı geçmiş zamana dair kelimelerle andım demeye. Mekânın Cennet olsun sevgili meslektaşımız, yol arkadaşımız; daima aramızda olacaksın. Saygılarımla. ❋

Eğitim Bilişim Ağı

Ali İhsan BAYKAL

EBA Radyo'nun hedef kitlesinde, öğretmen ve öğrencilerimiz olmakla birlikte yaşam boyu öğrenme kapsamında tüm halkımıza yönelik yayınlar da yapılmaktadır. Okul öncesinden velilere yönelik rehberliğe, müzik yayınlarından milli günlerimize kadar geniş bir yelpazede yayın yapan EBA Radyo, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilincinde bir kamu yayıncılığı da gerçekleştirmektedir.

"Dünya değişiyor ve dönüşüyor, çocuklarımız hayal bile edemediğimiz bir dünyaya yetişiyorlar." Bu olgu herkesin dilinde ama bu değişime nasıl ayak uydurulacağı ve öncülük edileceği hâlâ muallak. Milli Eğitim Bakanlığı, bu baş döndürücü gelişimin öncüsü olmak ve çocuklarımızı yarının dünyası için en donanımlı şekilde yetiştirebilmek için çok farklı alanda çalışmalar ve projeler yürütüyor. Bu çalışmaların en önemlilerinden biri de kuşkusuz Eğitimde Fatih Projesi ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA). Okulları etkileşimli tahtalarla, hızlı internetle donatan Fatih Projesi aynı zamanda tablet bilgisayar setlerini öğretmen ve öğrencilerimizin hizmetine sunmaktadır. Bu donanım ve alt yapı çalışmalarının anlamlı hale gelmesini sağlayan unsur ise Bakanlığın resmi içerik platformu olan Eğitim Bilişim Ağıdır. 2011 yılında yayın hayatına başlayan EBA, zengin eğitim içeriklerini herkese açık olarak sunarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamayı başarmıştır. Öğrencilerin sağlık, doğal afet vb. sebeplerle okula gidemediği ya da konu eksiklerini telafi etmek istediği durumlarda her an erişebilecekleri bir kaynak sunan EBA, aynı zamanda sınıf ortamındaki eğitim- öğretim faaliyetlerini zenginleştirici çok sayıda içeriği de kullanıcılarına sunmaktadır. Öğretmenlerin veya okul, ilçe, il müdürlüklerinin yaptıkları başarılı çalışmaları, projeleri, yenilikleri tüm Türkiye ile paylaşmalarına imkân veren EBA, tüm eğitim camiasının "Ben de varım!" diyebileceği bir sosyal eğitim platformudur. Eğitimde tek adres parolasıyla yola çıkan EBA; MEB'in yanı sıra diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Üniversiteler, Belediyeler, STK'lar ve özel sektörün ürettiği içerikleri de bünyesinde toplayıp kullanıcılarına sunarak yaklaşık yüz elli bin içeriğiyle "Dünyanın En Büyük İçerik Portalları"ndan biri olmayı başarmıştır.

EBA'nın yürütücüsü olan MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 1951 yılında görsel ve işitsel eğitim araçlarının üretilmesi ve çoğaltılması amacı ile Öğretici Filmler Merkezi (ÖFM) adıyla kurulmuş, bünyesinde 1962 yılında "Radyo İle Eğitim Ünitesi" kurulması ile adı "Film Radyo Grafik Merkezi" (FRGM) olarak değiştirilmiştir.

1968 yılına gelindiğinde "Film-Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi" (FRTEM) adıyla TRT ile aynı anda televizyonla eğitim yayınlarına başlayan kurum; Film, Radyo ve TV gibi modern ve güçlü yayın araçlarından eğitim - öğretimde yaygın ve planlı bir biçimde yararlanarak hizmet vermeye devam etmiştir. 1992 yılında Film-Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB), 1998 yılında Genel Müdürlük statüsü kazanarak Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EğiTek), 2011 yılında ise yeni bir yapılanmayla bugünkü "Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK)" adını almıştır.

Kitle iletişim araçlarının çeşitlendiği ve kolay erişilebilir hale geldiği günümüzde öğrenci ve öğretmenlerimize kaliteli, güvenli eğitim materyallerini sunma vizyonu çerçevesinde EBA, radyoyu aktif bir öğrenme, gelişim aracı haline getirmek için Nisan 2017 tarihinde EBA Radyo'nun test yayınına başlamıştır.

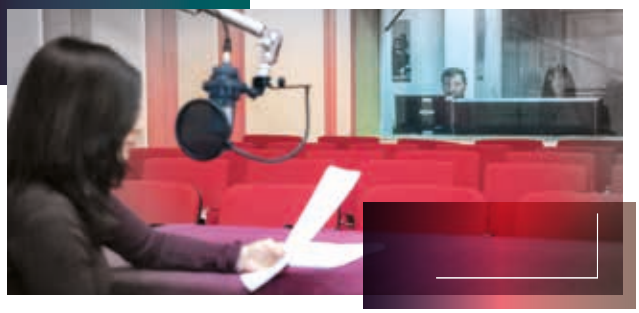

Hedef kitlenin mobil teknolojileri yoğun olarak kullandığı, toplumun büyük bir kesiminin internete ulaşabildiği günümüzde internet yayıncılığı kişilere ulaşma noktasında çok verimli bir araç haline gelmiştir. ***www.eba.gov.tr/radyo*** adresinden ve mobil uygulama üzerinden yayında olan EBA Radyo; zamandan, mekândan, araçtan bağımsız olarak hedef kitleye ulaşmaktadır. Okulda ya da serviste, gece ya da gündüz, derste veya tatilde her daim EBA Radyo üzerinden eğitim içeriklerine ulaşılabilmektedir.

Radyonun eğitim amacıyla yoğun olarak kullanıldığı yılların önemli tecrübelerine sahip olan Yeğitek, "Tarla Dönüşü", "Ocak Başı" gibi 1960'lı- 1970'li yıllarda TRT Radyolarında yayımlanan pek çok radyo programının da yapımını üstlenmiştir. Tüm bu bilgi ve tecrübe EBA Radyo'ya aktarılarak radyo ile eğitimin devam ettirilmesi amaçlanmaktadır. EBA Radyo bünyesinde; eğitimi, müziği ve eğlenceyi bütünleştirmeyi amaçlamaktadır. EBA Radyo yayın kuşaklarında geçmiş yıllarda üretilen bu programlara da yer verilmektedir. EBA Radyo'da Türk Halk Müziğinin, Türk Sanat Müziğinin, yerli ve yabancı müziklerin yanında, opera eserleri, kahramanlık türküleri, şiirler vb. de yer almaktadır. EBA Radyo'nun asıl farklılık yaratan özelliği ise hedef kitlenin eğitim taleplerini karşılayacak ders programı, radyo oyunu, sesli kitap, masal gibi eğitsel pek çok içeriği barındırmasıdır.

EBA Radyo'nun aynı zamanda eğitim alanındaki başarılı çalışmaların tüm Türkiye ile paylaşıldığı, öğretmen, öğrenci ve okulların "Ben de varım" diyebileceği bir platform olması için de yoğun bir çalışma yürütülmektedir.

EBA Radyo, özellikle açık öğretim okullarında okuyan öğrencilerimiz ve görme engelli vatandaşlarımız için önemli fırsatlar sunmaktadır. Yeğitek bünyesinde yer alan radyo stüdyosunda seslendirilen binlerce ders programı, sesli kitap, yabancı dil dinleme metinleri eğitim öğretim süreçlerine destek materyali olarak sunulmaktadır. EBA Radyo, insanların bir iş yerinde çalışırken, seyahat ederken ya da evdeyken dinleyip öğrenebileceği bir platformdur.

EBA Radyo'da yayımlanan ve dinleyiciler tarafından ilgiyle takip edilen bazı programlar şu şekilde: Necip Fazıl Kısakürek, Mehmet Akif Ersoy, Necati Cumalı, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi Türk edebiyatçılarının tanıtıldığı "100 Türk Edebiyatçısı"; Bu Ülke, Vadideki Zambak, Fareler ve İnsanlar, Çalıkuşu gibi edebi eserlerin tanıtıldığı "100 Temel Eser"; "Öğretmen Hatıraları", "Edebiyatımızda Şiir, Roman, Öykü", "Çocuk Şarkıları", "Bilim Yolunda", "Birlikte Söyleyelim", "Olaylarla Fen", "Bilim İş Başında", "Atatürk'le Birlikte", "Çocuklarımız ve Biz". EBA Radyo bünyesinde yapılan çalışmalardan biri de Türk müziği ve kültürüne emek vermiş, gerek sanatı gerekse yaşam tarzıyla kamuoyunda saygın bir kimliğe sahip sanatçı ya da sanat topluluklarını konuk ederek onların sesini tüm eğitim camiasına ulaştırmak ve hedef kitlede müzik kültürü oluşturmayı amaçlayan "Müziğin Penceresinden" programıdır. Müziğin Penceresinden programında türkülerimiz, kimliğimiz ve müzik eğitimi temalı sohbetler gerçekleştirilmekte ve bu keyifli müzik programları EBA Radyo üzerinden canlı olarak yayınlanmaktadır.

"Hatıranı Anlat Rehber Ol Geleceğime" adıyla gerçekleştirilen öğretmenler arası anı yarışması da yine EBA Radyo'nun genişleme ve bilinirlik projelerinden biri olmuştur.

Yarışma kapsamında yüzlerce öğretmenimiz anısını seslendirerek EBA Radyo'ya göndermiş ve yapılan değerlendirme sonucunda ilk 20 anı yayınlanmaya hak kazanmıştır. Öğrencilere aktarılacak bir bilginin, onlarda beklenen davranış değişikliğinin radyo programıyla nasıl yapılabileceği, radyo programı senaryosunun nasıl yazılması gerektiği, efekt ve geçişlerin nasıl hazırlanacağı gibi hususlar eğitim yayıncılığı açısından çok önemli süreçlerdir. Bu süreçlere ilişkin EBA Radyo'nun hatırı sayılır bir tecrübesi olsa da uzman personel bu konularda sürekli eğitime tabi tutulmaktadır.

EBA Radyo'nun hedef kitlesinde öğretmen ve öğrencilerimiz olmakla birlikte yaşam boyu öğrenme kapsamında tüm halkımıza yönelik yayınlar da yapılmaktadır. Okul öncesinden velilere yönelik rehberliğe, müzik yayınlarından milli günlerimize kadar geniş bir yelpazede yayın yapan EBA Radyo aynı zamanda sosyal sorumluluk bilincinde bir kamu yayıncılığı da gerçekleştirmektedir. Kamu kurum - kuruluşları tarafından üretilen ve telif açısından sorun teşkil etmeyen içeriklerin EBA Radyo üzerinden dinleyicilere sunulması amacıyla iş birliği çalışmalarına devam edilmektedir.

EBA Radyo'nun gelecek hedefleri arasında uydu üzerinden yayın yapma, iller bünyesinde radyo birimleri kurma, bazı yayın kuşaklarının illerdeki EBA Radyo birimleri tarafından gerçekleştirilmesi gibi stratejiler vardır. Bununla birlikte EBA Radyo ilerleyen dönemlerde yapacağı canlı yayınlarla öğrenci ve öğretmenlerle daha verimli etkileşim kurmayı, uzmanlarla öğrencileri buluşturmayı böylece de radyo üzerinden verilen eğitimi tek taraflı olmaktan çıkarmayı amaçlamaktadır. EBA Radyo aynı zamanda eğitim alanındaki başarılı çalışmaların tüm Türkiye ile paylaşıldığı, öğretmen, öğrenci ve okulların "Ben de varım." diyebileceği bir platform olması için yoğun bir çalışma yürütmektedir.

EBA Radyo hakkında görüş ve önerilerinizi radyo@eba.gov.tr adresinden iletebilirsiniz.

EĞİTİMİN SESİ...

DÜŞÜN DÜNYASINDAN

Radyo Mikrofonuna

Filiz ARICIOĞLU

Türk düşün dünyasının saygın isimlerinden edebiyatçılara, ruh bilimcilerden tarihçilere; söz ve sohbet ustaları duygu ve düşüncelerimizi gözden geçirmemize, temize çekmemize yardımcı olacaklar.

"Keleci (sözünü) bilen kişinin yüzünü ağ ede bir söz
Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir söz

Söz ola kese savaşı söz ola kestire başı
Söz ola ağulu aşı bal ile yağ ede bir söz"

On üçüncü yüzyıldan bugünlere sesleniyor ozan;dilden dile, gönülden gönüle ulaşan, yüzyıllar aşan nice dizelerin arasından. Yunus Emre'ye "Yaradandan ötürü insanı sevmeyi" öğreten ne ola ki? Dizelerinden süzülen sevginin, insana hürmetin kaynağı ne ola? Bereketiyle, bilgeliğiyle Anadolu toprağı elbette. Anadolu toprağı değil mi kendi pişerken bilge insanı da ateşine katan?

"Hamdım, piştim, yandım." diyen Mevlana da bu topraklarda yoğrulmuş;

"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır, düşünce karanlığına ışık tutanlara ne mutlu" sözleriyle aklı yücelten Hacı Bektaş Veli de. Bütün Anadolu bilgeleri az ama öz sözleriyle, bu topraklarda harmanlanmış ilim ve hoşgörüleriyle ışık olmuşlar karanlıklara. Olmaya da devam ediyorlar.

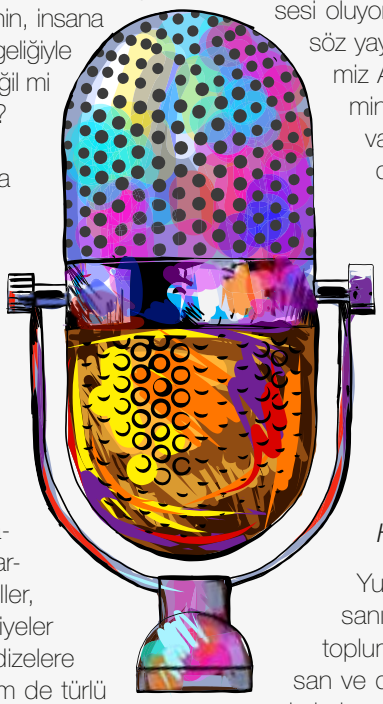

Dede Korkut hikâyeleriyle başlamışız atalarımızdan öğrendiklerimizi torunlarımıza aktarmaya. Divanlar, gülistanlar yazmışız. Gazeller, koşmalar söylemişiz; ağıtlar yakmış mersiyeler düzmüşüz. Derdimizi, aşkımızı, arzumuzu dizelere dökmüşüz. Masallar anlatmışız sonra. Hem de türlü türlü masallar... Seyirlik oyunları da sevmişiz, meddahların hem güldüren hem düşündüren hikâyelerini de. Doğu'nun sakin, dingin yaşam felsefesinden de faydalanmışız; Batı'nın akılcı düşünce sisteminden de. Hepsini yoğurup kendi mayamıza katmışız. Anadolu bilgeliğini çıkarmışız ortaya. Kendine has, kendi özüyle birleşip çoğalmış bir ortak kültür devşirmişiz. Oğuz boylarından Anadolu beyliklerine, Selçuklulardan Osmanlılara yüzyıllarca biriktirmişiz bu bilgeliği. Nihayet Cumhuriyet Türkiye'sinde bilimin ışığıyla aydınlanan yolda tartışagelmişiz bütün biriktirdiklerimizi. İyice özümsemeye çalışmışız. Eğitimde, kültürde devrimler yapmış; sanatta bu toprakların sesini yerelden evrensele taşımışız. Cumhuriyetle neredeyse yaşıt olan Türkiye Radyoları güzel söz söyleyen, anlatacak hikâyesi olan sanatçının da eğitimcinin de uğrak yerlerinden biri olmuş yıllar yılı. Çünkü biriktirdiklerini aktaracak, fikirlerini paylaşacak mecra arayanlar için bulunmaz fırsatlar sunmuş radyo mikrofonları. Henüz görsel iletişim araçları hayatımızda yokken ülkenin dört bir yanına sesle ulaşan radyolar adeta bir otorite gibi dinlenir, sözüne değer verilir hale gelmiş. İletişim araçlarında nice devrim yaşanmasına, türlü türlü araçların hayatımıza girmesine karşın "radyo söyledi", "radyodan duydum" sözü bir sihir gibi geçerlidir hala günümüzde. Bu güvenin hakkını vermeye çalışan Türkiye Radyoları 1. Programı (TRT Radyo-1) haber, yorum, siyaset, hukuk, sağlık, edebiyat, sanat, çevre, aktüalite içerikli söz yayınlarını sürdürüyor yıllardır. Kamu yayıncılığının bir gereği olarak her yaştan dinleyici kitlesine ulaşmaya çalışıyor, sesini duyuramayanların sesi oluyor. Yeni yayın döneminde başlayacak olan bir söz yayın kuşağı da yüzyıllardan bu yana biriktirdiğimiz Anadolu bilgeliğini, kültür ve medeniyet birikimini mikrofona taşımayı amaçlıyor. Akşamın geç vaktinde renkli ekranların kölesi olmayan, okuduklarıyla çoğalıp dinledikleriyle sorgulamayı öğrenen dinleyici kitlesine seslenecek bir ilim kuşağı olacak bu saat.

"İlim ilim bilmektir
İlim kendin bilmektir
Sen kendin bilmezsin
Ya nice okumaktır

Okumaktan murat ne
Kişi Hak'kı bilmektir
Çün okudun bilmezsin
Ha bir kuru ekmektir"

Yunus'un dizelerinden yola çıkarak insana insanı anlatmayı; içinde yaşadığımız toplumu, o toplumun geçmişini; doğayı, insan ve toplum, insan ve doğa ilişkilerini tartışmayı amaçlıyoruz. Dinleyenlerin hem fikrinde hem gönlünde yeni pencereler açmayı… Kırk beş dakika boyunca günlük koşturmacadan, siyasetten uzak sohbetlerle dimağları hem dinlendirecek hem zinde tutacak bir programlar dizisi…

Türk düşün dünyasının saygın isimlerinden edebiyatçılara, ruh bilimcilerden tarihçilere; söz ve sohbet ustaları duygu ve düşüncelerimizi gözden geçirmemize, temize çekmemize yardımcı olacaklar.

Hafta içi her akşam 22.00-22.45 saatleri arasında "ağulu aşı söz ile bal eylemeye" geliyoruz Radyo-1 mikrofonlarına. Hoş sohbetimize katılmaya, bir yudum çay eşliğinde 'bizim' hikâyemizi dinlemeye var mısınız? Sorgulayan fikirlerinizi, akılcı sorularınızı aman ha yanınıza almayı unutmayın!

Radyo Akademi

RADYO DİLİ ve SUNUM

Hafize OKAN

Dilini bir bayrak gibi yüceltmek üzere çalışan tüm yayıncılar, her gün, her programda sözcüklerle resmeder anlattıklarını dinleyenin zihninde.

Bu öyle zor, öyle heyecan vericidir ki…

'Sözünü bilen kişi' olmaksa çok değerli...

Bu toprakların yetiştirdiği derviş Yunus Emre, dilin ve onu kullanma biçiminin ne kadar önemli olduğuna yüzyıllar öncesinden dikkatimizi çeker:

'Sözünü bilen kişinin / Yüzünü ağ ede bir söz

Sözünü pişirip diyenin / İşini sağ ede bir söz

TRT 'Türkçe'nin doğru ve güzel kullanımı' ilkesinden ödün vermeyen bir yayın kurumudur. Daima bu ilke çerçevesinde yayıncı kadrolarını yetiştirmeye özen gösterir. Üstelik doğru ve güzel Türkçe kullanımında okul olması beklenen ve hata yapabilme olasılığı pek de kabul görmeyen yayıncı kadrolarla bu işlevini devam ettirir.

Radyo öncelikle ses demektir. Bu seslerin içinde en önemli bölümü ise insan sesi oluşturur. Programı sunanla, dinleyen arasındaki bağ sözcüklerdir. Yazılı kitle iletişim araçlarında farklı bir dil kullanılmak zorundadır radyodaki programlarda. Çünkü konuşulan dil uçup gidecektir. Söylendiği anda ya doğru anlaşılacak ya da tamamen yanlış anlamalara yol açacaktır. Bazen hiç iz bırakmadan geçip giden programlar da olmuştur elbette. Öyleyse kullanılan dille ilgili çok önemli ayrıntılar vardır ve yayınlarda görev alacak kişilerin bunları iyi bilmesi, dilin inceliklerine mutlak surette dikkat etmesi gerekecektir.

Türkçe'nin ses dizgesini, sözcük yapısını, yazım ve söyleyiş özelliklerini, harflerin nasıl boğumlandığını (artikülasyonu), nasıl bir sözdizimiyle kullanıldığını, vurgu ve tonlamanın nasıl yapılması gerektiğini bilmeden mikrofon başına oturmak gerçekten büyük hataların ortaya çıkmasına sebep olur. Hatta bunları bilmek dahi kimi kez yeterli gelmeyebilir. Sesbilgisi (fonetik), dilbilgisi, anlambilim, kökenbilim (etimoloji), gibi bilgiler de çoğu zaman gereksinim duyulan konular arasında yer alır.

Bu bilgilere sahip olmadan programlarda görev almak işi hafife almak demektir. Çünkü konuşurken kullanılan dil, gelişigüzel dizilmiş sözcükleri yüksek sesle söyleyerek başkalarına duyurmaktan ibaret değildir. Dinle-

menin de sadece duymaktan ibaret olmadığı gibi.

Sesi ve soluğu denetim altına alarak, harfleri ve heceleri yutmadan, doğru bir artikülasyonla, doğru vurgu, tonlama ve yerli yerinde yapılan durgu ve duraklarla konuşulan dilin etkili olması beklenir. Ama sözcük seçimi ve kullanımı konusu da bir o kadar dikkat ister. Sözgelimi; günümüzde ezbere ve düşünmeden yapılan konuşmalarda 'için' sözcüğü yerine, aynı anlama geldiği sanılarak kullanılan 'adına' sözcüğü veya 'yapmak' fiili yerine son derece yanlış biçimde kullanılan 'gerçekleştirmek' fiili aslında bu işin hiç de o kadar basit olmadığının açık örneklerindendir. (Kast edilmek istenen anlamın dışında kullanılan öyle çok sözcük var ki, o başka bir yazının konusu.)

Dil, Anlatım ve Sunuş.

Yapılan çalışmalar, haber programı diliyle haber bülteni dilinin, sanat diliyle eğitim-kültür dilinin, reklam diliyle eğlence dilinin birbirinden çok farklı olduğunu ortaya koyuyor. Bunu da dili kullanırken açıkça göstermek gerekiyor.

TRT'nin 'Dil Anlatım ve Sunuş' başlıklı yayın ilkeleri ilk maddesinde şöyle der:

'Ana dilimiz Türkçe'nin güzelliğini, ahengini zedeleyen veya aşırı duygusal, abartılı, anlaşılması güç söz ve deyimlerden, akademik anlatımlardan kaçınılacak, doğru terminoloji kullanımına özen gösterilecek, argo kelimelere tiplemeler dışında yer verilmeyecek, bu tiplemeler de kaba ve çirkin biçimde kullanılmayacaktır. Programlarda öğüt verme yerine aydınlatıcı ve yansıtıcı olma tavrı benimsenecektir. Özellikle yabancı dilde yapılmış yayınların çevirilerine özen gösterilecektir.'

Programlarda kullanılması gereken dille ilgili pek çok özellik sayılabilir ama en çok üzerinde durulması gereken 'öğüt vermek yerine, aydınlatıcı ve yansıtıcı olma tavrı' sunulan eğitim-kültür programlarında titizlikle uyulması gereken bir konudur. Çünkü o zaman daha dinlenilir olur programlar; daha istenilir olur sesiniz; daha etkileyicidir söyledikleriniz. Kimse kafasına vurulur gibi öğütlerle davranışlarını veya alışkanlıklarını değiştirmez. Merak duygusu uyandırılırsa, içinde 'acaba mı' diyebileceği bir kıpırtı oluşturulursa ancak o zaman bir farkındalık sağlanabilir.

TRT daima bir okul olma özelliğini korumuş bir kurum elbette. Nice yayın kuruluşu bu alanda yer alsa da TRT'nin diğerlerinden en çok ayrılan yanı bu okul olma, olabilme özelliğidir. Ama dili örselemeden; sevgiyle, dürüstlükle, ilgiyle ve Türkçe'mizin bütün inceliklerini, güzelliklerini, olanaklarını ardına kadar kullanmayı bilerek. Programlarda, yapım ve yayınlarda görev alma ayrıcalığında olan tüm ekip, program harici yaşamında da aynı titizlik ve duyarlılıkla dili kullanmayı bir yaşam biçimi haline getirir.

Dil sadece belli zamanlarda dikkatle kullanılacak, sair zamanda göz ardı edilebilecek bir olgu değildir. Dilimiz kişiliğimizdir. Bu alanda çalışanların en iyi bildiği cümledir 18. Yüzyıl Alman düşünürlerinden Johann Georg Hamann'ın şu sözü: 'Konuş ki seni görebileyim.'

Doğru sözcük seçimi ve kullanımının etkileyici ses rengine sahip kişilerde nasıl bir sihir olduğunu kendi beğenilerimizde de görebiliriz. Kullandığınız dilde sahici ve samimi olduğunuzu anlayan dinleyiciler için daima tercih edilen programlarda görev almanın verdiği mutluluk, önemli bir haz kaynağıdır. Bilgi içerikli ama 'ben bilirim'ci olmayan, aydınlatıcı ama öğüt vermeyen, samimi ama abartılı yaklaşmayan dil ve üslup pek çok kapı açacaktır.

Dilini bir bayrak gibi yüceltmek üzere çalışan tüm yayıncılar, her gün, her programda sözcüklerle resmeder anlattıklarını dinleyen zihinlerde.

Bu öyle zor, öyle heyecan vericidir ki…

'Sözünü bilen kişi' olmaksa çok değerli…

Bizlere bu bilinci aşılayan ve sorumluluğumuzun ne kadar büyük olduğunu öğreten bütün hocalarımıza ve ustalarımıza bitimsiz şükran duygumuz ve saygımızla…

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Bir Gün Dönersem

Lalifer BALİBEYOĞLU

Bir gün dönersem, bu mektubu el ele okuruz belki.
Ve o gün bilinmelidir ki öyle bir cihan harbiydi ki bu,
yoktu dünyada ne eşi ne de benzeri.

"Kızım Nuriye Küçük Hanıma Özeldir."
''Benim Sevgili Kızım,

İlk önce iki gözlerinden öperim. Seni çok göreceğim gelmiştir. Lâkin askerlik engel oluyor da görüşemiyoruz. Bunun çaresi nedir kızım? Bunun çaresi Cenabı Hakk'a tevekkül olup da sabretmektir. Ben sizi, siz de beni Cenabı Hakk'a emanet edelim. Elimizden geldiği kadar da mektupları sık sık gönderelim. Birbirimize duada kusur etmeyelim.''

"Sevgili Eric,
Senin sık sık savaşta olmanın, daha doğrusu muharebede bulunmanın nasıl bir şey olduğunu merak ettiğini düşünüyorum. Gerçeği söylemek gerekirse Avustralya'da evde olmaya hiç benzemiyor."

"Sevgili Babacığım,
Bir süreden beri Limni'deki hastanedeydim. Ateş hattına yeni döndüm. Dizanteri yüzünden çok zor günler geçirdim. Şimdi daha iyiyim. Savaşın bitmesini istiyorum."

Kimi henüz çocuk yaştaydı, kimi evli barklı evlat sahibi… Onları bir araya ya da karşı karşıya getiren savaştı. İnsanlığın var olduğu günden beri savaşlar yaşanmıştı yeryüzünde ama bu farklıydı. Bu kez sanki dünya üzerindeki tüm insanlar dâhil olmuştu savaş denilen bu acıya. Kadın- erkek, çoluk- çocuk, genç- yaşlı… Türk, Alman, İngiliz, Arap, Kürt, Anzak, Laz, Rus, Fransız, İtalyan ya da Yunan… Bir zamanlar aynı sofrada yemek yiyen, aynı sokağı mesken edinen ya da birbirini hiç tanımayan; o ülkenin, şehrin adını bile bilmeyen insanlar… Öyle büyüktü ki bu savaş… Belki de bu nedenle dünya savaşı denmişti adına.

Dünya Savaşı, modern tarihin en yıkıcı ilk savaşı olarak kabul ediliyor. Bu savaşta yaklaşık on milyon asker öldü. Bu rakam, önceki yüzyılda yapılan tüm savaşlardaki askerî can kayıplarını aşıyordu.

20. yüzyılın ilk büyük uluslararası savaşıydı. Habsburg Arşidükü Franz Ferdinand'ın suikasta uğraması, 14 Ağustos'ta başlayan ve sonraki dört yıl boyunca üç kıtada farklı cephelerde devam eden savaşın fitilini ateşledi. Birinci Dünya Savaşı'nda İngiltere, Fransa, Sırbistan ve Rusya İmparatorluğu'nun oluşturduğu; daha sonrasında İtalya, Yunanistan, Portekiz, Romanya ve ABD'nin katıldığı İtilaf Devletleri; Almanya ve Avusturya-Macaristan'ın oluşturduğu ve kısa bir süre sonra da Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan'ın katıldığı İttifak Devletleri'yle savaştı. Savaş, masraflı muharebeler ve siper harbi yüzünden çıkmaza girince ilk coşku gittikçe azaldı. Batı Cephesi'ndeki siper ve tahkimat sistemi 765 kilometreyle en uzun genişliğine ulaşmıştı. Doğu Cephesi'nin geniş yayılımı, büyük çaplı bir harbi engelliyordu ancak çarpışmaların büyüklüğü Batı'dakilere eşitti. Kuzey İtalya'da, Balkanlar'da ve Osmanlı'da da

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

ağır çarpışmalar gerçekleşti. Denizde ve ilk kez havada savaşıldı.

Dünya Savaşı, modern tarihin en yıkıcı ilk savaşı olarak kabul ediliyor. Bu savaşta yaklaşık on milyon asker öldü. Bu rakam, önceki yüzyılda yapılan tüm savaşlardaki askerî can kayıplarını aşıyordu. Makineli tüfek ve gaz harbi gibi yeni silahların kullanılması çok sayıda can kaybına neden olmuştu. Savaşta tahminen 21 milyon kişi de yaralandı. 11 Kasım 1918 tarihinde sabah saat 11.00'de Batı Cephesi'nde çarpışmalar durdu. Çağdaşlarının "Büyük Savaş" dediği savaş bitmişti ancak çarpışmaların uluslararası, siyasi, ekonomik ve sosyal alandaki çok büyük etkileri, ilerideki onlarca yıl boyunca yankılanacaktı.

Bu belgeselde cephelerden yazılmış mektuplar, şehit düşen askerlerin ceplerinde bulunan notlar, komutanların askeri yazışmaları ve özel belgeler eşliğinde Birinci Dünya Savaşı'na daha yakından tanık olmaya çalışacağız.

Birinci Dünya Savaşının bitişinin 100. yıl dönümünde TRT Radyo-1'de yeni bir belgesel program başlıyor. Adı: "Bir Gün Dönersem"

Bir gün dönersem, bu mektubu el ele okuruz belki. Zaman acı günlerin ilacı olduktan sonra yaşananları manidar bir gülümsemeyle anmak gibi.
Bir gün dönersem, ben de mucize olurum belki. Belki bedenim eksik ama kahramanlığın gururunu tarihe yazar gibi…

Bir gün dönersem yer, gök karşılar bağımsızlığın sesini. Ve o gün bilinmelidir ki öyle bir cihan harbiydi ki bu, yoktu dünyada ne eşi ne de benzeri.

Cepheye giden her askerin aklındaki düşünce:
'Bir gün dönersem…'

Yapımcılığını Lalifer Balibeyoğlu, Drama Yazarlığını Tuğba Herken, Drama Yönetmenliğini Eray Eserol, Seslendirmesini Füsun Ünsal, Kurgu Tasarımını Okhan Uçar'ın üstlendiği bu belgeselde cephelerden yazılmış mektuplar, şehit düşen askerlerin ceplerinde bulunan notlar, komutanların askeri yazışmaları ve özel belgeler eşliğinde Birinci Dünya Savaşına daha yakından tanık olmaya çalışacağız. Savaşın çıkış öyküsüyle başlayıp Osmanlı Devleti bu savaşa nasıl dahil oldu; cepheler nasıl açıldı; bu cephelerde görev alan erler ve üst düzey askerlerin yaşadıkları; savaşın son günleri ve bitiş öyküsü belgeselin konuları arasında… Belgeselde ulaşılabilen mektup, not ve yazışmalar dramatize edilerek seslendirilecek. Devlet Tiyatrosu'nun ve seslendirme dünyasının en özel sesleri yüz yıl önce cepheye gitmiş, dönmüş ailesine kavuşmuş ya da dönememiş şehit olmuş insanların sesi, nefesi olacaklar. "Bir Gün Dönersem" diyen her askerin sesi nefesi…

Belgeselde drama bölümleri ve ara metinlerle birlikte uzman konuklara, tarihçilere ve askerlere de mikrofon uzatılacak. Savaşın insanlarda, toplumlarda ve tarihte yarattığı sonuçlar irdelenecek. Birinci Dünya Savaşı'na dâhil olan tüm ülkelerde yapılacak araştırmalarla bugüne kadar Türk dinleyicisinin ve okurunun hiç bilmediği, hiç okumadığı mektuplar gün yüzüne çıkacak.

2018 yılı yayın döneminde her hafta çarşamba günü saat 16.30'da yayına girecek olan "Bir Gün Dönersem" çocuk yaşta cepheye giden ve dönemeyenleri yeniden hatırlatacak bizlere. Evlatlarını, ailesini bırakıp kilometrelerce ötede savaşan ve bedeninin bir bölümünü cephede bırakanları hatırlatacak. Türk, İtalyan, Fransız, Alman, Arap, Çerkez, Yunan; bir arada yaşarken cephede karşı karşıya gelenleri hatırlatacak. "Bir Gün Dönersem" diyebilen ve keşke savaşlar hiç olmasa diye düşünen insanların öykülerini hatırlatacak.

Sizleri de bu öykülere tanıklık etmeye davet ediyoruz... ❋

TRT Türkü

TRT Türkü'de Yenilik Zamanı

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz

Merdan GÜVEN

2018 yılının "TRT Türkü" için âdeta bir silkiniş, bir uyanış, bir yenileniş yılı olacağına inanıyoruz.

Bizler, TRT Türkü çalışanları olarak 2018 yılı yayın döneminde türkü severleri, "TRT Türkü"de çok değerli halk müziği sanatçılarıyla buluşturmayı amaçladık. Bu hedefimize yönelik olarak türkü sevdalılarının çok yakından tanıdığı kimi TRT sanatçısı kimi TRT'den emekli olmuş kimisi de bir zamanlar TRT stüdyolarında saz çalmış, türküler söylemiş ama türkülere hizmetlerini daha çok sahnelerde sürdürmüş olan, hepsi birbirinden kıymetli ve birbirinden ünlü halk müziği sanatçılarını TRT stüdyolarına davet edeceğiz. Türkülere bir ömür boyu hem sesiyle hem de bilgi birikimiyle hizmet etmiş, yüzlerce öğrenci yetiştirmiş olan değerli usta Mehmet Özbek, Antalya Radyosu stüdyolarından türkü dostlarına seslenecek. Abdürrahim Karakoç'un muhteşem şiiri "Mihriban"ı türkü nağmeleriyle bezeyen, bağlamanın ve türkülerin büyük ustası Musa Eroğlu Ankara'dan; yine türkülere ömürlerini adamış, halk müziğinin meşhur sanatçılarından Selahattin Alpay, Tuğrul Şan gibi çok değerli halk müziği sanatçıları İstanbul Radyosu'ndan "TRT Türkü" mikrofonlarına türkülerini okuyacaklar.

Ayrıca Ankara Radyosu stüdyolarından çok kıymetli halk müziği sanatçıları İhsan Öztürk, Gülşen Kutlu ve Emel Taşçıoğlu canlı yayınlarda en güzel türküleri dinleyicilerle buluşturacaklar. İzmir Radyosu stüdyolarından ise Cengiz Özkan, Gani Pekşen, Osman Kalay, Makbule Kaya, Sebahattin Gülümser, Erol Köker, Tuğba Ger ve Hayal Has türkü severlerle birlikte olacak. İstanbul Radyosu sanatçıları Adile Kurt Karatepe, Ahmet Turan Şan, Sebahat Aslan ve Hüseyin Akpınar "TRT Türkü" mikrofonlarından birbirinden güzel türküleri en otantik biçimiyle sunacaklar. Ayrıca İrfan Gürdal, türkü dünyasından derlenen türküleri, türkü severlerin hizmetine sunarken Ali Gürlü "Yadigar Türküler" programıyla "TRT Türkü"de yer bulacak.

Türkülerin arka planını, konularını, içyapısını araştırmacıların ve akademisyenlerin bakış açısıyla mikrofonlara taşıyacağız.

İstanbul Üniversitesi'nden Süleyman Şenel ve birlikte olacağı araştırmacılarla; Ankara'da Doç. Dr. Türker Eroğlu, Doç. Dr. Barış Karaelma, Yrd. Doç. Dr. Murat Karabulut, Dr. Halil Atılgan, Doç. Dr. Merdan Güven, Prof. Dr. Reyhan Altınay, Salih Turhan ve Abuzer Akbıyık değerli bilgilerini dinleyicilerle paylaşacaklar.

Ankara Radyosu sanatçıları Mehmet Seske, Coşkun Gök, İmran Koç, Ali Demirhan, Mehmet Aldaşoğlu ve Hasan Özel bu yıl da canlı yayınlarla TRT Türkü mikrofonlarına renk katarken Seyit Al, Erkan Sürmen, Ali Haydar Gül, Ertuğrul Karabulut, Kubilay Dökmetaş, Aslan Akyol, Canan Başkaya, Ahmet Tuzcu ve Gürsoy Babaoğlu yeni ve birbirinden güzel programlarını dinleyicilere ulaştıracaklar. 2018 yılının "TRT Türkü" için âdeta bir silkiniş, bir uyanış, bir yenileniş yılı olacağına inanıyoruz. Yeni dönemde gençlerle ilgili bir kuşak program yayına girecek. Bu kuşağı radyolarımıza yeni alınan genç sanatçılarımızın yanında gençlik korolarında eğitim alan genç öğrenci kardeşlerimizin başarılı olanları yapacak. Genç kuşağa hitap edecek olan bu tür programların dinleyiciler tarafından beğeneileceğini ummaktayız. Bu programların sürelerini ilerleyen zaman diliminde artırmayı düşünmekteyiz. Genç kuşağın son zamanlarda halk müziği sazlarını çalmaya ve türkü icra etmeye yönelik çabalarına ve heveslerine "TRT Türkü" çalışanları olarak bizler de onların icralarını mikrofonlara taşımak suretiyle katkıda bulunmak istiyoruz.

Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Çukurova ve Antalya radyolarında görev yapan değerli arkadaşlarımızın yapacakları bölge özelliklerini ön plana çıkaran türkü programlarıyla TRT Türkü daha da renklenecek; türkü severlere daha güzel programlar ulaşacak.

Geçen yıl başlattığımız her gün belli bir türkü türünü işleyen kuşağı genişleterek türkü dinleyicilerinin beğenisine de yer vereceğiz. Bu kuşakta "hoyratlar, mayalar, bozlaklar, ağıtlar, Karadeniz havaları, gurbet havaları vs." yer alacaktır. Zaman zaman arşiv programlarının da dinleyiciye yeniden ulaşmasını sağlayacağız. TRT Müzik ile TRT Türkü'de ortak yayınlanan çeşitli programların yanında "TRT Müzik"te yıllar önce yayınlanmış olan "Bergüzar, Ben Anadolu'yum, Dem Bu Dem" gibi türkü severlerin beğenisini kazanmış programları da TRT Türkü mikrofonlarına getireceğiz. TRT Türkü dinleyicileri, bütün bunlara ek olarak radyolarımızın çok kıymetli sanatçılarının seslendirdiği güzel türküleri de "Yurttan Sesler, Türküler Geçidi, Solistler Geçidi ve İki Solistten Türküler vb." türkü programlarında dinleme imkânı bulacak.

TRT sanatçıları dışında türküleri çok güzel icra eden diğer halk müziği sanatçılarımızı da "Türkülere Gönül Verenler, TRT Türkü'de Sabah vb." kuşak programlarımızda TRT Türkü dinleyicileriyle buluşturmaya çalışacağız. Bu yıl "TRT Türküde Sabah" adlı canlı, istek programlarının yapımını bölge radyolarında çalışan arkadaşlarımız gerçekleştirecek. Bölgesel farklılıkların, renklerin ve zevklerin dinleyicilerimizin beğenisini kazanacağı inancındayız. Dinleyicilerin canlı isteklerinin de yer alacağı bu programlarımızda türkü severler kendilerini bulacaklardır. Bu tür canlı bağlantıların Türkiye'nin her köşesine sıcak mesajlar ve duygular taşıyacağına inanıyoruz. ❋

radyo.trt.net.tr'de

her yerdeyiz...

TRT

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
Radyo Dairesi Başkanlığı

www radyo.trt.net.tr | @ rdb@trt.net.tr | TRT Radyo | TRT Radyo | YouTube TRT Radyo

Yunanistan'da TÜRKÇE RADYO YAYINCILIĞI

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

1990'ların başında Batı Trakya'da Türk köylerinden korsan olarak başlayan Türkçe radyo yayınlarının 2000'li yıllardan sonra daha profesyonelleştiği gözlenmiştir. Bunlardan biri de Batı Trakya Türk azınlığının ilk ve tek haber radyosu Çınar FM'dir.

Nejat AHMET

Osmanlı tarafından 1364 yılında fethedilen Batı Trakya, 1913 yılına kadar Türk egemenliğinde kalmıştır. Batı Trakya, Yunanistan'ın kuzeydoğusunda yer almaktadır ve Gümülcine (Komotini), İskeçe (Xanthi) ve Dedeağaç (Alexandroupolis) illerini kapsamaktadır.

Türkiye ile Yunanistan arasında 30 Ocak 1923 tarihinde imzalanan Mübadele Sözleşmesi uyarınca Batı Trakya'daki Türk nüfus ile İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rum Ortodoks nüfusu mübadele dışı kalmış ve yerlerinde bırakılmıştır.

1923 Lozan Barış Antlaşması'yla Batı Trakya Türk toplumuna "azınlık" statüsü tanınmış, antlaşmanın 45. maddesinde, Türkiye'nin müslüman olmayan azınlıklara tanıdığı hakların Yunanistan tarafından da topraklarında bulunan müslüman azınlığa tanındığı belirtilmiştir. Bu maddeyle Batı Trakya Türkleri birçok hakkın yanı sıra kendi eğitim kurumlarını ve gazeteleri kurma hakkını kazanmıştır.

Günümüzde Batı Trakya'da yaklaşık 150 bin Türk yaşamaktadır ve Türk azınlık Batı Trakya nüfusunun % 30'unu oluşturmaktadır. 1990'lı yıllarda Avrupa ülkelerinde yayıncılık alanında devlet tekelleri yıkılmaya başladıktan sonra, Batı Trakya'nın Gümülcine ve İskeçe kentlerinde yaşayan

Türk azınlık mensupları Balkanların ilk özel Türkçe radyo istasyonlarını kurmuş ve günümüze dek ulaşan güçlü bir radyoculuk geleneği yaratmışlardır.

Yunanistan'da meslek gruplarına ait sendika radyoları ve ayrıca kendi soydaşı saydığı milli politikalar gereği desteklediği Pontus'lulara ait çok sayıda dernek radyoları var. Ama onun dışında AB mevzuatı gereği diğer etnik köken ve kültürlere ve özellikle tek resmi azınlık olan Batı Trakya Türkleri'ne ait azınlık radyosu kurmakla ilgili prosedür ve mevzuat yok. Aslında Lozan Antlaşması Batı Trakya Türkleri'ne böyle bir mevzuatın varlığını gerekli kılmaktadır. Çünkü Lozan'ın, azınlıkların korunmasına ilişkin bölümünde (md. 37-45)" Batı Trakya Türk azınlığının kendi kurumlarını (vakıf, okul, dernek, müftülük, basın ve medya organları vs.) kurmak ve yönetmek ve bu kurumlarda da kendi dilini kullanmak hakkına sahiptir." denmektedir.

Ancak Yunanistan, milli kaygılar ve azınlıklara şüpheyle

yaklaşması nedeniyle bu konularda isteksiz davranmakta ve genellikle engellemeler getirmektedir.

1990'ların başında Batı Trakya'da Türk köylerinden korsan olarak başlayan Türkçe radyo yayınlarının 2000'li yıllardan sonra daha profesyonelleştiği gözlenmiştir. Bunlardan biri de Batı Trakya Türk azınlığının ilk ve tek haber radyosu Çınar FM'dir.

Yunanistan'ın Batı Trakya Bölgesinde Yayın Yapan ÇINAR FM

Yunanistan'ın Kuzeydoğu bölgesinde yer alan Batı Trakya'nın Rodop ili, Gümülcine şehrinden FM 91.8 frekansından yayın yapan Çınar FM; Batı Trakya Türk azınlığının haber lisanslı ilk ve tek azınlık/topluluk radyosudur.

Çınar FM'in geçmişi 1993 yılında kurulmuş Işık FM'e dayanmaktadır. 2010 yılında Çınar Derneği tarafından satın alınmış olup yayın hayatına Çınar FM olarak devam etmektedir. Çınar FM radyosu, Çınar Derneği üyelerinin ve gönüllü program yapımcılarının büyük fedakârlıkları neticesinde amatör bir ruh ve heyecanla kaliteli ve profesyonel radyo hizmeti sunmaya yönelik büyük azimle ilerlemektedir.

Çınar FM, Batı Trakya'da Müslüman Türk azınlık mensupları tarafından 2008 yılında kurulan Çınar Derneği'nin gönüllülük esasına dayalı yayın hayatını sürdürmeye çalışan bir kültür hizmetidir. Üyelerinin fedakârca çalışmaları ve hayırsever soydaşların destekleriyle ses bayrağımız Türkçenin ve Türk azınlık insanının sesinin daha güçlü bir şekilde duyurulmasına katkıda bulunmaktadır.

Çınar FM, özel radyolardan farklı olarak iki temel özelliğe sahiptir: Birinci özelliği, Türk azınlığa ait dernek (topluluk) radyosu olması; ikinci özelliği ise Türk azınlığa ait tek haber lisanslı radyo olmasıdır.

> Dernek radyosu olması, Çınar FM'in en önemli özelliğidir. Bu özelliğinden dolayı kar amacı gütmeyen ve Batı Trakya Türk Azınlığı başta olmak üzere tamamen halkın yararına yönelik yayın yapan Türk azınlık mensubu şahıslara bağlı tüzel kişiliğe sahip bir kamu hizmetidir.

Haber lisanslı radyo kanalı, 30 Nisan 2010'da Çınar Derneği tarafından satın alındı. Bu tarihten itibaren baştan sona yenilenerek yepyeni ve farklı bir anlayışla Çınar FM olarak yayın hayatına devam etmektedir.

Çınar FM'in kurucuları, Çınar Derneği'nin kurucu üyeleridir. Bunların başında derneğin yönetim kurulu üyelerini oluşturan Cengiz Ömer, Bilal Budur, Feyzullah Hasan Kahya, Murat Köse, Cavit Karabıyıklı gibi isimler yer almaktadır.

Radyo, Çınar Derneği'nin 5 kişilik yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. Gümülcine merkezli yayın yapan radyo; Gümülcine ilinin tümünde ve Batı Trakya bölgesinin diğer iki ili olan komşu Dedeağaç ve İskeçe illerinin de önemli bir bölümünde, ayrıca Kavala iline bağlı Taşözü adasında, Bulgaristan'ın Kırcaali bölgesinde ve Türkiye'de Edirne ilinin Keşan ve İpsala ilçelerinde dinlenebilmektedir. Buna göre karasal olarak yaklaşık üç yüz bin kişilik bir nüfusa hitap etmekteyiz. İnternet üzerinden de dinlenen radyo, Batı Trakya Türkleri'nin bulunduğu her yerden dinlenmektedir. Son zamanlarda Türkiye'den, Bulgaristan'dan, Almanya'dan, Makedonya'dan, İngiltere'den, Hollanda'dan, Azerbaycan'dan, Katar'dan, Amerika, İsviçre, İspanya, Brezilya ve Orta Asya'dan dinleyici kitlesi artış göstermektedir.

Çınar Derneği Yönetim Kurulu Başkanı olarak Cengiz Ömer, radyonun genel sorumlusudur. Radyonun her sorunuyla ilgilenmekte ve ayrıca haber programları da hazırlayıp sunmaktadır.

Radyonun ayrıca yayınlardan ve reklamlardan sorumlu müdürü (Necat Ahmet) bulunmaktadır. Radyonun ayrıca bilgisayar ve stüdyo teknik sorumlusu ile anten ve verici olmak üzere teknik ekipmanların servisinden sorumlu genel teknisyenlerimiz mevcuttur. Program yapımcıları gönüllü olarak çalışmaktadır. Gönüllü olarak program yapan 10 radyo sunucusu vardır.

Çınar FM'in bütçesi, sponsor-reklam gelirleri ve derneğin topladığı bağışlardan oluşmaktadır. Devlet desteği yoktur. Radyo, özellikle Yunanistan'daki ekonomik krizle birlikte çok zor bir süreçle karşı karşıya kaldı. Radyonun reklam gelirleri ekonomik krizle birlikte son derece azaldı. Bu sebeple bütün radyolar gibi Çınar FM de finansal krizi aşmak için çareler aramaktadır.

Çınar FM'in yayın akışında hafta içi her gün sabah 08.00 ile akşam 18.00 arasında canlı yayın haber, yorum, kültür ve eğlence programları yer almaktadır. Sabah 08.00 ile 11.00 arası Kalimerhaba haber programı, 11.00 ile 13.00 arası Milletin Sesi interaktif haber-yorum programı, 14.00 ile 18.00 arası Müzikli Bir Masal ve 18.00- 20.00 arası Alevli Dakikalar isimli bilgi, kültür ve eğlence programları yer almaktadır. Cuma günleri ise 15.00 ile 18.00 arası ayrıca Kokteyl isimli haber-yorum ve sohbet programı canlı olarak yapılmaktadır.

Bunların dışında Türkçe ve Yunanca saat başı kısa haberler, gece 24.00 ile sabah 06.00'da bir saatlik Yunanca haber bültenleri ve TRT Yunanca'nın bir saatlik Türkiye'yi Yunanca tanıtan "Türkiye'nin Sesi" programlarına yer vermekteyiz. Ayrıca özel durumlarda yabancı ülkelerden bölgemize gelen önemli misafirlerin (sanatçı, akademisyen ve siyasilerin) konuk edildiği canlı yayın programları sunuyoruz.

Cuma günleri, cuma vakti öncesi dini bilgilerin yer aldığı programlar sunuyoruz. Bunun dışında dini gün ve geceler ile Ramazan ayı boyunca bu günlere mahsus programlar sunulmaktadır.

2014 yılında TRT ile protokol imzalayarak TRT'nin zengin arşivinden yararlanmaya başladık. Türk halk müziği, Türk sanat müziği, ayrıca Türk kültürü ile ilgili Arkası Yarın, Radyo Tiyatrosu gibi kültürel ve tarihi bilgiler içeren programlar dinleyicinin istifadesine sunulmaya başlandı.

Çınar FM yayınlarının büyük bir bölümü canlı programlarla gerçekleştirilmektedir. Böylelikle dinleyiciyle interaktif bağlantı kurularak canlı yayın yoluyla seslerinin duyurulması sağlanmaktadır.

Canlı yayınların en büyük katkısı sponsorları arttırmasıdır. Bu hem radyoya hem de genel olarak ekonominin canlanmasına katkı sağlamaktadır. Radyoların doğru yayınlar sayesinde toplumlara maddi ve manevi açıdan çok büyük katkılar sağladığı bu şekilde anlaşılmaktadır.

Yunanistan'da Türkçe ve azınlık/topluluk radyoları ile ilgili özel bir mevzuat söz konusu değildir. Mevzuata göre yabancı dilde yayın yapan radyoların yayınlarının %25'i Yunanca olmalıdır. Program sunumlarının da Yunanca

yapılması istenmektedir. Türkçe ise yabancı diller kapsamındadır. Haber bültenleri ve reklamların yarısının da Yunanca olması zorunludur. Yayınlarda sunumların, ülkenin resmi dili olan Yunan dilinde yapılması zorunlu kılınmıştır. Bu durum ise ülkede Türkçe yayın yapan radyolar için sorun oluşturmaktadır.

Çınar FM, www.cinarfm.gr sayfasından sanal ortamda dinlenebilmektedir. İnternet üzerinden Avrupa, Amerika, Ortadoğu ve Orta Asya'dan dinleyici kitlesi artmaktadır. Ekonomik olarak radyoyu zorlayan en büyük sorunlardan biri elektrik faturalarıdır. Stüdyo cihazları ve anten vericisinin tükettiği elektrik enerjisi pahalıya mal olmaktadır. Bu da ülkedeki ekonomik krizle gelen ağır vergilendirme sisteminden kaynaklanmaktadır. Aynı mali yük reklam gelirlerine de uygulanmaktadır. Ülkedeki KDV yüzde 24 ile Avrupa'nın en ağır KDV'sidir. Bu durum radyonun masraflarını karşılamakta büyük sıkıntılar yaratmaktadır.

Ekonomik olanların yanında bir de politik sorunlar vardır ki bu da radyo için büyük zorlukları beraberinde getirmektedir. Devletin milli politikası gereği RTK (Radyo Televizyon Kurulu) Türkçeye yönelik kısıtlamalar getirmektedir. Özellikle program dilinin Yunanca olması konusunda baskı uygulamakta ve sık sık ceza vermektedir. 3000 Avro ile başlayan bu cezalar mali açıdan radyoların belini bükmektedir. Sadece avukatlara savunma için yapılan ödemeler radyoları zora sokmaktadır. Bir celse ortalama 1200 Avroya mal olmaktadır.

Yayınlar, Türkçe ve Yunanca olarak yapılmaktadır. Mevzuata göre yayınların %25'i Yunanca olmalıdır. Program sunumlarının da Yunanca yapılması istenmektedir. Buna dayanarak Türkçe yayın yapan azınlık radyolarına dil konusunda baskı uygulanırken diğer yandan 24 saat yabancı dilde yayın yapan radyolara dokunulmamaktadır. Bu da azınlık radyolarına uygulanan çifte standardı gözler önüne sermektedir. Bu durum daha çok azınlık radyolarına yönelik uygulanan bir yasaktır ve insan hakları kuruluşları tarafından eleştirilmektedir.

Ancak bütün zorluklara rağmen Çınar FM, Batı Trakya Türk azınlık toplumunun sesi olmak için mücadelesine devam etmektedir. ❋

Stüdyodan

"SONER ARICA'YLA İÇİMİZDEN GELDİĞİ GİBİ"

Üç yıldır başarıyla devam eden programı, içeriğini de oluşturan Soner Arıca'dan dinleyelim.

Radyoda program yapmam söz konusu olduğunda, hepimizin ortak bir şikâyetinin farkındaydım: "Arkadaş sohbetlerine ve hatta kendi iç sesimizi duymaya -onunla söyleşmeye- yeteri kadar zaman ayıramıyorduk."

Soner ARICA

Aslında programın adı içeriğini de tamamen özetliyor gibi. Hayatımıza teknolojik yenilikler ve buna bağlı olarak sosyal medya artarak girmeye devam etse de bazı oluşumlar öneminden hiçbir şey kaybetmiyor, radyo gibi.

Radyoda program yapmam söz konusu olduğunda, hepimizin ortak bir şikâyetinin farkındaydım:

"Arkadaş sohbetlerine ve hatta kendi iç sesimizi duymaya -onunla söyleşmeye- yeteri kadar zaman ayıramıyorduk.

"Eğer birbirini hiç tanımayan kişilerin ortak iki saatini sanki birbirleriyle tanışıyor gibi geçirmesini sağlayabilirsem hem bu gittikçe artan modern çağ yalnızlığını rahatsız edici şekilde hissetmeyi kısmen unutturacak hem de ilerleyen programlarda kendi gibi düşünen kişilerin azımsanmayacak sayıda olduklarını fark edip inandıkları değer, duygu, düşünce ve davranış kalıpları adına umudumuzu büyüterek koruyabileceğimizi hatırlatmış olacaktım.

Bunun için ihtiyacım olan şey, belli bir döneme ait şarkılardan oluşan bir repertuar yerine, genel olarak zamansız diye nitelendirdiğim şarkılardan oluşan bir playlist ki en az 7-8 yedekli şarkıyla yola çıkıp programın akışına göre çalabilmek için bazen haftanın konu başlığını kendim belirleyerek bazen dinleyicinin sonraki haftalardan birinin konusunu belirlemesine olanak vererek bazen de hayatın doğal rutinine denk gelen özel zamanları konu başlığı olarak seçerek (bayramlar, anneler günü v.s) programın yö-

nünü şarkıların eşlik ettiği büyük bir arkadaş gurubu buluşması haline çevirmekti ki kısa sürede bu gerçekleşti. Bu hayalin gerçekleşmesindeki en büyük etken programın adını belirlerken olmasını istediğim şeye inanmam ve savunmamdı. Kendimden de yola çıkarak biliyordum ki eğer radyo dinleyebileceğim iki saatlik bir sürede otokontrol unutulmayıp gerçekten çok yakın hissettiği biriyle konuşabileceği gibi konuşan kişilere tanık olmanın, hepimize peşinden koştuğumuz samimiyet ve sıcaklığı yaşatmasından daha doğal bir şey olamaz. O yüzden programın sohbet ve eşlik eden şarkıların sıra akışı (zaman zaman istek şarkılara banttan ya da canlı performansla eşlik ederek yer vermem suretiyle) tamamen 'içimizden geldiği gibi' adının karşılığını ve hakkını veriyor.

Sosyal medya hesaplarımızdan yazdıkları yorumlarla ve telefonla bağlanarak programa katılmalarıyla aslında dinleyici, programın her saniyesine hâkim; bu da programın son derece interaktif olmasını, dolayısıyla iki saatin dolu dolu geçmesini sağlıyor.

Hafta sonu kuşak programı olduğundan, programın iki önemli misyonu olduğunu düşünerek hazırlanıyorum. Birincisi tüm haftanın yorgunluğunu hafifletmeye çalışmak, ikincisi de yeni gelen haftaya motivasyon yükseltici bir duygu durumu oluşturabilmek. Programa aynı anda; tatil yapan, çalışan, yolculuk yapan, ders çalışan yani çok değişik ruhsal ve fiziksel durumda dinleyiciler hâkim.

Dinlenilme alanımızın genişliği düşünülürse, buna değişik iklimleri de dahil ettiğimizde ortaya gerçekten çok zengin bir diyalog ve duygu durumu şansı çıkıyor.

Sosyal medya hesaplarımızdan yazdıkları yorumlarla ve telefonla bağlanarak programa katılmalarıyla aslında dinleyici programın her saniyesine hâkim, bu da programın son derece interaktif olmasını, dolayısıyla iki saatin dolu dolu geçmesini sağlıyor. Programda özellikle çevre bilinciyle ilgili ve trafikte yapmamız gerekenlerle ilgi mesajları sık sık hatırlatıyorum, programın böyle bir sorumluluğu olmasını doğru buluyorum.

Programın sözel kısmının içeriği tam bir sohbet havasında. Kültürel bir haberi de paylaşabiliriz, sosyal sorumlukla ilgili mesajlar da verebiliriz, programda çaldığımız şarkılarla ilgili bilgi paylaşımında da bulunabiliriz. Zaman zaman stüdyo konuğu ağırlama planımız da olsa asıl program konuğunun o anda radyoyu dinleyen kişiler olmasını daha tercih ediyorum, böylece altını çizmek istediğimiz konulara farklı bakış açıları geliştirmiş oluyoruz.

Programda özellikle çevre bilinciyle ilgili ve trafikte yapmamız gerekenlerle ilgi mesajları sık sık hatırlatıyorum, programın böyle bir sorumluluğu olmasını doğru buluyorum. Canlı müzik performanslarında, özellikle de bazen kendi türümün dışındaki şarkıları pop tınısı ile yorumladığımızda, programın renk yelpazesini genişletmiş oluyoruz.

Özetle dinleyicinin kendini ifade etmesine olanak tanıyan; bu sebeple geleneksel radyo programcılığı mantığını, bir arkadaşla yapılabilecek kaliteli sohbetlerle harmanlayan, içimizden geldiği gibi samimiyet ve sıcaklıkla birbirimize randevu verdiğimiz ve sözümüzü yerine getirerek buluştuğumuz bir program "Soner Arıca'yla İçimizden Geldiği Gibi". ❋

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz.*

Prodüktörün Kaleminden

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz

Günaydın TÜRKİYE

Halil İbrahim ŞAHİN

SİNYAL

Günaydın sevgili dinleyiciler. Yeni bir günün bu ilk saatlerinde okula, işe gitmek için uyananlara, sıcak yataklarını bırakıp yola koyulanlara bereketli ve mutlu bir gün diliyoruz. Beraberliğimizin hemen başında sesini özlediğinizi umduğumuz sanat güneşimiz rahmetli Zeki Müren'e bir şarkısında kulak veriyoruz.

MÜZİK / Zeki MÜREN – Menekşelendi Sular

Süre: 6'17''

Sevgili dinleyenler "Günaydın Türkiye" programında çarşamba günleri alanında uzman konuklara mikrofon uzatarak şehirlerimizi farklı güzellikleriyle, kültürel anaeleriyle tanıtmaya çalışacağız. İlk olarak Diyarbakır'dan yola çıkıyoruz. Araştırmacı-Yazar Mevlüt Mergen'e doğup büyüdüğü, yıllardır büyük bir şevkle araştırdığı ve yazılarında kaleme aldığı Diyarbakır'ı sorduk. Şimdi bu söyleşimizin ilk kısmına yer veriyoruz.

BANT / Araştırmacı Yazar Mevlüt MERGEN (Diyarbakır1)

"Diyarbakır'ı anlatmak için süresiz zaman isterim. Kadim bir şehir Diyarbakır. Fakat daha ziyade Müslüman'ların Diyarbakır'ı fethinden sonraki gelişmesinden itibaren anlatmak isterim.

639'da Hz. Ömer'in halife olduğu zamanda, 8.000 kişilik İslam ordusu Diyarbakır'a ve bu bölgeye gelir. Buraya da neden gelirler onu da söyleyelim. Şimdi peygamber efendimiz Hendek Savaşı günlerinde kazılan büyük bir hendekte çıkan büyük bir kayanın -bunu İslam tarihi eserlerinde okumak mümkün- kırılması için kendisine başvurulur. Mübarek kendisi gelir, o kayaya elindeki aletle bir darbe vurur. Ve bunu üç defa tekrarlar. Ve her üçünde de yıldırım gibi şimşek gibi ışıklar çıkar. Bunu sonradan sorarlar kendisine: ''Ya Resulullah o neydi?'' Siz de gördünüz mü? der. Evet biz gördük, der sahabeler. Bunun üzerine peygamber efendimiz şöyle der:

'Birinci vurduğumda bana mesela Yemen'in fethi gösterildi, İran'ın fethi gösterildi ve şu Meşrik diyarının fethi gösterildi, buraları siz fethedeceksiniz.' der. Dolayısıyla Meşrik diyarı olarak Şam ve bu taraflar işaret edilmiş olur. Buralar fethedilecektir. Dolayısıyla Hz Ömer'in halife olduğu zamanda 8.000 kişilik bir ordu Diyarbakır'a gelir. Fazla şey yapmadan Cenabı Hakk'ın yardımıyla bir şekilde muhasara olur ve Diyarbakır fethedilir. Burada 8.000 kişilik ordudan 500 kişi Diyarbakır'da kalır. Bunlar Diyarbakır'da neden kalırlar? Kalmalarının sebebi de şudur:

Diyarbakır'da İslamiyet'i yaşamak isteyenlere yardımcı olmak üzere kalırlar. Bu 500 kişinin içerisinde sahabeler vardır, tabiinden olanlar vardır. Kutlu insanlar bunlar.

Diyarbakır İslam'dan önceki tarihlerde bile çeşitli renklerin diyelim, çeşitli inançların olduğu bir şehirdir. Mecusi vardır, ateşperest vardır, Hristiyan var, Yahudi var ve bu arada Müslümanlar da bu şehre gelirler. Böyle bir birliktelik, bir mozaik oluşur Diyarbakır'da. Dolayısıyla Diyarbakır İslamiyet'le tanıştıktan sonra çeşitli evreler geçirir.

1515'te Osmanlı Diyarbakır'a gelir. O tarihten sonra Diyarbakır'da Osmanlı eserlerini görebiliriz. Nitekim Kurşunlu Cami -bugün Türkiye'de değil, dünyada da çok meşhur oldu, çok hain bir saldırı yapıldı, büyük

tahribatlar verildi- Fatih Bıyıklı Mehmet Paşa, Diyarbakır'a gelir, burada bir fütuhat yapar. İşte o zaman Kurşunlu Camii yapılır. Caminin çevresinde bir külliye meydana getirir, iç kalede bir saray yapar. Dolayısıyla İslam kültürü kendini Diyarbakır'da gösterir. Bugün Elhamdülillah, Diyarbakır İslam'ın Anadolu'daki ilk şehridir diyoruz. Ve Anadolu'nun ilk sahabe valisi de Diyarbakır'da olmuştur.

Efendim konuğumuzun sözlerinin başında belirttiği gibi kadim şehir Diyarbakır için söylenecek çok şey var. Araştırmacı-yazar Mevlüt Mergen'in sözlerini ilerleyen programlarımızda dinleyeceğiz. Türkümüzü Diyarbakır türküleri hakkında önemli bir çalışma olan; TRT Müzik Dairesi Başkanlığı'nın özenle hazırladığı "İl İl Türkülerimiz Diyarbakır" adlı beş CD'lik albümden seçtik. Erkekler Topluluğu Korosu söylüyor. Kerpiç Kerpiç Üstüne Kurdum Binayı.

MÜZİK / ERKEKLER TOPLULUĞU KOROSU – Kerpiç Kerpiç Üstüne

SÜRE:5'

Sevgili dinleyenler bugün divan edebiyatının en büyük şairi Fuzuli'nin vefat yıldönümü. Divan şiiri ve düşünce dünyasında önemli eserler vermiş büyük şahsiyetlerden olan Fuzuli'yi bu vesileyle birkaç cümleyle analım istiyoruz. Fuzuli'nin asıl adı Mehmed, babasının adı ise Süleyman'dır. Irak'ta yaşayan Akkoyunlu Türkmenlerinin Bayat boyundandır.

"Fuzûlî-i Bağdadî" diye anılmasına rağmen, doğum yeri ihtimallere göre Hille, Necef veya Kerbela olarak gösterilmektedir. Babası müftü olduğundan ilk eğitimini ondan almış, daha sonra da Rahmetullah adlı bir hocadan ders görmüştür. Tahsilinin ilk dönemlerinde Arapça ve Farsçayı bu dilde şiir yazacak kadar öğrenmiş ve kendisini yoğun olarak şiir için gerekli olan ilim tahsiline vermiştir. Bunun yanı sıra tefsir ve hadis gibi ilimleri de öğrenmiştir. Şairin, Kanunî'nin Bağdat'ı fethine kadar geçen zaman zarfındaki hayatı hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Doğup büyüdüğü coğrafî bölge itibarıyla Türkçe eserlerinde Azerî Türkçesini kullanmıştır.

Şiirlerinde belki kendi zamanına kadar hiçbir şairin kullanmadığı mana incelikleri bulunur. Detaylı sözlük anlamlarına yönelik olarak ustaca geliştirilen çağrışımlar ve devrin muteber ilimleri ışığında çözülebilecek anlamlar, onun şiirinin önemli bir cephesini oluşturur. İlk bakışta sadeliğine bakılarak kolayca anlaşılabilecek gibi görünen şiirleri derinleştikçe incelen birer sehl-i mümteni, yani benzersiz sanat eseri örneği oluşturur.

İlâhî aşkın en ince sırlarını, beşerî aşkı terennüm eder göründüğü şiirleri arasına ustaca yerleştirerek klâsik edebiyatın en güzel eserlerini vermiştir. Şiirleri üzerinde çok titizlenen bir sanatkâr hüviyetine sahiptir. Şiirlerinden onun mecazî ve hakiki aşk yolunda ciddî tecrübeler geçirmiş bir şahsiyet olduğu hükmüne varılabilir. Manzum ve mensur birçok eser kaleme almıştır. Türkçe, Farsça ve Arapça olmak üzere üç divanı vardır. O zamanın sanat ve bilim dili Arapça ve Farsça olmasına rağmen Türkçe ile de mükemmel şiir söylenebileceğini öne sürmüş ve bunu kanıtlamıştır.

Fuzuli'nin divan edebiyatı üzerindeki etkisi büyüktür. Şiirlerini Azerî şivesiyle yazmasına karşın bütün Türk milletince sevilen ve benimsenen bir şairdir. Üslûbu, edası ve temaları gerek klasik divan şairlerince gerek halk şairlerince günümüze kadar taklit edilmiştir. Dili sade olan şiirleri halk arasında da yayılmıştır. Fuzuli eserleri bazı şehirlerimizde bestelenerek beğeniyle okunmuştur. Bu şehirlerden biri de Elâzığ'dır. Söz buraya gelmişken Elazığ'da beğeniyle dinlenen bir Fuzuli güftesini uzun havaların usta ismi Zülküf Altan'ın yorumundan dinliyoruz.

MÜZİK / ZÜLKÜF ALTAN – Merhem Koyup Germe

SÜRE:6'

Sevgili dinleyenler Günaydın Türkiye programı içerisinde her hafta beraberliğimizin son dakikalarına doğru "Efsaneler Hikâyeler" isimli bir köşeye yer vereceğiz. Anadolu'nun efsane ve hikâyelerini dramatize ettiğimiz bu programımızı keyifle dinleyeceğinizi umuyoruz. İlk olarak Diyarbakır çevresinde yaşandığına inanılan "Melike Belkıs" efsanesini hep birlikte dinliyoruz.

BANT / MELİKE BELKIS EFSANESİ

Süre:9'

Melike Belkıs efsanesini dinledik. Unutmayın, her çarşamba bir efsane veya hikâyemizi drama tadında yıl boyu sunmaya devam edeceğiz. Günaydın Türkiye'de müzik zamanı. Grup Gündoğarken söylüyor: Rüzgâr

MÜZİK / GRUP GÜNDOĞARKEN – Rüzgar

Süre:5'

Sevgili dinleyenler saatler 7.30'a yaklaşırken programımızın son dakikalarına sizler için seçtiğimiz bir müzikle (müziklerle) gidelim. Gap-Diyarbakır Radyosu Stüdyoları'nda bu programı hazırlayan İbrahim Halil Şahin, teknik yapımda Semih Suat Sarı ve programı sunan Mustafa Yalın; Günaydın Türkiye'de haftaya çarşamba ve her çarşamba Diyarbakır'dan yeniden birlikte olma umuduyla hepinize sağlık mutluluk ve esenlikler diliyoruz. Hoşça kalın.

MÜZİK / ESRA İÇÖZ – Fırat Kenarının İnce Dumanı

Süre:5'

SİNYAL..... ❋

Dünden Bugüne
TRT Trabzon Radyosu

Erdoğan TOPÇU, Yiğit YAVUZ

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz.

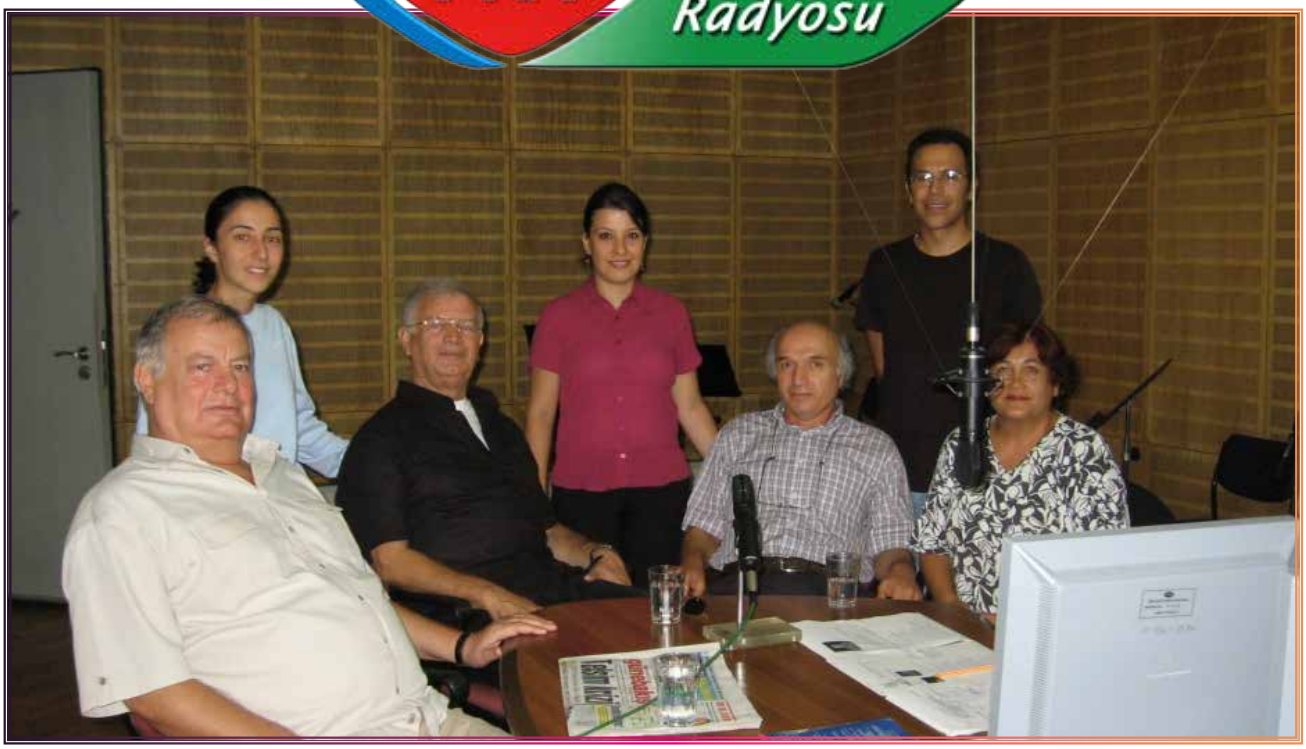

Trabzon Radyosu'nun ilk yayını şöyle anlatılır:

iki kilovatlık vericiden önce "Yavuz geliyor Yavuz, denizi yara yara" türküsü duyulmuş, sinyalin ardından İstiklal Marşı çalınmış ve ilk anonsu Erol Tokay yapmıştı:

"Burası, 202 nokta 2 metre 1484 kilohertz üzerinden yayın yapan Trabzon İl Radyosu. Günaydın sayın dinleyiciler."

TRT Trabzon Radyosu kurulalı 49 sene oldu. Radyomuzun resmî açılış tarihi 1 Aralık 1968. Ama deneme yayınlarımız aynı yılın Mayıs ayında başladı. Bir il radyosu olarak yayına başlamamızdan on yıl sonra, 1 Kasım 1978 tarihinde orta dalga vericisi devreye girince Trabzon Bölge Radyosu adını aldık.

Kırk sekiz yıl önce bir Anadolu kentine radyo kurulmasının nasıl büyük, nasıl önemli bir olay olduğunu anlatmak mümkün mü? O tarihlerde ülkemizde televizyon yayını yoktu. Radyo ise İstanbul, Ankara, İzmir ve Erzurum illerinde bulunuyor ancak bu illerin çevresinde net dinlenebiliyordu. Doğu Karadeniz illeri sadece Ankara Radyosu'nu, uzun dalgadan zar zor dinleyebiliyordu.

İşte o günlerde Trabzonlular, Avukat Kemal Yılmaz Bayraktar'ın başkanlığında bir dernek kurdular: "Trabzon İli Bölge Radyosu Kurma Derneği" Trabzon'da bir radyo kurulmasının gerekliliğini izah eden bir rapor hazırladılar. Ama bu iş kolay değildi; radyo pahalı bir yatırımdı, ülkemiz fakirdi. 1967 bütçesine, Trabzon'a radyo kurulması için 500 bin lira ödenek kondu. Radyo hizmet binası olarak Fatih Parkı karşısındaki, Trabzon Belediyesi'ne ait üç katlı bir apartmanın ikinci ve üçüncü katları kiralandı. Binanın üçüncü katındaki bir yatak odası, penceresi tuğlayla örülüp duvarlara basit ses yalıtımları uygulanarak stüdyo haline getirildi. Hemen yanındaki misafir salonuna da verici yerleştirildi.

Gelin görün ki iş bu kadarla bitmiyordu tabii. Radyoya eleman bulmak büyük sorun olduğu gibi binaya telefon bağlanması, teleks çekilmesi bile ülkemizin o günkü şartlarında bin bir zorlukla gerçekleştirilmişti.

"O gün duyduğumuz bahtiyarlık, Amerikalıların Ay'a insan indirdiği günkü kadar büyük bir bahtiyarlıktı."

Trabzon Radyosu'nun ilk yayını şöyle anlatılır: iki kilovatlık vericiden, önce "Yavuz geliyor Yavuz, denizi yara yara" tür-

küsü duyulmuş, sinyalin ardından İstiklal Marşı çalınmış ve ilk anonsu Erol Tokay yapmıştı: "Burası, 202 nokta 2 metre 1484 kilohertz üzerinden yayın yapan Trabzon İl Radyosu. Günaydın sayın dinleyiciler."

İlk programda Cemile Cevher'den türküler yayınlandı. Yayını daha sonra spiker Müberra Yetkin yürüttü. Radyo ilk açıldığında, personeli sadece altı kişiydi. Radyonun yayına başlamasıyla Trabzonlular büyük coşku yaşadı. Halk, radyo binası önünde toplanarak sevinç ve sevgi gösterisinde bulundu. Trabzon İli Bölge Radyosu Kurma Derneği Başkanı Kemal Yılmaz Bayraktar, sonradan o güne ilişkin duygularını şu cümleyle anlatmış:

"O gün duyduğumuz bahtiyarlık, Amerikalıların Ay'a insan indirdiği günkü kadar büyük bir bahtiyarlıktı."

Radyonun ilk yayın şefi olan, daha sonra program şefliğine ve radyo müdürlüğüne atanan İlhan Sancar'ın aktardığına göre, o zaman diliminde radyo personeline gösterilen ilgi şimdiki ses sanatçıları ya da film yıldızlarına gösterilen ilgiye benziyordu. Sancar, "Halk bizi yolda gördüğünde, 'Bunlar TRT'de çalışıyor.' diye kendi aralarında fısıldaşıyorlardı." şeklinde anlatmış o günleri.

Daha çok Ankara'dan otobüsle gönderilen bantların yayınlandığı bu dönemde, her yayın büyük ilgi görüyor, "Arkası Yarın"lar, "Mikrofonda Tiyatro"lar, istek programları merakla bekleniyordu. Ana haber bültenleriyle, saat 21'de yayınlanan "24 Saatin Olayları" bülteninin büyük bir dinleyici kitlesi vardı. Trabzon Radyosunun ilk kadrolu spikerleri, Mehmet Canan ve Kemal Akaydın'dı. Bunlara daha sonra Gülten Özpeker, Asım Güzel, İzzet Göldeli ve Mehmet Akarca eklendi. Radyonun ilk günlerinde burada geçici görevle çalışan teleks operatörü Hilmi Taşköprü, ilk spiker alma denemelerini şöyle aktarmış:

"Trabzon'dan spiker alınması için sınav açılmış, sınava 50 kişi başvurmuştu. Ankara'dan teleksle geçilen haber metinlerinden birini ilk adaya verdim. Haber, 'Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil' diye başlıyordu. Ancak sınava giren aday bunu, 'DİŞİŞLERİ BAKANI' diye okudu ve kaybetti. Sonra gelen adaylardan 49'u da aynı hatayı yaptılar. Hepimiz umut ve heyecanla 50'nci ve son adayı beklemeye başladık. Çünkü bu aday, Trabzon Lisesi'nde edebiyat öğretmeniydi.

Jüri pür dikkat bekliyor. 'Oku' işaretiyle başlıyor, 'DİŞİŞLERİ BAKANI İhsan Sabri Çağlayangil' diyor ve o da kaybediyor."
1973 yılı yatırım programında, Karadeniz'e yayın yapmak üzere, Trabzon'da 300 kilovat gücünde orta dalga radyo vericisi kurulması kararı yer almıştı. Bostancı köyünde kamulaştırılan 47 dönüm arazi üzerinde, altyapı ve verici istasyon binası inşaatına 1977 yılında başlandı ve Trabzon Radyosu, 11 Aralık 1978 tarihinde orta dalga 954 kilohertz üzerinden resmen yayına başladı. Artık radyo sadece Trabzon'da değil, tüm Doğu Karadeniz illerinde dinlenebilecekti.

Kadronun genişlemesiyle mevcut bina yetersiz kaldı. Uzun uğraşlar ve "bina bulunamazsa radyonun Samsun'a taşınacağı" söylentileri sonucunda, zamanın belediye başkanı Hasan Melek'in çabalarıyla Maraş Caddesi, 30 numaradaki bina TRT'ye tahsis edildi. Radyo, Bölge Müdür Vekili Nevzat Balım zamanında bu yeni binaya taşındı ama binanın üst katındaki inşaat yaklaşık bir buçuk yıl sürdü. Bu süre içinde binanın tavanından sızan her yağmur, merdivenlerden aşağı sel olup aktı; üst kat tavanlarından masalara damlayan yağmur sularının altına her seferinde kovalar yerleştirildi. Yeni bina da eskisi gibi sobayla ısıtılmaktaydı; her sene kışın gelmesiyle kurulan sobalara bazı konuklar hayretle bakar, bazıları ise "Oh ne güzel nostalji yaşıyorsunuz." diyerek çalışanları teselli ederlerdi.

Bu dönemde radyoda hazırlanan yapımlardan bazılarının isimleri şöyle: Bir turizm programı olan "Maviden Yeşile" balıkçıların yaşantısını ve sorunlarını ele alan "Reis'in Günlüğü" ve "Karadeniz'de Kültür Sanat" adlı program.

TRT Trabzon Radyosu, Trabzon-Ankara arasındaki radyo-link sistemlerinin tamamlanmasıyla, 21 Şubat 1984 tarihind, Radyo-1 ortak yayınına bağlandı. Böylece radyo, saat 05-01 arasında yayın yapmaya başladı. Programların birçoğu Radyo-1'le ortak yayınlanırken bölgesel programların oranı düştü. Yayınlar uzun süre böyle devam ettiyse de 6 Ocak 1992 tarihinden itibaren, yeniden "bölgesel yayın"a dönülmesi kararlaştırıldı.

1996 yılında Ticaret ve Sanayi Odası binasının en üstteki dört katına taşınan Trabzon Bölge Radyosu, beş yılda buradaki yetersiz koşullarda görev yaptıktan sonra, 18 Mart 2001 tarihinde 1987'de kamulaştırılmış Söğütlü mevkiindeki araziye inşa edilen "TRT Trabzon Prodüksiyon Merkezi"ne taşındı. Bu yeni hizmet binamızda iki radyo stüdyosu, bir televizyon stüdyosu, teknik ölçü-bakım atölyesi, idari birimler, misafirhane, yemekhane gibi bölümler bulunuyor. 25 Haziran 2008'de yapılan kanun değişikliğiyle TRT'nin bölge müdürlükleri kaldırıldı, bunların yerine müdürlükler ve haber büroları kuruldu. Yayıncılık şevkimiz ve anlayışımızda ise bir değişiklik olmadı. TRT Trabzon Radyosu, Haber Müdürlüğü'nde görevli arkadaşlarımızın desteği ve dinleyicilerimizin olmazsa olmaz sevgisinden güç alarak yayın hizmeti vermeye devam ediyor. Ayrıca bünyesindeki Türk Halk Müziği-Türk Sanat Müziği Gençlik ve Çocuk Koroları, Çok Sesli Müzik Çocuk Korosu'yla taze fidanlarımıza müzik bilgisi ve zevkini aşılıyor.

Bugün TRT Trabzon Radyosu 10.00 – 13.00 saatleri arasında bölgesel yayın yapmakta. Bu üç saatlik yayının ardından Radyo-1 ortak yayınına bağlanıyoruz.

TRT Trabzon Radyosu, bölgesel yayınlarının yanı sıra TRT Türkü kanalı için de program üretmekte. 2018 yayın planı içerisinde TRT Türkü için haftada 14 saat program üreterek yöremizin halk kültürünü tüm yurda duyurmaya devam edeceğiz. Ayrıca 2018 yılı yayın planı içerisinde Radyo-1'e haftada bir gün 59 dakikalık bant program "Günaydın Türkiye" ile destek vereceğiz.

TRT Trabzon Radyosu'nun 49. yaşgünü vesilesiyle Radyo'nun eski çalışanları Emel Akyurt ve Haydar Aydın'la, spiker Seza Turgut konuştu:

Dışarıda birden beliren bir fırtına, ardından şiddetli bir yağmur başladı. Tavan başladı damlatmaya. Bu mikrofonları başka bir yere taşıma şansınız yok. Bu haber sadece tek stüdyomuz olduğu için burada okunmak zorunda. Şimdiki gibi yedek stüdyo falan yok o zamanlarda. Ne yapacaksınız? Bu haber okunacak. Gidip muşamba aldım. Spikerin oturduğu yerin tam üstünde tavana o muşambayı astık. Su oradan süzülüp yere koyduğumuz kovaya dolmaya başladı. Böyle yayın yaptık biz 49 yıl önce.

Seza Turgut / TRT Trabzon Radyosu'nun 49. yaşını kutladık ve önümüzdeki yıl da yarım asrı devireceğiz. Koskoca bir 50 yıl. Bu 50 yıla onca anı sığdı, onca güzellikler sığdı. Yaşanan acı tatlı hikâyeler var. Benim için çok heyecanlı bir gün, heyecanlı bir an çünkü TRT Trabzon Radyosu'nun o muhteşem hikâyesine imza atanlardan ikisi, iki değerli isim, bir dönem kurumumuzda denetçi olarak çalışan Sayın Emel Akyurt ve teknik yönetmenimiz, bir dönem teknik müdürlüğümüzü yapan Sayın Haydar Aydın stüdyomuzdalar. Ben müsaade ederseniz onlara Emel abla ve Haydar ağabey demek istiyorum. Hoş geldiniz, safalar getirdiniz Emel abla, hoş geldiniz Haydar ağabey. Sizlerle büyüdük, iyi ki varsınız, iyi ki sizlerle tanışma şansına sahip olmuşum. Bugün de söyleşi yapma şansını yakaladım. Emel ablayla başlamak istiyorum. Kuruluş hikâyesini ondan dinlesek çünkü bizatihi içindeydi.

Emel Akyurt / Tabii, tesadüfen bizatihi içindeydim. Çünkü Ankara Radyosu'nda çalışırken Turgut Özakman Radyo Dairesi Başkanı'ydı ve bir nedenle beni yanına almıştı o zaman. O günlerde bir ekip geldi. Nereden? Radyo Kurma Derneği'nden. "Trabzon'dan geliyoruz." denince benim de damarlarım demek ki böyle kabardı, ilgilendim. Eczacı Kudret Hanım, Hamdi Tavşanoğlu ve bir de Ali Kemal Bayraktar bir dernek kurmuşlar ve Trabzon'a radyo açmak istiyorlar. Turgut Özakman'la görüştürdüm onları. Onun da hoşuna gitti demek ki ve çalışmaları başlattı. O tarih 1966'nın sonlarıydı hatırladığım kadarıyla. 68'de de açtılar, ben Ankara Radyosu'ndaydım o sırada.

Sizin Trabzon'a gelişiniz de ayrı bir hikâye herhalde değil mi?

Ben evlendim, ondan sonra buraya 1970 yılının Ağustos ayında geldim.

Kırk yedi yıl geride kalmış ve siz hala genç ve dinçsiniz. Pırıl pırıl bakıyor gözleriniz. Evet Haydar ağabey, o günlere tanıklık edenlerden biri de sizsiniz. Emel abla 1970 yılında katıldı TRT Trabzon Radyosu ailesine, siz ne zaman katıldınız? İlk hizmet binamız eski adı Âşıklar Parkı olan Fatih Parkı karşısındaydı değil mi?

Haydar Aydın / Ben 1967'de PTT'nin NATO radyo linklerinde teknisyen olarak çalışıyordum. İhtiyaç duyuldu, kuruma müracaat ettim, sınav sonucunda TRT Erzurum Radyosu'na girdim. 1968'in sonlarına doğru Genel Müdür Adnan Öztrak, Trabzon Radyosu'nun açılışından sonra Erzurum'a gelmişti. Ben de bir yıllık TRT çalışanıydım o zaman. Kendisine, "Efendim, Trabzon Radyosu'nu açtınız." diyerek teşekkür ettim kendisine ve Trabzonlu olduğumu, anne babamın orada yaşadığını söyledim, Trabzon'da daha iyi hizmet vereceğimi düşünerek tayinimin Trabzon'a yapılmasının mümkün olup olmadığımı sordum sayın genel müdüre. Ankara'ya döndüğünde bu konuyu neticelendireceğini söyledi ve 1969'un Ocak ayında Trabzon'a tayinim çıktı.

Nasıl bir hava vardı ilk hizmet binamıza geldiğinizde?

Erzurum Radyosu tam teşkilatlı bir radyoydu, Trabzon'a geldiğimde bir baktım ki evden dönme bir stüdyo. Vericisi

hemen binanın içinde.

Çok iptidai koşullar vardı yani?

Biz yokluklar içinde bir şeyler yapmaya çalışıyorduk. Ankara, İstanbul, İzmir radyolarında yayınlanmış programlar bize gönderiliyordu ve kültür-eğitim programlarını biz kontrol edip yayınlıyorduk. Ama bizim dinleyici kitlemiz, Trabzon'da iki kilovatlık vericimiz olmasına rağmen müthişti. En küçük bir hatada hemen telefonlar çalmaya başlardı. Gelen programlar bir hafta sonra yayınlanıyor ya, biz onu dinler, güncel bölümlerini çıkarırdık. Mesela orada pazar günü yayınlanmış olan programı biz salı günü yayınlarken banttaki "İyi pazarlar efendim." ifadesini çıkarırdık. Bunlara çok dikkat ederdik. Asla böyle hatalar yapmazdık. Montaj bile yapılamazdı; makara bantlarımızdan makasla o bölümler kesilir sonra içinde ses kaydı olan o bant, yapıştırıcıyla yapıştırılır, atmak istediğimiz bölümü bu şekilde çıkarırdık. Beş kişiyle yapılan işi bir kişi yapardı. Arkadaşlarımı çok çalıştırırdım. Üzerimde hakkı olan çok arkadaşlarım vardır.

O zaman tabi can kulağıyla radyo dinleniyor çünkü dünyayla bağlantıyı kuran çok önemli bir aygıt durumunda değil mi?

Elbette. Haber almanın en kolay yolu o zamanlar radyo.

Peki yayınların içeriği nasıldı?

O zamanlar reklamlarımız çoktu. Saat 10.00-12.00 arasında ve 14'te bir boşluğumuz vardı. Bu zaman dilimlerinde reklamlar yayınlanırdı. Çok zamanımızı alırdı. Reklamlarımız çoktu bir de. 10-12 arasında bir, 14'te bir boşluğumuz vardı sonradan özel izinle diğer radyolarda olmayan bir şey yapıp o boşluğu kapattırmıştık. Reklamımız ve programımız çoğaldı. Ankara ve İstanbul'dan firmalar reklam gönderirdi. O reklamlar montajlı halde gelir, onları kontrol ettikten sonra yayına verirdik. Bir de Trabzon'dan kabul ettiğimiz spotlar oluyordu ve bunları tek kişi yapıyordu. Mesela ben reklam kabul ederken yanda bant dinliyordum aynı zamanda.

Çok zor şartlar altında çalıştık.

Kimler vardı Haydar ağabey sizinle beraber montaj yapan o dönemde, hatırlıyor musunuz? Mesai arkadaşlarınız, meslektaşlarınız? Aramızdan ayrılanlar?

İlk spikerlerden Kemal Kertoğlu'nu hiç unutmuyorum. Çok iyi insandı. Allah rahmet eylesin.

O zaman tabi bu zor koşullar altında bir anlamda omuzdaş olmak, birbirine destek vermek de çok önemliydi değil mi? Aksi takdirde o yükü kaldırmak mümkün değildi herhalde?

Tabii canım çok iyiydik. Birbirimize kenetlenmiştik, birbirimizi hiç zor durumda bırakmazdık.

Topu topu kaç kişiydik ki? Bir evdeki insan topluluğu kadardık. Birbirimize muhtaçtık.

Sizin bölümde (teknik serviste) dört-beş kişi vardı, program

servisinde dört kişiydik.

Dinleyicilerle nasıl diyalog kurulurdu? Telefon mu yoksa mektup mu tercih edilirdi?

İstek mektupları gelirdi. Mektupların içinden bazen çiçekler, bazen sigara çıkardı (gülüşmeler). Kokulu mektuplar… Tabii bunlar yayıncıyı daha güzel yayınlar yapmaya teşvik ediyordu.

Haydar ağabey, sizin anılarınızdan da örnekler alalım.

Anı olmaz mı? Her yaşadığımız gün anılarla dolu aslında. Mesela spiker oturmuş, haber okuyacak. Dışarıda birden beliren bir fırtına, ardından şiddetli bir yağmur başladı. Tavan başladı damlatmaya. Bu mikrofonları başka bir yere taşıma şansınız yok. Bu haber sadece tek stüdyomuz olduğu için burada okunmak zorunda. Başka bir şansımız yok. Şimdiki gibi yedek stüdyo falan yok o zamanlarda. Ne yapacaksınız? Bu haber okunacak. Gidip muşamba aldım. Spikerin oturduğu yerin tam üstünde tavana o muşambayı astık. Su oradan süzülüp yere koyduğumuz kovaya dolmaya başladı. Böyle yayın yaptık biz 49 yıl önce.

O kadar eskiye gitmeye gerek yok. Seza Bey, Maraş Caddesi'ndeki binamızın diskotek bölümüne de yağardı siz hatırlarsınız orayı.

Evet, 1989 yılının 20 Eylül'ünde gelmiştim o binaya. Kulakları çınlasın, beni müzik yayınları müdürü, aynı zamanda spiker olan Sayın Enver Candan aldı ve sevgili arkadaşım Mustafa Güler'e, "Eti senin, kemiği benim." diyerek adeta emanet etti. Hala birlikteyiz sevgili Mustafa'yla. Uzun aylar boyunca birlikte kaldık, ev sahipliği yaptı bana kadim dostum Mustafa Güler de. Ve hatırlıyorum o binada da ilkel şartlara rağmen güzel günler yaşamışız.

Çok büyük bir sevgi ve saygı vardı. Bilmiyorum farklıydı. Ne kadar güçlükler yaşanmış olsa da keyif alıyorduk.

Peki o dönemde radyoda çalışanlar arasında ilişkiler nasıldı? Kimler geldi, kimler geçti değil mi? Tabii Adnan Öztrak genel müdürümüzdü o dönemde. İlk müdürlerimiz kimlerdi?

TRT Trabzon Radyosu'nun ilk müdürü Kemal Bey, sonra İlhan Sancar.

Sıtkı Bey, Bekir Bey, Macit Bey, Mehmet Bayraktar, hali hazırda Erdoğan Topçu müdürlüğümüzü yapıyor. Peki o zaman da ağabey-kardeş, abla-kardeş ilişkisi hüküm sürer miydi amirle memur arasında? Çalışanlar özel sorunlarını paylaşır mıydı, çözümler aranır mıydı?

Eğer kişi oturduğu yeri hazmettiyse, rahatsa, personeline de öyle davranıyor. Bir de, "Müdürüm, bana gel bir çay kahve içelim." dediğinde onu suiistimal etmek yoktu. Müdür otur demeden hiçbirimiz yerimize oturmazdık. Böyle olduğu için de eski müdürlerle personel arasında başka bir diyalog vardı, müdür biliyordu ki çalışanlarım bana saygısızlık yapmaz.

Bu arada tabii ki unutulmaz programlarımız da vardı.

Evet, mesela bugün hâlâ devam eden "Günaydın Türkiye" programı hiç unutulmaz. "Gününüz aydın, ürününüz bol olsun sevgili dinleyiciler." diye söze başladığımız Günaydın Türkiye programımız... Hatta spiker Asım Güzel, bu programla ödül almıştı.

Bu arada tüm imkânsızlıklara rağmen farklı noktalardan, gemilerden yayın yapıldı. Teknik imkânsızlıklara rağmen. Futbol müsabakaları naklen yayınlandı değil mi ?

Juventus'la bir maçımız vardı. Trabzonspor'un esip kükrediği, şampiyonlukların üst üste geldiği o zamanlarda… Avni Aker Stadyumu'ndan üç farklı noktaya yayın vereceğiz. Ankara'ya TRT'ye gönderilecek ses naklen, İtalya'nın yayıncı kuruluşuna ve yine İtalya'da özel bir kuruluşa nakledilecek ses. Bizde üç kanallı bir ses mikseri bile yok. Yayın kulübemiz vardı stadyumda, orayı televizyona verdik, diğer tarafı İtalyanlara verdik. Biz sahanın ortasında kaldık. Seyirci o kadar coşkuluydu ki dışarıdan gelen seyirci sesleri bizi bastırıyordu. Maçı anlatan yabancı spiker yanıma geldi ve ses seviyesini mümkün olduğunca düşürmemi istedi. Böylelikle dışarıdan gelen sesleri mikrofonun almamasını sağladık. Spiker de mikrofona çok yakın konuşup bağırarak o sesleri bastırmayı sağlıyordu.

Unutulmaz programlar var dedik. Şöyle bir hatırlamaya çalışalım.

Evet, aramızdan ayrılan arkadaşlarımız var. Sevgili Nazan Turasan. Ona rahmet diliyoruz. Not yazardı bana, "biricik kızın" derdi. Bir gün böyle not yazıp bana programını bırakmış, o arada da spiker Alper Yetgün gelmiş, o da o notun altına "biricik oğlun" diye yazmış. Unutulmaz günlerdi elbette. Nazan olsun, Mustafa Davutoğlu olsun, Haluk Arığ olsun hepsi çok çok iyiydi. Çok donanımlıydılar, kalemleri çok kuvvetliydi. "Çocuklar Çiçektir", "Maviden Yeşile", "Karadeniz'de Kültür Sanat" programlarını itinayla hazırladılar. Aynı şekilde Tufan Turasan…

Tufan Turasan deyince aklıma geldi şimdi. Dışarıdan ses kayıtları alabilmek için iki ses kayıt cihazı geldi bize Ankara'dan. Genel Müdür'ün genelgesiyle bu cihazları tutanakla veriyorduk spiker ve yapımcılara. Çok değerliydi bu cihazlar. Bir gün Tufan balıkçılarla söyleşi yapacaktı. Hamsi avını anlatacaklardı. Neyse denize açıldılar balıkçılarla. Hamsi ağları çekilirken Tufan mikrofonu denize düşürmüş. E tabii teslim ederken cihazları, mikrofonun olmadığını fark ettim. Çok telaşlandığını hatırlıyorum.

Sevgili Meriç Aksu, Mustafa Davutoğlu…

Onlar başkaydı. O dönem o kadar güzeldi ki. Uğur Pirpir… Onlar ayrıydı. Hem insanlıkları hem de mesleki tecrübeleriyle herkesin gönlünde taht kurmuşlardı. Onlar benim gerçekten çocuklarımdı.

Radyoculuk bugün hâlâ ayakta. Ne dersiniz? Ne düşünürsünüz? Biraz evrimleşti galiba?

Radyonun bir özelliği bence şudur: radyoyu dinleyenin kafasında anlattığınız şeyi canlandırmak zorundasınız. Yani radyo dinleyicileri televizyon izler gibi anlamalıdır anlatılanı. Bunu yapabilmek meseledir. Radyoculuk zordur aslında. Sözlerle resim çizmektir radyoculuk. Televizyonculuk çok daha basittir bana göre. Tüm bu zorluklarına karşın radyoculuk ölmez. Fakat Türkçemize çok dikkat etmeli spikerler. Bazen duyuyoruz mesela "kal oldum" gibi cümleler sarf ediyorlar. Bunlar TRT'de yok fakat özel radyo kuruluşlarında da olmamalı. Kimsenin Türkçemizi bozmaya hakkı yok.

Siz tabi sözcükleri bir enstrüman gibi görürdünüz bir denetçi olarak.

Ankara' da ortaokulda okurken öğretmenlerimiz bizim her sözcüğümüze dikkat ederdi. Geri döndürür, düzgün söyletene kadar uğraşırlardı. Benim yaşımdakiler hep öyle yetişti. Bizim kuşak böyle yetiştiği için biz de bunu istiyoruz.

Ne tavsiyeniz olur gençlere?

Gençler bir kere çok okusunlar, kullandıkları sözcüğün anlamını iyi bilsinler. Konuşurken asıl anlatmak istediklerini dolandırmadan net bir şekilde anlatsınlar. Mesela bir dolmuşa biniyorsunuz ya da ekranda bir beyefendi görüyorsunuz yayılmış bir şekilde, bacaklarını germiş ya da sokağa çöp atan bir insan görebiliyorsunuz zaman zaman. Çocuklarımıza ahlak kurallarını öğretmeliyiz. Bu radyocu olarak bizim de görevimiz olabilir. Yayınlarımızda bunlara değinebiliriz.

Toplum olmaya zaman ayrılmalı. Çocuklarımızın ellerinde hep telefonlar var, onlarla meşgul oluyorlar. Turistleri görüyoruz, yabancılar ellerinde kitaplarla geziyorlar. Önce okuyacağız, düşüneceğiz ve uygulayacağız.

TRT radyo yapımcılarına ne tavsiyeniz olur?

Türkçemize sahip çıkacağız. Birincisi bu. Donanımlı olacağız. Okuyacağız. Gezeceğiz, göreceğiz. Eleştiriye açık olacağız. "Hep ben bilirim." mümkün değil, olmaz. Bir de iyi müzik çalmamız gerekir. TRT'nin farkı var. Bu arada çocuk ve gençlik korolarımız faaliyetlerini sürdürüyor. Bunun mutlaka devam etmesi gerekir. ❋

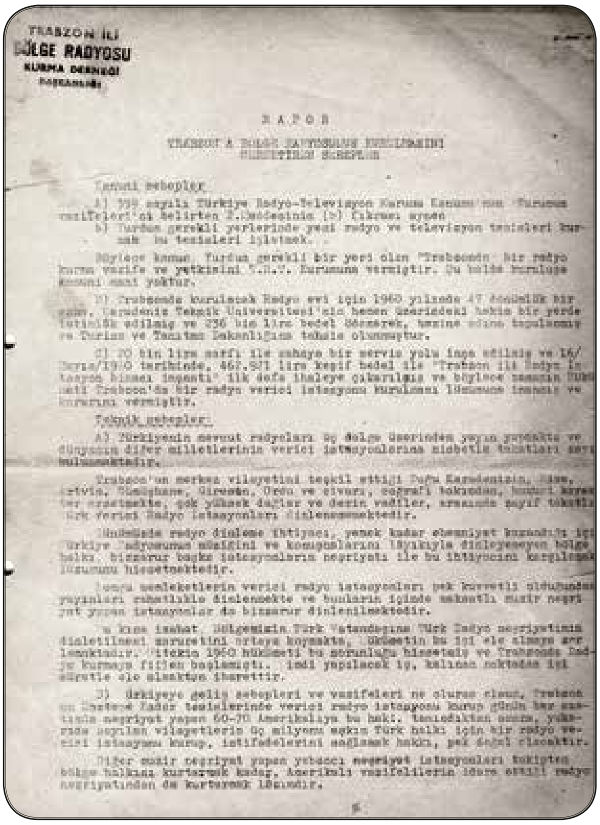
TRABZON İLİ
BÖLGE RADYOSU
KURMA DERNEĞİ
BAŞKANLIĞI

R A P O R

TRABZON'A BÖLGE RADYOSUNUN KURULMASINI
GEREKTİREN SEBEPLER

Kanuni sebepler

A) 359 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Kanunu'nun "Kurumun vazifeleri"ni belirten 3. maddesinin (b) fıkrası aynen
b) Yurdun gerekli yerlerinde yeni radyo ve televizyon tesisleri kurmak ve bu tesisleri işletmek.

Böylece kanun, Yurdun gerekli bir yeri olan "Trabzon'da bir radyo kurma vazife ve yetkisini T.R.T. Kurumuna vermiştir. Şu halde kuruluşa kanuni mani yoktur.

B) Trabzon'da kurulacak Radyo evi için 1960 yılında 47 dönümlük bir saha, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin hemen üzerindeki hakim bir yerde istimlâk edilmiş ve 236 bin lira bedel ödenerek, hazine adına tapulanmış ve Turizm ve Tanıtma Bakanlığına tahsis olunmuştur.

C) 70 bin lira sarfı ile sahaya bir servis yolu inşa edilmiş ve 16/[illegible]/1960 tarihinde, 462.871 lira keşif bedel ile "Trabzon ili Radyo İstasyon binası inşaatı" ilk defa ihaleye çıkarılmış ve böylece zamanın hükümeti Trabzon'da bir radyo verici istasyonu kurulması lüzumunu inanmış ve kararını vermiştir.

Teknik sebepler:

A) Türkiyenin mevcut radyoları üç bölge üzerinden yayın yapmakta ve dünyanın diğer milletlerinin verici istasyonlarına nisbetle takatları az bulunmaktadır.

Trabzon'un merkez vilayetini teşkil ettiği Doğu Karadenizin, Rize, Artvin, Gümüşhane, Giresun, Ordu ve civarı, coğrafi bakımdan, hususi arazi arzetmekte, çok yüksek dağlar ve derin vadiler, arasında zayıf takatli Türk verici Radyo istasyonları dinlenememektedir.

Bölgemizde radyo dinleme ihtiyacı, yemek kadar ehemmiyet kazandığı için Türkiye Radyosunun müziğini ve konuşmalarını layıkıyla dinleyemeyen bölge halkı, bizzarur başka istasyonların neşriyatı ile bu ihtiyacını karşılamak lüzumunu hissetmektedir.

Komşu memleketlerin verici radyo istasyonları pek kuvvetli olduğundan yayınları suhuletle dinlenmekte ve bunların içinde maksatlı muzır neşriyat yapan istasyonlar da bizzarur dinlenilmektedir.

Bu kısa izahat, Bölgemizin Türk Vatandaşına Türk Radyo neşriyatının dinletilmesi zaruretini ortaya koymakta, Hükümetin bu işi ele almaya zorlamaktadır. Nitekim 1960 hükümeti bu zorunluğu hissetmiş ve Trabzonda Radyo kurmaya fiilen başlamıştı. Şimdi yapılacak iş, kalınan noktadan işi süratle ele almaktan ibarettir.

D) Türkiyeye geliş sebepleri ve vazifeleri ne olursa olsun, Trabzon'un Boztepe kadar tesislerinde verici radyo istasyonu kurup günün her saatinde neşriyat yapan 60-70 Amerikalıya bu hakkı tanıdıktan sonra, yukarıda sayılan vilayetlerin üç milyonu aşkın Türk halkı için bir radyo verici istasyonu kurup, istifadelerini sağlamak hakkı, pek doğal olacaktır.

Diğer muzır neşriyat yapan yabancı neşriyat istasyonları tesirinden bölge halkını kurtarmak kadar, Amerikalı vazifelilerin idare ettiği radyo neşriyatından da kurtarmak lüzumudur.

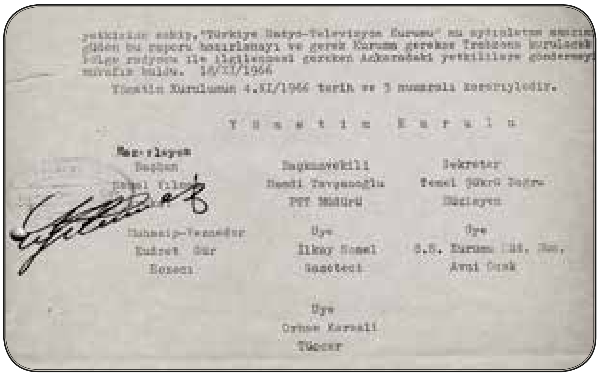
yetkisine sahip, "Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu" na aydınlatmak maksadiyle bu raporu hazırlamayı ve gerek Kurum gerekse Trabzon'a kurulacak bölge radyosu ile ilgilenmesi gereken Ankaradaki yetkililere göndermeyi muvafık buldu. 16/XI/1966

Yönetim Kurulunun 4.XI/1966 tarih ve 3 numaralı kararıylıdır.

Y ö n e t i m   K u r u l u

Mebus Başkan	Başkanvekili Hamdi Tavşanoğlu PTT Müdürü	Sekreter Temel Şükrü Doğru Öğretmen
Muhasip-Veznedar Kudret Gür Bankacı	Üye İlkay Nemel Gazeteci	Üye G.S. Kurumu [illegible] Avni Çoşk
	Üye Orhan Karsalı Tüccar	

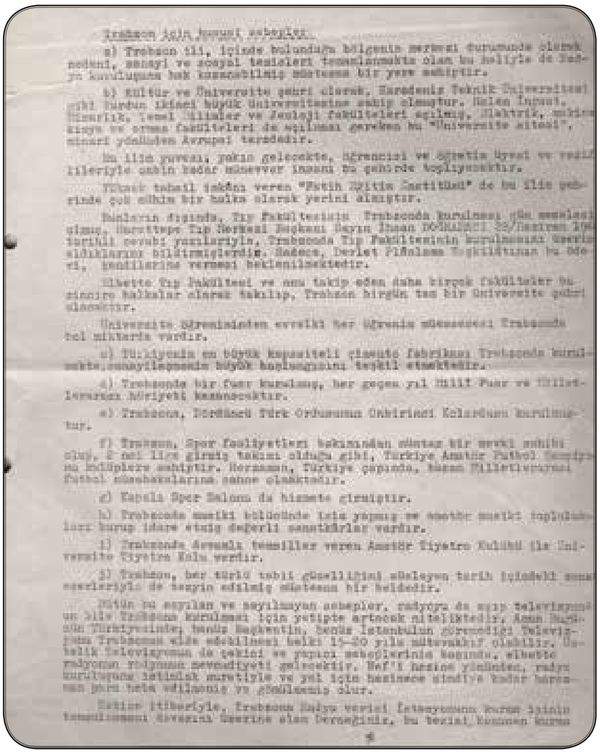
Trabzon için hususi sebepler.

a) Trabzon ili, içinde bulunduğu bölgenin merkezi durumunda olarak medeni, sanayi ve sosyal tesisleri temellenmekte olan bu haliyle de Radyo kuruluşuna hak kazanabilmiş müstesna bir yere sahiptir.

b) Kültür ve Üniversite şehri olarak, Karadeniz Teknik Üniversitesi gibi Yurdun ikinci büyük Üniversitesine sahip olmuştur. Halen İnşaat, Mimarlık, Temel Bilimler ve Jeoloji fakülteleri açılmış, Elektrik, makine, kimya ve orman fakülteleri de açılması gereken bu "Üniversite sitesi", mimari yönünden Avrupai tarzdadır.

Bu ilim yuvası, yakın gelecekte, öğrencisi ve öğretim üyesi ve yardımcıleriyle onbin kadar münevver insanı bu şehirde toplayacaktır.

Yüksek tahsil imkânı veren "Fatih Eğitim Enstitüsü" de bu ilim çemberinde çok mühim bir halka olarak yerini almıştır.

Bunların dışında, Tıp Fakültesinin Trabzonda kurulması gün meselesi olmuş, Hacettepe Tıp Merkezi Başkanı Sayın İhsan DOĞRAMACI [illegible]/Haziran 196[illegible] tarihli cevabi yazılarıyla, Trabzonda Tıp Fakültesinin kurulmasını üzerine aldıklarını bildirmişlerdir. Badema, Devlet Plânlama Teşkilâtının bu ödevi, kendilerine vermesi beklenilmektedir.

Elbette Tıp Fakültesi ve onu takip eden daha birçok fakülteler bu zincire halkalar olarak takılıp, Trabzon birgün tam bir Üniversite şehri olacaktır.

Üniversite öğrenimiden evvelki her öğrenim müessesesi Trabzonda bol miktarda vardır.

c) Türkiyenin en büyük kapasiteli çimento fabrikası Trabzonda kurulmakta, sanayileşmenin büyük başlangıcını teşkil etmektedir.

d) Trabzonda bir fuar kurulmuş, her geçen yıl Millî Fuar ve Milletlerarası hüviyeti kazanacaktır.

e) Trabzona, Dördüncü Türk Ordusunun Onbirinci Kolordusu kurulmuştur.

f) Trabzon, Spor faaliyetleri bakımından mümtaz bir mevki sahibi olup, 2 nci lige girmiş takımı olduğu gibi, Türkiye Amatör Futbol Şampiyonu klüplere sahiptir. Herzaman, Türkiye çapında, hatta Milletlerarası futbol müsabakalarına sahne olmaktadır.

g) Kapalı Spor Salonu da hizmete girmiştir.

h) Trabzonda musiki bölümünde iz bırakmış ve amatör musiki topluluklar kurup idare etmiş değerli sanatkârlar vardır.

i) Trabzonda devamlı temsiller veren Amatör Tiyatro Kulübü ile Üniversite Tiyatro Kolu vardır.

j) Trabzon, her türlü tabii güzelliğini süsleyen tarih içindeki sanat eserleriyle de tezyin edilmiş müstesna bir beldedir.

Bütün bu sayılan ve sayılmayan sebepler, radyoyu da aşıp televizyonun bile Trabzona kurulması için yetişte artacak niteliktedir. Ancak bugün Türkiyemizde, henüz Başkentin, henüz İstanbulun göremediği Televizyona Trabzonun elde edilmesi belki 15-20 yıla mütevakkıf olabilir. Ümitlik Televizyonun da şekli ve yapıcı sebeplerinin başında, elbette radyonun yokluğu mevcudiyeti gelecektir. Nef'i hazine yönünden, radyo kuruluşuna istinlak suretiyle ve yol için hazineye şimdiye kadar harcanan para heba edilmemiş ve gömülmemiş olur.

Netice itibariyle, Trabzona Radyo verici İstasyonunun kurma işinin temellenmesi davasını üzerine alan Derneğimiz, bu teviat konunun kurma

Beyaz Perdenin Radyolu Filmleri

GERİLİM DOLU BİR RADYO ÖYKÜSÜ
Gecenin Sesi

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
*Dinlemek için **QR** Kodu Okutunuz*

Kurtuluş ÖZYAZICI

Robin Williams 1987 yılında çekilen Günaydın Vietnam filminde, Vietnam'daki Amerikan askerlerinin moralini yüksek tutmak için her sabah mikrofon karşısına geçen bir radyocuyu canlandırıyordu. O filmden yaklaşık yirmi yıl sonra yine bir radyocu olarak karşımıza çıkıyor Williams. Bu kez gece programcısı ve karşımızda biraz da başı belada bir yayıncı var.

2006 yapımı Gecenin Sesi (The Night Listener), çok tanınan Amerikalı yazar Armistead Maupin'in bir romanından sinemaya uyarlanmış. Yazar Maupin filmin senaryosunu da yönetmen Patrick Stettner ile beraber yazmış. Radyoda geceleri program yapan Gabriel Noone çok fazla dinleyicisi olan bir yayıncıdır. Özel hayatını programlarında açıkça dile getirmesi, insanların onunla bağ kurmasını sağlar. Ancak Noone, son zamanlarda kendini programlarına verememektedir. Bunun en önemli nedeni sevgilisi ondan ayrılınca özel hayatının darmadağın olmasıdır. Noone, geceleri anlatacak öykü bulamamakta, bu yüzden programına ara vermeyi düşünmektedir. Bu sırada yayıncı bir arkadaşı, eline yeni ulaşan bir kitap taslağını Noone'a verir. Kitap 14 yaşında bir oğlan çocuğu tarafından yazılmıştır ve ailesinden gördüğü şiddet ve tacizi anlatmaktadır. Noone, aynı zamanda dinleyicisi olan bu çocuğun yazdıklarını önemser. Onun yazdıklarına programında yer verir. Hatta onunla telefonda birkaç kez görüşür. Çocuğun bakıcısı olan kadın da arada Noone'u aramakta ve ona çocukla ilgili bilgiler vermektedir. Bir gün arkadaşı da Noone'un evindeyken kadın arar ve çocuğun kendisiyle konuşmak istediğini söyler. Noone telefonun hoparlörünü açar ve hem kadının hem de çocuğun söylediklerini arkadaşına dinletir. Telefonu kapattığında arkadaşı, Noone'a şu ana kadar farketmediği bir şeyi söyleyecektir: kadının sesiyle çocuğun sesi aynıdır.

Gecenin Sesi, basit bir dram gibi başlar. Ayrılık acısı çeken ve bu yüzden üretkenliğini ve çalışma isteğini yitirmiş bir radyocu, tıpkı sevgilisinin 'biraz ara vermek'

istemesi gibi yayınlarına 'ara vermek' istemektedir. O da kendince biraz 'nefes' almayı düşünmektedir. Eline geçen bu 'yeni' hikâye ise bir anda ilgisini çeker ve onu yeniden yaşama bağlar. Oysa arkadaşının çocuğun sesiyle kadının sesinin neredeyse aynı olduğunu söylemesiyle öykü bir anda 'gerilim'e dönüşür. Yeni bir hikâye bulmuş olmanın verdiği körlükten (bir radyocu için, sağırlık demek daha doğru olur belki) sıyrılıp gerçeğin peşine düşer. Bu kadın kimdir ve gerçekte böyle bir çocuk var mıdır?

Sinemanın en sevdiği gerilim öykülerinden 'takıntılı insanlar'ın yaşamları bu kez 'radyolu bir filmle' karşımıza çıkıyor.

Midnight FM (2010) ve Play Misty For Me (1971) filmlerinde olduğu gibi radyoda program yapan birine 'musallat olan' hastalıklı biriyle karşılaşıyoruz filmde. Ancak bu filmdeki kişi diğer filmlerde olduğu gibi ölümcül bir bela açmıyor radyocunun başına. Onun derdi daha çok kendiyle. Film boyunca radyocu Gabriel Noone ile birlikte öğreniyoruz biz de gerçeği. Yönetmen filmin başında tıpkı Gabriel Noone gibi cahil bırakıyor bizi. Arkadaşının 'sesler aynı' demesiyle tıpkı Noone gibi biz de şüpheye düşüyoruz. Acaba gerçekten böyle bir çocuk var mı, yoksa kadının uydurması mı? Noone kadını takip edip çocuğa ulaşmayı çalışıyor. İsteği, onu yeniden yaşama bağlayan bu hikâyenin kahramanı olan çocuğun gerçekte var olması. Oysa araştırdıkça, kadını tanıyanlara çocuğu sordukça, herkesin çocuktan haberinin olduğunu ama kimsenin çocuğu görmediğini öğreniyor. Her aşama onu biraz daha 'gerçeğe' dolayısıyla 'ümitsizliğe' yaklaştırıyor.

Robin Williams'ın az bilinen filmlerinden olan Gecenin Sesi güçlü bir senaryosu olmasına karşın gerilim düzeyini çok fazla yukarıda tutmayı başaramamış bir film. Yönetmen Patrick Stettner'in bu filmden sonra uzun bir süre film çekmemesi de filmin yarattığı hayal kırıklığını açıklıyor.Gecenin Sesi bir radyo filmi olmasına karşın radyoda geçen sahnelerin sayısı çok az. Günaydın Vietnam'ın eğlenceli radyocusunu bu kez hayli melankolik görmek başta insanı biraz şaşırtsa da Robin Williams gibi bir oyuncunun kısa sürede izleyiciyi filme katması zor olmuyor. Film ilerledikçe Williams'ın canlandırdığı radyocu karakterini adeta unutuyoruz. Konu daha çok, gerçeğin peşinden giden herhangi bir adamın öyküsüymüş gibi akıyor. Bu da radyo ya da radyocu kimliğinin bir süre sonra filmden uzaklaşmasına neden oluyor. Buna rağmen Robin Williams'ın başarılı oyunculuğu ve filmin merak ettiren senaryosu filmi izletmeyi sağlıyor.

Radyoda BOŞNAKÇA, HIRVATÇA VE SIRPÇA

Semra TÜRBEDAR

"Ovdje Radio Glas Turske" yani "Burası Türkiye'nin Sesi Radyosu"

TSR'nin Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça Masası, Türkiye'yi iyi tanıyan, Türkçe konuşan; aynı zamanda Balkanları ve Balkan dillerini bilen, bu bölge insanını ve hassasiyetlerini anlayan dinamik bir ekiple yayınlarını sürdürmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana Balkanlar, Türklerin gönlünde ve Türk dış politikasında ayrıcalıklı bir konuma sahip oldu. Balkanların Türkiye'nin Avrupaya açılan yolu üzerinde bulunuyor olması, ortak tarihsel miras, ayrıca bölgede önemli sayıda Türk ve diğer akraba toplulukların yaşıyor olmaları, Türkiye'nin Balkanlara ilgi duymasının doğal nedenleridir. Türklerin ve Türkiye'nin tarihi Balkanlar'ın tarihiyle iç içe geçmiş durumdadır. Bunun yanında, bölgedeki bütün gelişmelerin Türkiye'ye siyasi, ekonomik ve kültürel etkileri olabilmektedir. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana, Balkanlardaki gerilimin düşürülmesi ve barış ortamının kalıcı kılınması, Türkiye'nin bölgedeki temel çıkarı olmuştur. Cumhuriyet döneminde Türkiye ile Balkan ülkeleri arasında, tarihte görülmemiş düzeyde barış ve dostluk anlaşmaları imzalanmıştır. Türkiye'nin batısında kararlı bir barış ortamının sağlanması çabaları doğrultusunda, 1941 yılında, Türkiye'nin Sesi Radyosu (TSR) bünyesinde, kısa dalga üzerinden Sırpça ve Hırvatça dillerinde yayınlar da yapılmaya başlandı.

Hüseyin İslam, Sırpça ve Hırvatça dilinde ilk "Merhaba" diyen meslektaşımız oldu. O günden beri TSR, bu dillerin konuşulduğu Balkan coğrafyasına yönelik tarafsız ve ilkeli yayınlarını devam ettirdi. Söz konusu dillerdeki TSR yayınlarında, ünlü Bosna-Hersekli yönetmen Süleyman Kupusoviç, Balkanlar'daki ünlü Türkologlardan Kerima Filan, Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden Şakire Ersoy, Raziye Ersoy ve TRT'nin Bosna-Hersek temsilcisi Bekim Muhtareviç gibi meslektaşlarımızın da önemli katkıları oldu. Baştan beri amaç, Balkan ülkeleriyle yakın ilişkiler kurmak, karşılıklı saygıya dayalı bir ortam yaratmak ve dayanışma içinde huzurlu bir gelecek tesis etmekti. Yayınlarda ortak kültürel değerlerin korunması, Anadolu'nun kadim coğrafyasının zenginliklerinin tanıtılması, Balkan insanı ile Anadolu insanı arasında ilişkilerin geliştirilmesi, bu şekilde Türkiye'nin Balkanlar'a açılan penceresi olmak hedeflendi. 1990'ların başlarında eski Yugoslavya'nın dağılmasının ortaya çıkardığı yeni gerçeklere uyum sağlamak maksadıyla, TSR 1995 yılından itibaren Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça dillerinde ayrı ayrı yayınlar yapmaya başladı. Bölgede yaşanan gelişmeleri tarafsız ve bağımsız haber anlayışıyla dinleyicilerine ulaştırmaya devam etti. Haberlerinde devamlı barıştan yana mesajlar veren TSR, bu ilkeli duruşuyla Balkanlar'daki insanların gönüllerinde yer edinmeyi başardı.Boşnakça yayınlar haftanın her günü Türkiye saati ile 12.00-12.30 arasında internet ve uydu üzerinden canlı; ayrıca ertesi gün 09.00-09.30 saatleri arasında tekrar yayınlarla tüm dünyaya ulaşmaktadır. Sırpça ve Hırvatça dillerindeki yayınlar da haftanın her günü Türkiye saati ile 10.00-10.30 ve 10.30-11.00 arasında uydu ve internet üzerinden yayınlanmaktadır.

TSR, yerel medya kaynakları ile ortaklıklar geliştirmeyi de hedefliyor. Bu doğrultuda, TSR'nin Boşnakça programları Bosna-Hersek'in Bihaç Radyosu tarafından da yayınlanarak, bütün Bosna-Hersek'te dinlenilebilmektedir.

TSR'nin Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça Masası, doğru ve tarafsız yayıncılık vizyonu doğrultusunda, dinleyicileriyle ve takipçileriyle her platformda bir araya gelmeye de çalışıyor. Bu maksatla, adı geçen diller için ayrı ayrı internet sayfaları hazırlanmıştır. (*Bkz. http://www.trt.net.tr/bosanski, http://www.trt.net.tr/hrvatski ve http://www.trt.net.tr/srpski*). Bunun yanında, ilgili yayınları tanıtmak maksadıyla, sosyal medya kaynakları da aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Takipçilerinin talep ve isteklerini de dikkate alarak yayınlar hazırlanırken, her gün ülkemiz, Balkanlar ve dünyada yaşanan gelişmeler, haber olarak dinleyicilerimizle paylaşılmaktadır. Bunun yanında, düzenli olarak gündeme ilişkin basın özetleri, ayrıca siyasi, ekonomik, spor ve kültürel içerikli programlar ve analizler de yayınlamaktadır. Bu işin gerektirdiği sorumluluk bilinciyle, TSR, gazetecilik etiğine uygun olarak yayınlar hazırlamak için özveriyle çalışmaktadır. TSR'nin Boşnakça, Hırvatça ve Sırpça Masası, Türkiye'yi iyi tanıyan, Türkçe konuşan; aynı zamanda Balkanlar'ı ve Balkan dillerini bilen, bu bölge insanını ve hassasiyetlerini anlayan dinamik bir ekiple yayınlarını sürdürmektedir. Türkiye'yi Balkanlar'a, Balkanlar'ı da Türkiye'ye tanıtan bu kadro, yorulmadan ve büyük bir hevesle yayınlarını hazırlayıp sunmaktadır.

Haberler

HİÇ DERGİ DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için QR Kodu Okutunuz

TRT Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı 22-24 Kasım tarihleri arasında Diyarbakır'da gerçekleştirildi.

Fatih YILMAZ

TRT Diyarbakır Müdürlüğü'müz, 21 – 25 Kasım tarihleri arasında oldukça hareketli günler yaşadı. Çünkü hem kasım ayı TRT Yönetim Kurulu Toplantısı'na hem de 2018 Yılı TRT Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı'na ev sahipliği yaptı.

90 kişiye ulaşan misafirlerimiz arasında TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, TRT Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Av. Recep Şahin, TRT Genel Müdür Yardımcıları Erkan Durdu ve Fethi Fahri Kaya, TRT Yönetim Kurulu Üyeleri Ali Osman Öztürk ile Dr. Cengiz Ceylan bulundu. Aynı tarihler arasında 2018 Yılı TRT Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı da TRT Radyo Dairesi Başkanı ve aynı zamanda TRT Müzik Dairesi Başkan Vekilliği'ni bir arada yürüten Ahmet Akçakaya başkanlığında gerçekleştirildi. Bu toplantıya; TRT Dış Yayınlar Dairesi Başkanı Süleyman Erdal, TRT Radyo Dairesi Başkan Yardımcısı Lütfü Kılınç, TRT Verici İşletmeleri Dairesi Başkan Yardımcısı Adnan Çelik ve TRT Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkan Yardımcısı Ferhat Uzaktaş ile TRT Ankara Radyosu Müdürü Dr. Merdan Güven, TRT İstanbul Radyosu Müdürü Kenan Bölükbaş, TRT İzmir Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı V. Ayda Remziye Ömeroğlu, TRT Çukurova Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı V. Fethiye Kılıç, TRT Erzurum Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı V. İsmail Bingöl, TRT Trabzon Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı Erdoğan Topçu, TRT Antalya Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı V. Ahmet Öcal ve TRT Diyarbakır Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu Müdür Yardımcısı Fatih Yılmaz katıldı. Bu toplantıya ayrıca TRT Radyo Dairesi Başkanlığı Müdürleri; Ankara, İstanbul, İzmir Radyoları Program, Eğitim Kültür, TSM, THM müdürleriyle birim sorumlulukları da katıldı. TRT Yönetim Kurulu ve TRT Radyo Dairesi Başkanlığı, toplantı yerini Diyarbakır olarak belirleyerek bu kadim şehrimize verdiği önemi ve değeri bir kez daha gösterdi. Katılımcı sayısı itibariyle, bu yoğunlukta bir toplantı ilk defa Diyarbakır'da gerçekleştirildi. Mevsim kış başı olsa da, hava koşulları üşütmeyecek düzeydeydi ve her şeyden önemlisi her kademedeki yürekler sımsıcaktı toplantılar boyunca.

TRT Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile Radyo Dairesi Başkanı Ahmet Akçakaya TRT Diyarbakır Müdürü Hamit Yaz tarafından Diyarbakır Havaalanı'nda karşılandıktan sonra, Diyarbakır Valiliği'ne geçilerek Vali Hasan Basri Güzeloğlu'nun konuğu oldular bir süre. Diyarbakır'ı konuşup bu güzide şehrimize TRT adına neler yapılabileceğini ele aldılar. Bu kadim şehir için toplumda yerleşik yanlış algıların giderilmesi adına ortaya güzel projeler çıktı sohbet boyunca. TRT Genel Müdürü İbrahim Eren, kurum adına her türlü

Haberler

desteğin sözünü verdi bu görüşmede.
TRT Yönetim Kurulu'nca, Diyarbakır Valiliği ziyaretinden sonra kısa bir yemek molası ve hemen ardından TRT Diyarbakır Müdürlüğü ziyareti gerçekleştirildi.

Çalışanlarımız mesainin bitimi sonrası gerçekleşen bu önemli ziyarette, TRT Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyeleriyle Radyo Daire Başkanı'nı giriş kapısında coşkuyla, saygıyla ve geleneksel Diyarbakır misafirperverliğiyle karşıladılar.

Binadaki incelemelerin ardından TRT Diyarbakır Müdürü Hamit Yaz tarafından Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyelerine; TRT Diyarbakır Müdürlüğü'nün çalışmalarını, mevcut durumunu ve ihtiyaçlarını içeren bir sunum yapıldı. Brifinge, TRT Radyo Dairesi Başkanı Ahmet Akçakaya ile birlikte; TRT Diyarbakır Müdürlüğü Radyo, Haber, Televizyon, Destek ve Verici Hizmetleri'nden sorumlu müdür yardımcıları da katıldı.

İlk gün yaşanan bu gelişmelerin ardından 22 Kasım Çarşamba günü, saat 10.00'da, TRT Genel Müdürü İbrahim EREN ve yönetim kurulu üyelerinin de katıldığı 2018 Yılı Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı, TRT Genel Müdür Yardımcı Erkan Durdu'nun açılış konuşmasıyla bir otelin toplantı salonunda başladı. Ardından TRT Genel Müdürü İbrahim Eren; anılarına da yer verdiği detaylı bir sohbetle, yönetim kurulu olarak radyolara verdikleri öneme, bu yıl içinde vermeyi düşündükleri desteklere değindi. Bu konuşmanın bitiminde söz alan TRT Radyo Dairesi Başkanı ve Müzik Dairesi Başkan Vekili Ahmet Akçakaya, 2017 yılı içinde TRT Radyoları için kanal bazında yapılan araştırmalardan elde edilen ilginç bilgilerle; yaş, meslek ve cinsiyet bazında saptanan dinlenirlik ölçümlerine ilişkin detaylı açıklamaları, görsellerle desteklenen istatistiki bilgiler eşliğinde verdi. Bir saat kadar süren bu sunumun ardından TRT Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyeleri kendi toplantılarını yapmak üzere bir başka salona geçerken 2018 Yılı Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı, Daire Başkanı Ahmet Akçakaya'nın yönetiminde 2 gün boyunca devam etti.

TRT Genel Müdürü ile yönetim kurulu üyelerine TRT Diyarbakır Müdürü Hamit Yaz eşlik ederken radyo koordinasyonuna gelen misafirlerimizi, TRT Diyarbakır Müdürlüğü Radyo Hizmetleri'nden Sorumlu TRT Müdür Yardımcısı Fatih Yılmaz ağırladı.

Diyarbakır'da iki gün süren, her radyomuzdan ilgili birim müdürlerinin dışında birer prodüktör, spiker ve yayın teknisyeninin de katılımlarıyla renk kattığı 2018 Yılı Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı sonucunda; Türkiye Radyola-

rının 2018 yılında uygulayacakları yayın düzeni, yayınlanacak programlar, uyulacak yeni yapım ve yayın kuralları saptandı; ilgili birimlere sözlü talimatlar hemen iletildi ve hayırlı, uğurlu olması dilekleriyle toplantının sonuna gelindi. Yorucu toplantıların ardından, dileyen katılımcıların bir bölümü perşembe öğleden sonra Diyarbakır şehir merkezinde Ulu Camii, Hasan Paşa Hanı, Tarihi İçkale, Diyarbakır Müzesi, Sipahi Çarşısı, 27 sahâbenin medfun bulunduğu Hazreti Süleyman Camii, Gazi Köşkü ve On Gözlü Köprü gibi tarihi ve turistik yerleri mihmandarları eşliğinde gezerken büyük bir bölümü de Diyarbakır'a yaklaşık bir saat uzaklıkta bulunan ve Hazreti Zülküf ile Hazreti Elyesa Peygamberler ile Altı Nebi makamının bulunduğu, "Peygamberler, Krallar, Nebiler Beldesi; Asur, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı gibi pek çok medeniyetin izlerini bağrında taşıyan, Dicle Barajı'nın yamacındaki tarihi Asur Kral Mezarları ve Mezopotamya'ya tepeden bakan kalesiyle ünlü Eğil ilçesine gitmeyi tercih etti. Bu tercihte bulunanlar, Dicle Baraj Gölü üzerinde bir tekne gezintisiyle Asur Kral Mezarları'nı çok yakından görme fırsatını yakaladı.

24 Kasım Cuma günü de bu kez topluca "gündüz seyranlık, gece gerdanlık" olarak anılan "Rüyalar Şehri" olarak da tabir edilen Mardin'e gidildi. Önce yol üzerindeki Şeyhmusa Türbesi ziyaret edildi. Ardından Mardin'in taş döşeli, taş yapılı daracık sokakları adımlanarak kuytu köşeler arasında gizli camileri, kiliseleri, medreseleri, hanları, hamamları ziyaret edildi. Gezenleri farklı bir boyuta taşıyan abbaraları, tarih öncesini yaşatan müzesi, burada ilgiyle bir solukta izlenen tanıtım filmi, telkâri gümüş işlemeli ürünleri görenleri büyüledi. Çok zengin mutfağı, nefis baharatlarıyla yapılan kebabı ve finalinde Mardin'e yaklaşık 10 kilometre uzaklıktaki Deyrul Zafaran Süryani Manastırı gezisiyle, Mezopotamya Ovası'nın eşsiz güzelliği eşliğinde Kasımiye Medresesi'nden izlenen gün batımının ardından Mardin; gönüllerdeki yerini unutulmayacak anılarla birlikte alarak Diyarbakır'a geri dönüldü.

Aynı gün, Diyarbakır mutfağının tadı damaklarda kalan örneklerinin topluca yenildiği akşam yemeğinden sonra katılımcıların dönüş yolculukları başladı ve ertesi günün akşamına kadar bu süreç devam etti. Böylece bir yönetim kurulu toplantısıyla bir Radyolar Arası Program Planlama, Değerlendirme ve Koordinasyon Toplantısı daha sona ermiş oldu.

TRT Diyarbakır Müdürlüğü olarak bu önemli ve çok katılımlı toplantıya ev sahipliği yapmış olmaktan mutluyuz, gururluyuz. Umarız misafirlerimiz de mutlu ayrılmışlardır bu güzide şehrimizden. Bir sonrakinde yeniden buluşmayı diliyor, toplantılarda alınan kararların kurumumuz ve radyolarımız için hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Kitaplık

Çocuk Eğitiminde Oyun Dili

İsmail Hakkı DEMİRBAŞ

Oynadığı oyunun başrolüne kendisini yerleştiren çocuk, her süreçte kendini ortaya koyarak her sorunun üstesinden gelmeye çalışır. Böylelikle çocuğun özgüveni gelişir. Bir nevi ileride karşılaşabileceği güçlüklerin provasını yaparken bulur kendini.

HİÇ **DERGİ** DİNLEDİNİZ Mİ?
Dinlemek için ***QR*** *Kodu Okutunuz.*

Oyun; etrafın tanınması, öğrenme ve edinilen bilgilerin pekiştirilip becerilerin geliştirilmesi konularında çocuklar için faydalı bir faaliyettir. Hayatla yeni tanışan çocuklara, olumlu davranışları severek kazandırmanın yoludur oyun. İletişim kurmayı, uyumlu olmayı, iş birliği yapmayı, paylaşmayı, saygı duymayı, kurallara uymayı öğretir oyun. Bu sayede hayata eğlenceli biçimde hazırlanan çocuklar birçok duyguyu tanır.

Nur Eda Kasap Süslü de kitabında yeni çağın çocuklarıyla iletişim kurmanın en eğlenceli yolunu anlatıyor. "Çocuk Eğitiminde Oyun Dili" detaylı araştırmalarıyla ebeveynlere rehberlik eden özenle hazırlanmış bir kitap. Oyunların hafife alınmaması gerektiğini belirten Süslü, bu konuda olumlu tutum takınan ebeveynlerin, çocuklarını geleceğe daha iyi hazırlama fırsatı bulduğunu anlatıyor. Kitap aslında çocuklarını eğitmek isteyen anne ve babalara neler yapmaları gerektiğini öğretiyor.

Kitapta, oyun vaktinin boşa harcanan zaman olduğu yargısının yerine çocukların kendine yarattığı küçük dünyalarının muazzam bir atmosferi olduğunun farkına varılması gerektiğinden bahsediliyor. Oynadığı oyunun başrolüne kendisini yerleştiren çocuk, her süreçte kendini ortaya koyarak her sorunun üstesinden gelmeye çalışır. Böylelikle çocuğun özgüveni gelişir. Bir nevi ileride karşılaşabileceği güçlüklerin provasını yaparken bulur kendini.

Çocuklar ile iletişim kurulurken kullanılacak konuşma şeklinin ve beden dilinin önemi vurgulanırken oyunun bu konuda nasıl yardımcı olduğu da anlatılıyor. Oyun, çocuklar için hayatı tecrübe edecekleri ilk mecradır. Gelecekteki başarı kapılarını açan, bu dönem elde ettikleri deneyimlerdir. Okul öncesi eğitim döneminde çocukların karakterlerini şekillendiren de bu edinimlerdir.

İnsanlara yeni ufuklar açan radyo oyunları, sadece dil gelişiminde değil, eğitimde de iyi bir araç olabileceğini göstermiştir.

İletişim sektörünün çocukluğu radyodur. Televizyonun ülkemizde geç yaygınlaşması, radyo için avantaj sağlamış, radyo oyunları ile büyüyen bir nesle büyük güzellikler katmıştır. Tiyatro sanatçılarının seslerini kullanmadaki ustalıklarıyla ortaya koydukları temsiller, dinleyenlerin kafasında canlanmıştır. İnsan aklına hitap eden radyo oyunları bilinçleri beslerken kaliteleriyle ruhların susuzluğunu gidermiştir. İnsanlara yeni ufuklar açan radyo oyunları, sadece dil gelişiminde değil eğitimde de iyi bir araç olabileceğini göstermiştir.

Hayatın her döneminde var olan oyun, hayal gücünü ve yaratıcılığı geliştirir. Oyunlar sayesinde istediği her şeyin rolüne girebilen çocuk; düşlediği her şeyi yapabilir, her yere gidebilir. Düşüncenin ve hayal etmenin sınırı olmadığından, çocuk bir tiyatro sahnesinde yer alır gibi kendini başarıyla ifade edebilir. Eğlenerek gelişim imkânı veren oyunlarla sosyalleşen çocuğun erişkinlikte yaşadığı hırçınlık da yerini mutluluğa bırakır.

Çocukları ile sağlıklı iletişim kurmak isteyen her ebeveynin okuması gereken ve Nur Eda Kasap Süslü tarafından hayata geçirilmesi kolay örneklerle yazılan 166 sayfalık kitap, raflardaki yerini almış durumda.

TRT Radyo vizyon

www.trtradyovizyondergisi.com

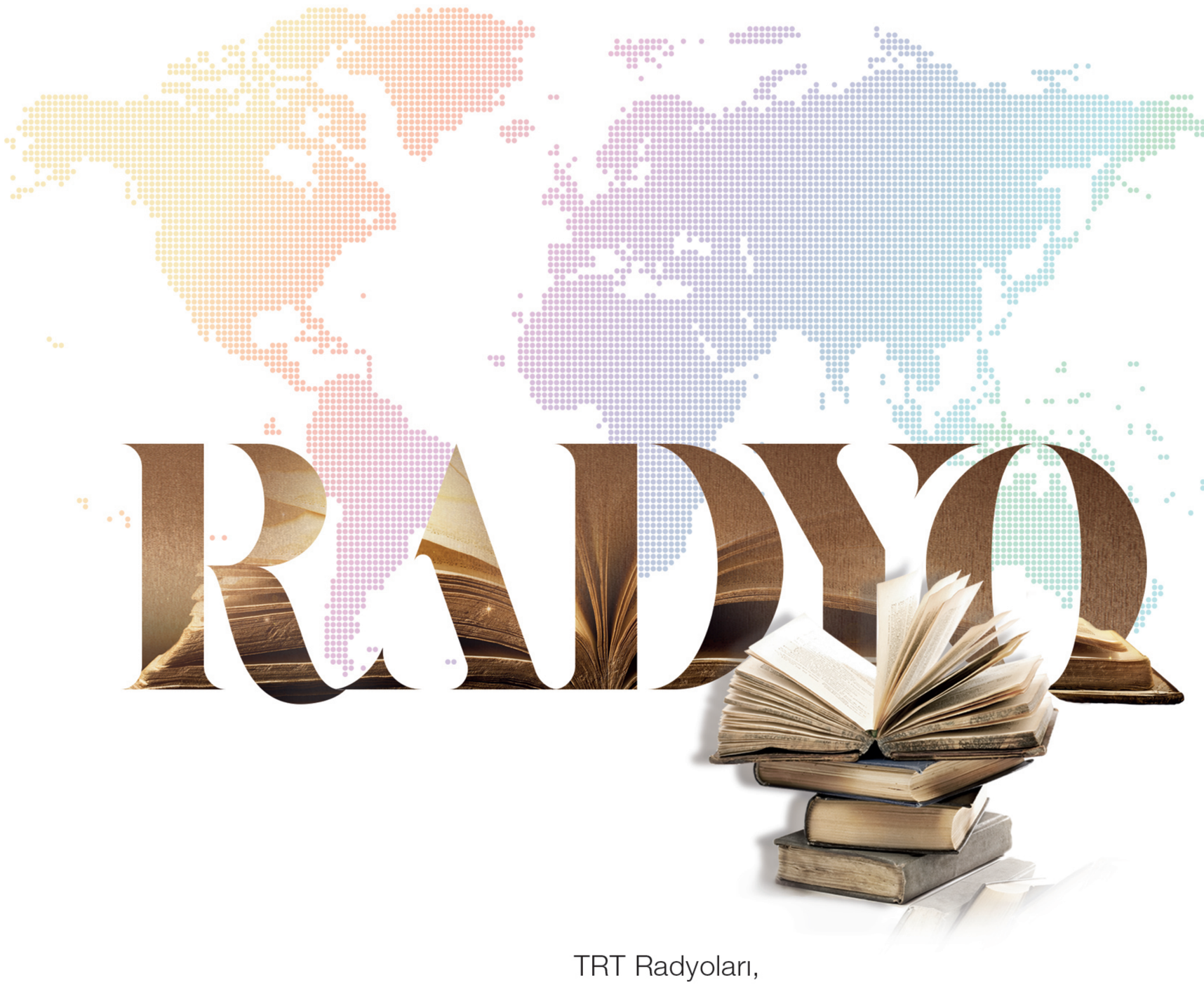

TRT Radyoları,
1927 yılından bu yana sürdürdüğü yayıncılık serüveninde Anadolu'yu, tüm coğrafya ve iklimleri dolaşarak, değer taşıyıcı içerikler üretmeye devam etmektedir. Bunu yaparken dünyanın en zengin kültürel mirasının başucunda olduğunu hiçbir zaman unutmamıştır. TRT, Türkiye'nin sesini; koruyarak, çoğaltarak, yükselterek, taşımanın heyecanını sürdürmeye kararlıdır.

İbrahim EREN *TRT Genel Müdürü*

ISSN 1309-0895